

עֲזְרֵי מַעַם הַשָּׁם עוֹשֶׂה שְׁמַיִם וָאָרֶץ

סֵפֶר הַזִּהָר

הַשָּׁלֹם וְהַמְּנוּקָד
עַל חֲמִשָּׁה חֲמִשֵּׁי תוֹרָה

מִהַתְנָא הָאֱלֹקִי
רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּר יוֹחָאי זִיע"א

פְּרָשֶׁת כִּי תֵשָׂא

יוֹצֵא לְאוֹר עַל יְדֵי "מִפְעַל הַזִּהָר הָעוֹלָמִי"
בַּעִיָּה "ק בֵּית שְׁמֹשׁ תוֹבֵב" א
חֲמִשָּׁה עֶשֶׂר בָּאֵב תש"ע לפ"ק

הוצאת:

שע"י "חברה מזכי הרבים העולמי" מפעל עולמי להצלת הדת

מיסודו של הגה"צ רבי שלום יהודה גראס
כ"ק מרן אדמו"ר מהאלמין שליט"א
רחוב נחל לכיש 24/8 רמת בית שמש ארץ ישראל
טל: 054-843-6784 / פקס: 02-995-1300

MIFAL HAZOHAR HOILUMI
CIO CHEVREH MAZAKEI HARABIM HOILUMI
Under The Supervision Of Rabbi Sholom Yehuda Gross
The Head Of The Rabbinical Court Of Holmin
Cong. Of Holmin, Nachal Lachish 24/8
Ramat Beth Shemesh 99093, Israel
Tel: 054-843-6784 / fax: 02-995-1300
hazohar.com@gmail.com

מצוה גדולה לזכות את הרבים

ולפרסם ספרי הזוהר היומי
בבתי כנסיות, בבתי מדרשות, בשמחות, לכל החברים וידידים
ולכל אחד ואחד מישראל, לקרב הגאולה שלימה בב"א
וכל המזכה את הרבים זוכה לבנים צדיקים
ולכל ההבטחות הרשב"י זיע"א

כל הזכויות שמורות

ואין למכור או לסחור או לקבל רווח עבור הטקסט או חלקו
מותר ומצוה ללמוד ולזכות את הרבים בחינם בלבד

ניתן ל"מפעל הזוהר העולמי"

על ידי הרב הצדיק המקובל **הרב בניהו שמואלי** שליט"א
ראש ישיבת **"נהר שלום"** (רח' שילה 6 ירושלים)
לעילוי נשמת מורינו ורבינו הצדיק הקדוש
רבי **מרדכי** בן מרים **שרעב"י** זיע"א

שָׁמִיּה דְמַר, אָמַר לִיָּה, מִנִּיּה יִדְעָנָא דְלֹא
לְאַתְחֻזָּאָה. בְּרוּךְ יִי' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן:

פֿרשֿת בִּי תִשָּׂא

וַיִּדְבֹּר יִי' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. (שמות ל) בִּי תִשָּׂא אֶת
רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקוּדֵיהֶם וְגו', רַבִּי
אַבָּא וְרַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָווּ אֲזִילי מִטְּבֶרְיָה
לְצַפְרִי. עַד דִּהְיוּ אֲזִילי, חָמוּ לִיָּה לִר' אֶלְעָזָר דִּהְיוּ
אֲתִי, וְרַבִּי חֲזִיא עֲמִיָּה. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי
נִשְׁתַּתַּף בְּחֵדֵי שְׂכִינְתָּא. אוּרִיכוּ לְהוּ, עַד דְּמָטוּ
לְגַבִּיָּהּ. בִּיּוֹן דְּמָטוּ גַבִּיָּהּ, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, וְדָאִי
בְּתִיב, (תהלים לד) עֵינֵי יִי' אֶל צְדִיקִים וְאֲזִנּוּ אֶל
שׁוֹעֲתָם. הֵאִי קָרָא קִשְׂיָא וְכו'.

תָּא חֲזִי, הָא אוּקְמוּהָ, לִית בִּרְכָתָא דְלַעִילָא שְׂרִיָּא
עַל מַלְכָּה דְאַתְמָנִי. וְאִי תִימָא, יִשְׂרָאֵל הֵיךְ
אַתְמָנוּן. אֶלָּא כּוּפָרָא נָטִיל מִנִּיָּהּ, וְהָא אוּקְמוּהָ,

לשון הקודש

אֶת רַבִּי אֶלְעָזָר שְׁהִיָּה בָּא, וְרַבִּי חֲזִיא
עֵמו. אָמַר רַבִּי אַבָּא, וְדָאִי שְׁנִשְׁתַּתַּף עִם
הַשְׂכִּינָה. חֲבוּ לָהֶם עַד שְׁהִיָּעוּ אֲלֵיהֶם.
בִּיּוֹן שְׁהִיָּעוּ אֲלֵיהֶם, אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
וְדָאִי כְּתוּב עֵינֵי ה' אֶל צְדִיקִים וְאֲזִנּוּ
אֶל שׁוֹעֲתָם. פֶּסוּק זֶה הֵנוּ קִשְׂיָה וְכו'.

בָּא וְרָאָה, הָרִי פֶּרְשִׁיָּה, אֵין הַבְּרָכָה

שֶׁל מֶרֶ? אָמַר לוֹ, מִמֶּנּוּ יִדְעָתִי שְׁלֹא
לְהַתְרָאוֹת. בְּרוּךְ ה' לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן.

פֿרשֿת בִּי תִשָּׂא

וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵּאמֹר. בִּי תִשָּׂא אֶת
רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקוּדֵיהֶם וְגו'. רַבִּי
אַבָּא וְרַבִּי אֲחָא וְרַבִּי יוֹסִי הָיוּ הוֹלְכִים
מִטְּבֶרְיָה לְצַפְרִי. עַד שְׁהִיוּ הוֹלְכִים, רָאוּ

וְחוֹשְׁבָנָא לָא הָיִי עַד דְּאִתְכְּנִישׁ כָּל הָהוּא כּוּפְרָא,
וּסְלִיק לְחוֹשְׁבָנָא. וּבְקַדְמִיתָא מְבָרְכִין לְהוּ לְיִשְׂרָאֵל,
וּלְבִתֵּר מִנֵּין הָהוּא כּוּפְרָא, וּלְבִתֵּר אַחֲדָרְן וּמְבָרְכִין
לֹון לְיִשְׂרָאֵל. אֲשֶׁתְּכֹחוּ יִשְׂרָאֵל מִתְּבָרְכָאן
בְּקַדְמִיתָא וּבְסוּפָא, וְלֹא סְלִיק בְּהוּן מוֹתָנָא.

מוֹתָנָא אֲמַאי סְלִיק בְּמִנְיָנָא. אֵלָּא בְּגִין דְּבִרְכָתָא
לָא שְׂרִיא בְּמִנְיָנָא, כִּיּוֹן דְּאִסְתַּלַּק
בְּרִכְתָּא, סְטָרָא אַחֲרָא שְׂרִיא עָלֶיהָ, וְיִכִּיל לְאַנְזָקָא,
בְּגִין כְּדֵּי נְטָלִין כּוּפְרָא וּפְדִיוֹנָא לְסִלְקָא (ס"א מְעַלְיָהוּ)
עָלֶיהָ מִנְיָנָא, וְהָא אוֹקְמוּהָ, וְאִתְמַר.

רעיא מהימנא

פְּקוּדָא לִיתֵּן מַחְצִית הַשְּׁקָל בְּשִׁקְל הַקֹּדֶשׁ. רַעֲיָא
מְהִימָנָא מָאן מַחְצִית הַשְּׁקָל אִיהוּ כְּגוֹן
חֲצִי הַהִין, וְדָא ו', מְמוּצָע בֵּין שְׁנֵי הַהִי"ן. אַבְנָא

לשון הקודש

לְמַח הַמִּנּוֹת עוֹלָה בְּמִנּוֹן? אֵלָּא בְּשִׁבִּיל
שֶׁהַבְּרָכָה לֹא שׁוֹרָה בְּמִנּוֹן. כִּיּוֹן
שֶׁהַסְּתַלְקָה בְּרָכָה, הַצֵּד הָאֲחֵר שׁוֹרָה
עָלָיו וְיִכּוֹל לְהַנְזֹק. מִשּׁוֹם כְּדֵּי נְטָלִים
כֶּפֶר וּפְדִיוֹן לַעֲלוֹת (מְעַלְיָהוּ) עָלָיו מִנּוֹן,
וְהָרִי פֶרֶשׁוּהָ וְנִתְבָּאֵר.

רעיא מהימנא

מִצְוָה לָתֵת מַחְצִית הַשְּׁקָל בְּשִׁקְל
הַקֹּדֶשׁ. רוֹעֵה הַנְּאֻמָּן מֵה זֶה מַחְצִית

שְׁלֻמְעָלָה שׁוֹרָה עַל דְּבַר שְׁנִמְנָה. וְאִם
תֹּאמַר, אֵיךְ יִשְׂרָאֵל נִמְנָו? אֵלָּא כֶּפֶר
נְטָל מֵהֶם, וְהָרִי פֶרֶשׁוּהָ, וְהַחֲשָׁבוֹן לֹא
הָיָה עַד שֶׁנִּסְסוּ אֶת כָּל אוֹתוֹ הַכֶּפֶר
וְעָלָה לְחֲשָׁבוֹן. וּבִרְאשׁוֹנָה הָיוּ מְבָרְכִים
אֶת יִשְׂרָאֵל, וְאַחֵר כְּדֵּי אֶת הַמִּנּוֹן שֶׁל
אוֹתוֹ הַכֶּפֶר, וְאַחֵר כְּדֵּי חוֹזְרִים וּמְבָרְכִים
אֶת יִשְׂרָאֵל. נִמְצְאוּ יִשְׂרָאֵל מְבָרְכִים
בִּרְאשׁוֹנָה וּבְסוּפָא, וְלֹא עוֹלָה בָּהֶם הַמִּנּוֹת.

לְמוֹשֶׁקֶל בָּהּ, דָּא י', עֲשָׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקֵל: דָּא יו"ד.
הָעֲשִׂיר לָא יִרְבֵּה, דָּא עֲמוּדָא דְאַמְצָעִיתָא, לָא
יִרְבֵּה עַל י'. וְהָכִי אֶתְמַר בְּסֵפֶר יִצְיָרָה, עֲשִׂר
סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֲשִׂר וְלֹא אֶחָד עֲשִׂר. וְהִדֵּל לָא
יִמְעִיט, דָּא צְדִיק, לָא יִמְעִיט מִעֲשִׂר, בְּמָה דְאַתָּ
אָמַר עֲשִׂר וְלֹא תִשַּׁע. מִמַּחְצִית הַשְּׁקֵל, דְּאִיהוּ י'.
(ג"א מַחְצִית הַשְּׁקֵל עֲשִׂר הוּא).

אָמַר לִיה רַעֲיָא מְהִימָנָא, (מְלָאךְ) אַנְתָּ בִּשְׁמַיִם,
רַחֲמִים אַנְתָּ מִמְּאֲרִיךְ, לִית תַּוּוּהָא בְּכָל אֵינוֹן
מְלִין יִקְרִין דִּיפְקוֹן מִפּוּמָךְ, דְּהָא מָאן דְּאִיהוּ
מְלָכָא, אוּ בָרָא דְמְלָכָא, לִית תַּוּוּהָא, דִּיפְקוֹן
מְרַגְלָאין בְּפִתּוּרִיהּ, מְלִיין סְגוּלוֹת, מְלִיין גְּהוּרִין.
לְבַר נֶשׁ אַחֲרָא, אִיהוּ תַּוּוּהָא. אָמַר לִיה בְּרִיךְ אַנְתָּ
רַעֲיָא מְהִימָנָא. מִתַּמָּן וְאֵילָךְ אֵימָא אַנְתָּ, דְּעֵלָאין

לשון הקודש

עֲשִׂר הוּא.

אָמַר לוֹ רוּעָה הַנְּאֻמָּן, (מְלָאךְ) אַתָּה
בִּשְׁמַיִם, אֲהוּב אַתָּה מִרְבוּנְךָ, אֵין
תְּמִיחָה בְּכָל אוֹתָם דְּבָרִים נִכְבָּדִים
שִׁיעָאוּ מִפִּיד, שְׁהָרִי מִי שְׁהוּא מְלָךְ אוּ
בֶן הַמְּלָךְ, אֵין תְּמִיחָה שִׁיעֵלוּ מְרַגְלִיֹּת
בְּשִׁלְחָנֹו, מְלָאוֹת סְגוּלוֹת, מְלָאוֹת אוֹרוֹת.
לְאָדָם אַחֵר זוּהִי תְּמִיחָה. אָמַר לוֹ, בְּרוּךְ
אַתָּה הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מִשָּׁם וְאֵילָךְ אָמַר

הַשְּׁקֵל? זְהוּ כְּמוֹ חֲצִי הַחֵין, וְזוּ ו', מִמַּצָּע
בֵּין שְׁתֵּי הַחֵיין. אָכֵן לְשִׁקֵּל בָּהּ, זוּ י'.
עֲשָׂרִים גֵּרָה הַשְּׁקֵל – זוּ יו"ד. הָעֲשִׂיר לָא
יִרְבֵּה – זֶה הָעֲמוּד הָאֲמָצְעִי, לָא יִרְבֵּה
עַל י'. וְכֵן נֶאֱמַר בְּסֵפֶר יִצְיָרָה, עֲשִׂר
סְפִירוֹת בְּלִימָה, עֲשִׂר וְלֹא אֶחָד עֲשִׂר.
וְהִדֵּל לָא יִמְעִיט – זֶה צְדִיק, לָא יִמְעִיט
מִעֲשִׂר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר עֲשִׂר וְלֹא תִשַּׁע.
מִמַּחְצִית הַשְּׁקֵל – שְׁהוּא י'. (מַחְצִית הַשְּׁקֵל

וְתִתָּאִין נִחְתּוּ לְמִשְׁמַע מִינָךְ. אָמַר לִיה, אֲשֶׁלִּים
מְלוּלָךְ, אָמַר לִיה, לֹא אֵית בָּעֵן לְמִימַר יִתִּיר,
אִימָא אַנְתָּ עַד זְמַנָּא אַחְרָא.

פִּתְחָ רַעֲיָא מְהִימְנָא, פְּקוּדָא בְּתַר דָּא, לְקַדְּשׁ אֶת
הַחֹדֶשׁ. בְּגִין דְּסִיְהָרָא קַדִּישָׁא אִיהִי כְּלָה,
דְּמִתְקַדְּשֶׁת (דף קפ"ח ע"א) עַל פִּי בֵּית דִּין, דְּאִיהִי גְבוּרָה,
בְּגִין דְּתַמָּן לִיּוֹאִי, דְּאִתְּמַר בָּהּ וְקַדְּשֶׁת אֶת הַלְלוּיִם.
וּלְבִתָּר דְּאִתְּחַזִּי סִיְהָרָא דִּיאֻתּוֹ לְאוּרָה, מְבָרַךְ
עָלֶיהָ בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ הָעוֹלָם, אֲשֶׁר
בְּמֵאמְרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים, וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּבְמִי
מִתְקַדְּשֶׁת וּמִתְבָּרַכֶּת, בְּתַפְאֲרַת בְּגִין דְּאִיהִי עֲטֶרֶת
תַּפְאֲרַת לַעֲמוּסֵי בְטָן. (ע"כ רַעֲיָא מְהִימְנָא)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ אֲזִלִּי בְּאַרְחָא, עַד דְּהָווּ
אֲזִלִּין רַמֵּשׁ לִילְיָא, יִתְּבוּ. אֲדָהּווּ יִתְבִּין,

לשון הקודש

ואחר שנראית הלבנה שיאותו לאורה,
מְבָרַךְ עָלֶיהָ: בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ אֱלֹהֵינוּ מֶלֶךְ
הָעוֹלָם, אֲשֶׁר בְּמֵאמְרוֹ בָּרָא שְׁחָקִים,
וּבְרוּחַ פִּיו כָּל צְבָאָם. וּבְמִי מִתְקַדְּשֶׁת
וּמִתְבָּרַכֶּת? בְּתַפְאֲרַת, מְשׁוּם שֶׁהִיא
עֲטֶרֶת תַּפְאֲרַת לַעֲמוּסֵי בְטָן. (עד כאן רַעֲיָא

מְהִימְנָא)

רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי חֲזִיָּא הָווּ הוֹלְכִים בְּדֶרֶךְ.
עַד שֶׁהָיוּ הוֹלְכִים יָרֵד הַלֵּילָה. וְשָׁבוּ. עַד

אַתָּה, שְׁהִרִי עֲלִיוָנִים וְתַחְתּוֹנִים יָרְדוּ
לְשִׁמְעַם מִמֶּךָ. אָמַר לוֹ, הַשְׁלֵם דְּבוּרְךָ.
אָמַר לוֹ, אֵין כַּעַת לֹמַר יוֹתֵר, אָמַר
אַתָּה עַד פַּעַם אַחֲרָת.

פִּתְחָ הַרוּעָה הַנְּאֻמָּן, מַצֹּנָה אַחֵר זֶה
לְקַדְּשׁ אֶת הַחֹדֶשׁ, מְשׁוּם שֶׁהַכְּלָה
הַקְּדוּשָׁה הִיא כְּלָה שְׂמִתְקַדְּשֶׁת עַל פִּי
בֵּית דִּין, שֶׁהוּא גְבוּרָה, מְשׁוּם שֶׁשָּׁם
לְוִיִּם, שֶׁנֶּאֱמַר בָּהֶם וְקַדְּשֶׁת אֶת הַלְלוּיִם.

שְׂרִיאת צִפְרָא לְאַנְהָרָא, (ס"א אָמְרוּ קוּם וְנִיחָד) קָמוּ וְאָזְלוּ.
אָמַר רַבִּי חֲזִיָּא, חָמִי אֲנִפּוּי דְּמִזְרַח דְּקָא מְנַהֲרִין,
הַשְׁתָּא כָּל אֵינוֹן בְּנֵי מְדִינְחָא דְּטוּרֵי נְהוּרָא, סְגִידִין
לְגַבֵּי הָאֵי נְהוּרָא, דְּנִהֲרִיר בְּאַתָּר דְּשִׁמְשָׁא, עַד לָא
יְפוּק, וּפְלַחִין לֵיהּ, דְּהָא בֵּינוֹן דְּנַפִּיק שְׁמִשָּׁא, בְּמָה
אֵינוֹן דְּפְלַחִין לְשִׁמְשָׁא. וְאֵלִין אֵינוֹן דְּקָא פְלַחִין
לְנְהוּרָא דָּא, וּקְרָאן לְהָאֵי נְהוּרָא, אֱלֹהָא דְּמִרְגְּלָא
דְּנִהֲרִיר. וְאוּמָאָה דְּלַחֹן בְּאַל"ה דְּמִרְגְּלָא דְּנִהֲרִיר.

וְאֵי תִימָא פּוֹלְחָנָא דָּא לְמַגְנָא הוּא. מִיּוֹמִין
עֲתִיקִין קְדָמָאִין, חֲכָמָתָא יָדְעוּ בֵּיהּ. בְּזִמְנָא
דְּשִׁמְשָׁא נִהֲרִיר, עַד לָא יְפוּק, הָהוּא מְמַנָּא דְּפָקִיד
עַל שְׁמִשָּׁא, נָפִיק, וְאַתָּוֹן קְדִישִׁין דְּשִׁמָּא עֲלָאָה
קְדִישָׁא רְשִׁימָן עַל רִישִׁיָּה, (דְּשִׁמְשָׁא) וּבְחִילָא דְּאֵינוֹן
אַתָּוֹן, פֶּתַח לְכָל בְּנֵי שְׁמִיָּא וּבָטִשׁ בָּהּ, וְעֵבֶר.

לשון הקודש

שָׁהִיו יושבים התחיל הבקר להאיר. (אמרו, נקום ונלך) קמו והלכו. אמר רבי חזי'א,
ראה את פני המזרח שמאירים. עכשו
כל אותם בני המזרח של הרי האור
משתחווים לאור הזה שמאיר במקום
השמש מרם שיצא ועובדים אותו,
שהרי בין שיצא השמש, במה הם
שעובדים לשמש. ואלה הם שעובדים
לאור הזה, וקוראים לאור הזה: אלהי

המרגלית המאירה. ושבועתם היא
באל"ה המרגלית המאירה.
ואם תאמר שעבודה זו היא לחנם –
מימים ראשונים הקדמונים ידעו בה
חכמה. בזמן שהשמש מאיר, מרם
שיצא, אותו הממנה המפקד על השמש
יוצא, והאותיות הקדושות של השם
העליון רשומות על ראשו (של השמש),
ובכח אותן האותיות פותח את כל

וְהָיָה מִמָּנָא עָאֵל גּוֹ הָהוּא זִהְרָא דְנִהִיר סַחְרִינִיה
 דְּשִׁמְשָׁא, וְתַמָּן שְׂכִית, עַד דְּנִפְק שְׁמִשָּׂא,
 וְאַתְפֹּשֵׁט בְּעֵלְמָא.

וְהָיָה מִמָּנָא, אִיהוּ פְקִידָא, עַל דְּהִבָּא, וְעַל
 מִרְגְּלָן סוּמָקָן. וְאֵינוֹן פְּלַחִין לְהָהוּא
 דִּיּוֹקְנָא דְתַמָּן, וּבִנְקוּדִין וְסִימָנִין דִּירְתוּ מִסְדָּמָא
 מִיּוֹמִין עֲתִיקִין, אֲזִלִּי וַיִּדְעִי נְקוּדִין דְּשִׁמְשָׁא,
 לְמִשְׁכַּח אֲתֵרִין דְּדִהֲבָא וּמִרְגְּלָן, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, עַד
 כִּמְהָ יְהוֹן פּוֹלְחָנִין סְגִיָּאִין אֵלִין בְּעֵלְמָא, דְּהָא
 שְׁקָרָא לִית לִיה קַיִּימִין לְקַיִּמָּא.

פֶּתַח אֵידֶךְ (ס"א רבי חייא) וְאָמַר, (משלי יב) שְׁפַת אֱמֶת
 תִּבּוֹן לָעַד וְעַד אֶרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר. תָּא
 חַיִּי, אֱלוֹ כָּל בְּנֵי עֲלָמָא הֵווּ פְּלַחִין לְשְׁקָרָא, הָוָה
 חֲבִי, אֲבָל הָאִי נְהוֹרָא וְזִהְרָא דְנִהִיר, וְדָאִי קִשּׁוּט

לשון הקודש

מקומות של זֶהב וּמִרְגְּלִיּוֹת. אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, עַד כִּמְהָ יְהִיו עֲבוֹדוֹת רַבּוֹת אֱלוֹ
 בְּעוֹלָם, שְׁהִרֵי שְׁקָר אֵין לוֹ עֲמוּדִים
 לְתַמְכִּיכָה?

פֶּתַח אַחֵר (רבי חייא) וְאָמַר, (משלי יב) שְׁפַת
 אֱמֶת תִּבּוֹן לָעַד וְעַד אֶרְגִּיעָה לְשׁוֹן שְׁקָר.
 בָּא וּרְאָה, אֱלוֹ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם הֵווּ
 עוֹבְדִים לְשְׁקָר – הֵיכָּה כֹּה, אֲבָל הָאוּר
 הָזֶה וְהַזֹּהָר שְׁמַאִיר וְדָאִי הוּא אֱמֶת.

חֲלוּנוֹת הַשָּׁמַיִם, וּמִכְּהָ בָהֶם וְעוֹבֵר.
 וְאוֹתוֹ מִמָּנָה נִכְנָס לְתוֹךְ אוֹתוֹ הַזֹּהָר
 שְׁמַאִיר סְבִיב הַשָּׁמֶשׁ, וְשָׁם נִמְצָא, עַד
 שְׁיוֹצֵא הַשָּׁמֶשׁ וּמִתְפֹּשֵׁט בְּעוֹלָם.

וְאוֹתוֹ הַמִּמָּנָה מִפְּקָד עַל הַזֶּהָב וְעַל
 מִרְגְּלִיּוֹת אֲדָמוֹת, וְהֵם עוֹבְדִים אֶל אוֹתוֹ
 הַדִּיוֹקָן שֶׁל שָׁם, וּבִנְקוּדוֹת וְסִימָנִים
 שִׁירְשׁוֹ מִהֲרָאשׁוּנִים מִיָּמִים קְדָמוֹנִים,
 הוֹלְכִים וְיוֹדְעִים נְקוּדוֹת הַשָּׁמֶשׁ לְמִצָּא

אִיהוּ. כְּכִי רוּמָא דְרִקיעָא קָשׁוּט אֵינוֹן. אִי
בְמַפְשׁוֹ וְחֶסְרוֹנָא דְדַעְתָּא דְלִהוֹן, אֵינוֹן אֲמַרִי
וְקָרָאן לְהוּ אֱלֹהָא, לֹא בְעֵי קִדְשָׁא בְרִידָּהּ הוּא
לְשִׁיצָאָה עוֹבְדוֹי מַעְלָמָא. אֲבָל לְזַמְנָא דְאַתִּי לֹא
יִשְׁתַּצוֹן כְּכִבֵּיָא וְנִחְזָרִין דְעֵלְמָא. אֲבָל מָאן יִשְׁתַּצִּי.
אֵינוֹן דְפִלְחוּ לֹון.

וְקָרָא דָּא הָכִי הוּא. שְׁפַת אֲמַת תְּבוּן לְעַד, אֱלִין
יִשְׂרָאֵל, דְּאֵינוֹן שְׁפַת אֲמַת. (דְּבָרִים ו') יִי
אֱלֹהֵינוּ יִי אֶחָד. וְכֹלָא אִיהוּ אֲמַת, וְרָזָא דְאֲמַת,
וּמִסִּימֵי יִי אֱלֹהֵיכֶם אֲמַת. וְדָא אִיהוּ שְׁפַת אֲמַת
תְּבוּן לְעַד.

וְעַד אֲרֻגִיעָה, וְעַד רִנַּע מִיבְעֵי לִיָּה, מָאִי אֲרֻגִיעָה.
אֲלֹא, עַד כְּמָה יִהֵא קִיּוּמָא דְלִהוֹן בְּעֵלְמָא,
עַד זְמַנָּא דִּיִּיתִי, וִיִּהֵא לִי נִיִּיחָא מִפּוֹלְחָנָא קִשְׂיָא

לשון הקודש

לְעַד – אֱלֹו יִשְׂרָאֵל, שְׁהֶם שְׁפַת אֲמַת,
(דְּבָרִים ו') ה' אֱלֹהֵינוּ ה' אֶחָד. וְהַכֵּל הוּא
אֲמַת וְסוּד הָאֲמַת. וּמִסִּימֵי, ה' אֱלֹהֵיכֶם
אֲמַת. וְזוֹהִי שְׁפַת אֲמַת תְּבוּן לְעַד.
וְעַד אֲרֻגִיעָה, וְעַד רִנַּע הִיא צְרִידָּהּ לְהִיּוֹת!
מָה זֶה אֲרֻגִיעָה? אֲלֹא עַד כְּמָה יִהֵא
קִיּוּמָם בְּעוֹלָם? עַד לְעֵתִיד לְבָא, וְתַהֲיָה
לִי מְנוּחָה מִהַעֲבוּדָה הַקָּשָׁה שְׁעָלָיו.

כּוּכְבֵי רוּם הֶרְקִיעַ הֶם אֲמַת. אִם
בְּמַפְשׁוֹתֶם וְחֶסְרוֹן דַּעְתֶּם הֶם אוֹמְרִים
וְקוֹרְאִים לָהֶם אֱלֹוֹת, לֹא צְרִידָּהּ הַקָּדוּשׁ
בְּרִידָּהּ הוּא לְכִלּוֹת אֶת מַעֲשֵׂי יָדָיו
מִהַעוֹלָם. אֲבָל לְעֵתִיד לְבָא לֹא יִכְלוּ
הַכּוּכְבִּים וְהָאוֹרוֹת שֶׁל הָעוֹלָם. אֲבָל מִי
יִתְפַּלֵּה? אוֹתָם שְׁעוֹבְדִים לָהֶם.
וְהַפְסוּק הַזֶּה הוּא כֵּךְ. שְׁפַת אֲמַת תְּבוּן

דְּעָלוּי. וּבִזְמַנָּא דְאַרְגִּיעָה, יִשְׁתַּצִּי לְשׁוֹן שָׁקֶר, אֵינוֹן
 דְּקִרְאָן אֱלֹהָא, לְמַאן דְּלֹא הוּא אֱלֹהָא. אֲבָל
 יִשְׂרָאֵל דְּאֵינוֹן שְׁפַת אֱמֶת, כְּתִיב בְּהוּ, (ישעיה מג) עִם
 זֶו יִצְרַתִּי לִי תַהֲלִתִּי יִסְפְּרוּ.

אֲדַבְּרֵנָּא חָדָא זְמַנָּא דְחַוִּינָּא אָזִיל בְּחֵדִי רַבִּי
 אֶלְעָזָר, פִּנֵּעַ בֵּיהּ הִגְמוּנָא, אָמַר לִיה
 לְרַבִּי אֶלְעָזָר, אַנְתָּ יַדְעַת מְאֻרִּיתָא דִּיהוּדָאִי. אָמַר
 לִיה יַדְעֵנָּא. אָמַר לִיה, לִית אַתּוֹן אֲמֵרִין
 דְּמַהִימְנוּתָא דְלָכוֹן קְשׁוּט, וְאֻרִּייתָכוֹן קְשׁוּט, וְאַנְן
 דְּמַהִימְנוּתָא דִילָן שָׁקֶר, וְאֻרִּייתָא דִילָן שָׁקֶר. וְהָא
 כְּתִיב שְׁפַת אֱמֶת תַּבּוֹן לָעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן
 שָׁקֶר. אַנְן מִיזְמִין דְּעֵלְמָא, קִיִּימִין בְּמַלְכוּתָא, וְלֹא
 אַעֲדִי מִינָן לְעֵלְמִין, דְּרָא בְּתַר דְּרָא, תַּבּוֹן לָעַד
 וְדָאִי. וְאַתּוֹן, וְעִיר הָוָה לָכוּ מַלְכוּתָא, וּמִיָּד אַעֲדִי

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, מִכִּיר. אָמַר לוֹ, הַאִינְכֶם
 אוֹמְרִים שְׁאִמּוֹנְתְכֶם אֱמֶת וְתוֹרַתְכֶם
 אֱמֶת, וְאַנּוּ שְׁאִמּוֹנְתְנוּ שָׁקֶר וְתוֹרַתְנוּ
 שָׁקֶר?! וְהֲרִי כְּתוּב, שְׁפַת אֱמֶת תַּבּוֹן
 לָעַד וְעַד אַרְגִּיעָה לְשׁוֹן שָׁקֶר? אָנוּ
 מִימּוֹת הָעוֹלָם עוֹמְדִים בְּמַלְכוּת וְלֹא
 סָרָה מִמֶּנּוּ לְעוֹלָמִים דּוֹר אַחֵר דּוֹר, תַּבּוֹן
 לָעַד וְדָאִי. וְאַתֶּם מַעֲט הָיָה לָכֶם

וּבִזְמַן שְׁאִרְגִּיעָה, תַּתְּכִלָּה לְשׁוֹן שָׁקֶר,
 אוֹתָם שְׁקוֹרְאִים אֱלֹהִי לְמִי שְׁאִינוּ אֱלֹהִי.
 אֲבָל יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם שְׁפַת אֱמֶת, כְּתוּב
 בָּהֶם (ישעיה מג) עִם זֶו יִצְרַתִּי לִי תַהֲלִתִּי
 יִסְפְּרוּ.

נִזְכַּרְתִּי פַעַם אַחַת שֶׁהֵייתִי הוֹלֵךְ עִם
 רַבִּי אֶלְעָזָר, פִּנֵּשׁ בּוֹ הִגְמוּן. אָמַר לְרַבִּי
 אֶלְעָזָר, אַתָּה מִכִּיר אֵת תּוֹרַת הַיְּהוּדִים?

מִנְבוֹן, וְקָרָא אֶת־קַיִים בְּכוֹ דְּכְתִיב וְעַד אֶרְגִּיעָה
לְשׁוֹן שָׁקֶר.

אָמַר לִיה, חֲמִינָא בְּךָ דִּיאֲנֵת חֲכִים בְּאוּרִייתָא.
תַּפַּח רוּחִיה (דף קפ"ח ע"ב) דִּיהִהוּא גִבָּרָא. אֱלוֹ

אָמַר קָרָא, שְׁפַת אֲמַת כּוֹנֵנָת לְעַד, הָוָה כִּדְקֵאמְרֵן,
אֲבָל לָא כְּתִיב אֱלָא תְבוֹן, זְמִינָא שְׁפַת אֲמַת
דְּתְבוֹן, מַה דְּלָאוּ חֲכִי הִשְׁתָּא, דִּיהִשְׁתָּא שְׁפַת שָׁקֶר
קִיִּימָא, וּשְׁפַת אֲמַת שְׂכִיבָא לְעַפְרָא, וּבִהִהוּא זְמָנָא
דִּיאֲמַת יָקוּם עַל קִיּוּמִיהּ, וּמְגוֹ אֶרֶץ תַּצְמַח, בְּדִין
שְׁפַת אֲמַת תְבוֹן לְעַד וְגו'.

אָמַר לִיה הִהוּא הִגְמוֹן, וּכְפָאָה אֲנִתָּ. וּזְכָאָה עֲמָא
דְּאוּרִייתָא דְקִשּׁוּמִי יֶרֶתִין. בְּתַר יוֹמִין
שְׂמַעְנָא דִּיאֲתַגִּייר. אֲזָלוּ, מָטוּ חַד בִּי חֲקֵל, וְצִלוּ
צִלוֹתֵהוֹן. בֵּינֵן דְּצִלוּ צִלוֹתֵהוֹן, אָמְרוּ מִכָּאן וְלַהֲלָאָה
נִתְחַבֵּר בְּשְׂכִינְתָּא, וְנִזְיִל וְנִתְעַפֵּק בְּאוּרִייתָא.

לשון הקודש

שָׂאִין בְּךָ עֲכָשׁוּ, שְׂעֲכָשׁוּ שְׁפַת שָׁקֶר
עוֹמְדָת, וּשְׁפַת אֲמַת שׁוֹכְבַת לְעַפְרָא,
וּבִאֲתוֹ זְמַן שֶׁל אֲמַת תַּעֲמֹד עַל קִיּוּמָהּ
וּמִתּוֹךְ אֶרֶץ תַּצְמַח, אִזּוּ שְׁפַת אֲמַת תְבוֹן
לְעַד וְגו'.

אָמַר לוֹ אוֹתוֹ הִגְמוֹן, אֲשֶׁרִידָּהּ, וְאֲשֶׁרִי
הָעַם שִׁיּוּר־שִׁים תּוֹרַת אֲמַת! אַחֵר יָמִים
שְׂמַעְתִּי שֶׁהִתְגַּבֵּר. הִלְכוּ, הִגִּיעוּ לְשָׂדֶה

בְּמַלְכוּת, וּמִיד סָרָה מִכֶּם, וְהִפְסוּק
הַתְקִים בְּכֶם שְׁכָתוּב וְעַד אֶרְגִּיעָה לְשׁוֹן
שָׁקֶר.

אָמַר לוֹ, אֲנִי רוֹאֶה בְּךָ שְׂאִתָּה חֲכָם
בְּתוֹרָה. תַּפַּח רוּחוֹ שֶׁל אוֹתוֹ הָאִישׁ. אֱלוֹ
אָמַר הַכָּתוּב שְׁפַת אֲמַת כּוֹנֵנָת לְעַד –
הִזְהָר כְּמוֹ שְׂאִמְרָנוּ. אֲבָל לֹא כְּתוּב אֱלָא
תְבוֹן, עֲתִידָהּ שְׁפַת אֲמַת שֶׁתְבוֹן מַה

פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (ישעיה מא) **הֵן יְבוּשׁוּ וַיִּכְלְמוּ**
כָּל הַנִּחְרִים בְּךָ וְגו'. זְמִין קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא
 לְמַעַבְדַּ לְיִשְׂרָאֵל, כָּל אֵינוֹן טָבָאן, דְּקָאָמַר עַל יְדֵי
 גְּבִיאי קְשׁוּט, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהוֹן, כְּמָה בִּישׁוּן
 בְּגִלוּתֵהוֹן. וְאַלְמֵלָא כָּל אֵינוֹן טָבָאן דְּקָא מְחַפָּאן
 וְחֻמָּאן בְּתִיבִין בְּאוּרֵייתָא, לָא הָווּ יְכָלִין לְמִיקָם
 וּלְמַסְבֵּל גִּלוּתָא.

אָבֵל אֶזְלִין לְבִי מְדַרְשׁוֹת, פִּתְחִין סְפָרִין, וְחֻמָּאן
כָּל אֵינוֹן טָבָאן, דְּקָא מְחַפָּן, וְחֻמָּאן בְּתִיבִין
בְּאוּרֵייתָא, דְּאַבְטַח לֹון קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא עֲלֵייהוּ,
וּמִתְנַחֲמִין בְּגִלוּתֵהוֹן, וְשָׂאָר עַמִּין מְחַרְפִּין וּמְגַדְפִין
לֹון, וְאָמְרִי אֵן הוּא אֱלֹהִיכוֹן, אֵן אֵינוֹן טָבָאן
דְּאַתּוֹן אָמְרִין דְּזְמִינִין לְכוֹן, וְכִי כָּל עַמִּין דְּעֵלְמָא
יְכַסְּפוֹן מִנֵּיכוֹ.

לשון הקודש

הָיוּ יְכוּלִים לַעֲמֹד וּלְסַבֵּל אֶת הַגִּלוּת.
אָבֵל הוֹלְכִים לְבֵית מְדַרְשׁוֹת, פּוֹתְחִים
 סְפָרִים, וְרוֹאִים כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת
 שְׂמֻחָכִים, וְרוֹאִים שְׂפָתוֹבִים בְּתוֹרָה
 שֶׁהַבְטִיחַ לָהֶם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
 עֲלֵיהֶם, וּמִתְנַחֲמִים בְּגִלוּתָם, וְשָׂאָר
 הָעַמִּים מְחַרְפִּים וּמְגַדְפִים אוֹתָם
 וְאָמְרִים: אֵיזָה אֱלֹהֵיכֶם? אֵיזָה אוֹתָן
 טוֹבוֹת שְׂאֵתָם אוֹמְרִים שְׂמַעְתָּדוֹת לָכֶם,
 וְכִי כָּל עַמִּי הָאָרֶץ יִתְבַּשְּׁשׁוּ מִכֶּם?

אֶחָת וְהִתְפַּלְלוּ תַּפְלָתָם. כִּיֹּון שֶׁהִתְפַּלְלוּ
 תַּפְלָתָם, אָמְרוּ, מִכָּאן וְהִלָּאָה נִתְחַבֵּר
 בְּשִׁכְיָנָה, וְגִלְדָּ וְנִתְעַסֵּק בְּתוֹרָה.

פִּתַּח רַבִּי יוֹסִי וְאָמַר, (ישעיה מא) **הֵן יְבוּשׁוּ**
וַיִּכְלְמוּ כָּל הַנִּחְרִים בְּךָ וְגו'. עֲתִיד
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לַעֲשׂוֹת לְיִשְׂרָאֵל כָּל
 אוֹתָן טוֹבוֹת שְׂאָמַר עַל יְדֵי גְּבִיאי
 הָאָמֶת, וַיִּשְׂרָאֵל סָבְלוּ עֲלֵיהֶם כְּמָה
 רַעוּת בְּגִלוּתָם. וְאַלְמֵלָא כָּל אוֹתָן טוֹבוֹת
 שְׂמֻחָכִים וְרוֹאִים שְׂפָתוֹבִים בְּתוֹרָה, לָא

הָדָא הוּא דְּכָתִיב, (ישעיה סו) שְׁמָעוּ דְּבַר יְיָ הַחֲרָדִים
 אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחִיכֶם שׁוֹנְאִיכֶם וְגו'. מָאִי
 הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ, אֵינּוֹן דְּסַבְּלוּ בְּמָה בִּישִׁין, בְּמָה
 שְׁמוּעוֹת שְׁמָעִי, אֱלִין עַל אֱלִין, וְאֱלִין בְּתַר אֱלִין,
 וְחֲרִידָן עֲלִיהוֹן, בְּמָה דְּאַתָּה אָמַר (ירמיה ל) בִּי וְגו' קוֹל
 חֲרָדָה שְׁמָעֵנִי פַחַד וְאִין שְׁלוֹם וְגו'. אֵינּוֹן חֲרָדִים
 תְּדִיר אֶל דְּבָרוֹ כִּד אַתְּעָבִיד דִּינָא.

אָמְרוּ אֲחִיכֶם שׁוֹנְאִיכֶם, אֱלִין אֵינּוֹן אֲחוּכוֹן בְּנֵי
 עֶשׂוֹ. מְנַדִּיכֶם, בְּמָה דְּאַתָּה אָמַר (איכה ד) סוּרוּ
 טָמֵא קִרְאוּ לָמוֹ. דְּלִית עָמָא דְקָא מְבִזִּין לֹון
 בְּאַנְפִּי, וּמְרַקְקִין בְּאַנְפִּייהוּ לְיִשְׂרָאֵל כְּבִנֵי אֲדוּם.
 וְאָמְרִי בְּלָחוּ מִסָּאֲבִין בְּנָדָה, וְדָא אִיהוּ מְנַדִּיכֶם.
 לְמַעַן שְׁמִי יִכְבַּד יְיָ, אֲנִן (דְּאָמְרִין) בְּנֹוֹי דְּאֵל חֵי. דִּי
 בֶן יִתְיַקֵּר שְׁמִי. אֲנִן שְׁלֹמִין עַל עֲלָמָא בְּגִין

לשון הקודש

הַדִּין.

אָמְרוּ אֲחִיכֶם שׁוֹנְאִיכֶם – אֵלָּה הֵם
 אֲחִיכֶם בְּנֵי עֶשׂוֹ. מְנַדִּיכֶם – כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר
 (איכה ד) סוּרוּ טָמֵא קִרְאוּ לָמוֹ. שְׂאִין עִם
 שְׂמִיכִים אוֹתָם בְּפָנִים וְרוֹקְקִים בְּפָנֵי
 יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ בְּנֵי אֲדוּם, וְכֵלֶם אוֹמְרִים
 שְׂטֵמָאִים כְּמוֹ נָדָה, וְזֶהוּ מְנַדִּיכֶם. לְמַעַן
 שְׁמִי יִכְבַּד ה', אֲנִי (שְׂאֵמְרִים) בְּנֵי אֵל חֵי,

זֶהוּ שְׂכֵתוֹב, (שם סו) שְׁמָעוּ דְּבַר ה'
 הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ אָמְרוּ אֲחִיכֶם
 שׁוֹנְאִיכֶם וְגו'. מַה זֶּה הַחֲרָדִים אֶל דְּבָרוֹ?
 אֵלּוּ שְׂסַבְּלוּ בְּמָה רַעוּת, בְּמָה שְׁמוּעוֹת
 שְׁמָעוּ אֵלָּה עַל אֵלָּה וְאֵלָּה אַחֵר אֵלָּה
 וְחֲרִדוּ עֲלִיהוֹן, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (ירמיה ל) בִּי וְגו'
 קוֹל חֲרָדָה שְׁמָעֵנִי פַחַד וְאִין שְׁלוֹם וְגו'.
 אוֹתָם חֲרָדִים תָּמִיד אֶל דְּבָרוֹ כְּשֶׁנֶּעֱשֶׂה

הָהוּא דְּאַקְרִי גָדוֹל. (בראשית כז) עֲשׂוּ בְּנֵי הַגָּדוֹל.
וּבִשְׂמָא דָּא אַקְרִי קֳדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא גָדוֹל, (תהלים קמה)
גָּדוֹל יִי' וּמְהוּלָּל מְאֹד. אֲנִן בְּנֵי הַגָּדוֹל, וְאִיהוּ גָדוֹל.
וְדָאִי לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד יִי'.

אַבְל אַתּוֹן זַעֲרִין מִכָּלָא, (בראשית כז) יַעֲקֹב בָּנָה הַקָּטָן
בְּתִיב, אֵן הוּא אֱלֹהִיכוֹן. אֵן הוּא אֵינּוֹן טָבָאן,
דִּיכְסָפוֹן כָּל עַמְמֵיָא מִחֲדָתָה דְּלָכוֹן. מָאן יִתֵּן וְנִרְאָה
בְּשִׁמְחַתְכֶם בְּמָה דְּאַתּוֹן אֹמְרִין. וְהֵם יְבוּשׁוּ (רוח הקֹדֶשׁ
אוֹמֵר וְהֵם יְבוּשׁוּ) (ס"א תו כְּמָאן) כְּמָאן דִּתְלִי קַלְלָתָא בְּאַחֲרָא,
בְּגִין דְּאַתּוֹן אֹמְרִין דְּכַדִּין יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ, וּבְגִין דָּא
רוּחַ קֳדָשָׁא הָוָה אָמַר מְלָה הָכִי, וְעַל דָּא, הֵן יְבוּשׁוּ
וְיִפְלְמוּ כָל הַנִּחְרִים בָּךְ. מָאִי כָל הַנִּחְרִים בָּךְ.
דְּאַתְקֶפוּ נִחְיִירִיהוֹן בְּרוּגְזָא עַלְדָּ בְּגָלוּתָא דָּא.
בְּהָהוּא זְמַנָּא, יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ מִכָּל טָבִין דִּיחֻמוֹן
לְהוֹן לְיִשְׂרָאֵל.

לשון הקודש

טובות שיתבישו כל העמים
משמחתכם? מי יתן ונראה בשמחתכם
כמו שאתם אומרים, והם יבושו, (רוח
הקֹדֶשׁ אוֹמֵר וְהֵם יְבוּשׁוּ) (עוד, כְּמִי שֶׁתוֹלָה
קַלְלָתוֹ בְּאַחֵר, מְשׁוּם שֶׁאַתֶּם אוֹמְרִים
שֶׁאֲנִי יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ, וּמְשׁוּם כָּךְ רוּחַ
הַקֹּדֶשׁ הֵיטָה אוֹמֶרֶת הַדָּבָר בָּךְ, וְעַל זֶה
הֵן יְבוּשׁוּ וְיִפְלְמוּ כָל הַנִּחְרִים בָּךְ. מִי הֵם

שֶׁכֵּן יִתְכַבֵּד שְׁמוֹ, אֲנִי שׁוֹלְטִים עַל
הָעוֹלָם בְּשִׁבִּיל אוֹתוֹ שֶׁנִּקְרָא גָדוֹל,
(בראשית כז) עֲשׂוּ בְּנֵי הַגָּדוֹל. וּבִשְׁם הַזֶּה
נִקְרָא הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא גָדוֹל, (תהלים קמה)
גָּדוֹל ה' וּמְהוּלָּל מְאֹד. אֲנִי בְּנֵי הַגָּדוֹל,
וְהוּא גָדוֹל. וְדָאִי לְמַעַן שְׁמִי יִכְבֵּד ה'.

אַבְל אַתֶּם קְטָנִים מְהֵבֵל, בְּתוֹב יַעֲקֹב
בָּנָה הַקָּטָן, אִיָּה אֱלֹהֵיכֶם? אִיָּה אוֹתָן

אָמַר רַבִּי חֵיָא הָכִי הוּא וְדָאִי, אֲבָל חֲמִינָן וְהָכִי חֲמוּ תַקִּיפִי עֲלֵמָא, דְּהָא גָלוּתָא אֲתַמְשָׁךְ וְעַדִּין בְּרִיָּה דְדָוִד לָא אָתִי. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכָל דָּא הָכִי הוּא, אֲבָל מָאן עָבִיד דִּי־סִבְלוֹן יִשְׂרָאֵל גָּלוּתָא דָּא, כָּל אֵינוֹן הִבְטָחוֹת דְּאַבְטָח לֹון קֳדָשָׁא בְּרִידָה הוּא. וְהָא אֲתַמַּר, דְּעָאֲלִין לְבָתִּי בְּנִסְיוֹת וּלְבָתִּי מִדְּרָשׁוֹת, וְחֲמָאן כָּל אֵינוֹן נְחָמוֹת, וְחֲדָאן בְּלַבִּיָּהוּ לְמַסְבֵּל כָּל מָה דִּי־יִתִּי עַל־יָהּ, וְאֵלְמִילָא דָּא לָא יִכְלִין לְמַסְבֵּל.

אָמַר רַבִּי חֵיָא וְדָאִי הָכִי אִיהוּ, וְכָלָא בְּתַשׁוּבָה תִּלָּיָא. וְאִי תִימָא דִּי־כִלּוֹן הַשְׁתָּא לְאַתְעָרָא תַשׁוּבָה כְּלָהוּ בַּחֲדָא. לָא יִכְלִין. מָאִי טַעְמָא לָא יִכְלִין. בְּגִין דְּכַתִּיב, (דְּבָרִים ל') וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וְכַתִּיב וְהִשְׁבוֹתָ אֶל לְבָבְךָ

לשון הקודש

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא. וְהָרִי זֶה נִתְבָּאֵר, שְׁנִכְנָסִים לְבָתִּי בְּנִסְיוֹת וּלְבָתִּי מִדְּרָשׁוֹת וְרוּאִים כָּל אוֹתָן נְחָמוֹת, וּשְׂמִיחִים בְּלִבָּם לְסִבְלָא אֶת כָּל מָה שִׁיבָא עֲלֵיהֶם, וְלֹאֵא זֶה לָא יִכְלוּ לְסִבְלָא.

אָמַר רַבִּי חֵיָא, וְדָאִי כֵּךְ הוּא, וְהַכֵּל תִּלּוּי בְּתַשׁוּבָה. וְאִם תֵּאמַר שְׂיִכְוָלִים עֲבָשׁוּ לְעוֹרֵר תַשׁוּבָה בְּלָם כְּאַחַד – לָא יִכְוָלִים! מָה הַטַּעַם לָא יִכְוָלִים? מַשּׁוּם שְׂכַתוֹב, (דְּבָרִים ל') וְהָיָה כִּי יָבֹאוּ עָלֶיךָ כָּל

כָּל הַנִּחְמָרִים בָּךְ? אֵלֶּה שְׂחִזְקוּ אֶת נַחֲרִיָּהֶם בְּרָגוּ עָלֶיךָ בְּגָלוּת הַזֶּה. פֹּאֲוֹתוֹ זְמַן יָבִישׁוּ וְיִכְלָמוּ מִכָּל הַטּוֹבוֹת שִׁיִּירָאוּ אֲצֵל יִשְׂרָאֵל.

אָמַר רַבִּי חֵיָא, כֵּךְ זֶה וְדָאִי, אֲבָל רָאִינוּ וְכֵךְ רָאוּ גְבוּרֵי הָעוֹלָם, שְׂחִירֵי הַגָּלוּת נִמְשָׁכֶת וְעַדִּין בֶּן דָּוִד לָא בָּא. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, וְכָל זֶה כֵּךְ הוּא, אֲבָל מִי עָשָׂה שִׁיִּסְבְּלוּ יִשְׂרָאֵל אֶת הַגָּלוּת הַזֶּה? כָּל אוֹתָן הִבְטָחוֹת שֶׁהִבְטִיחַ לָהֶם

בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ וְגו' וּכְתִיב וּשְׁבֹתָ עַד
 יי' אֱלֹהֶיךָ וְגו' וּכְדִין (דברים ל') אִם יִהְיֶה גִדְחָךְ
 בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשֵּׁם יִקְבְּצֶךָ וְגו' וְעַד דְּכָל אֵינוֹן
 מִלֵּין לֹא יִתְקַיֵּמוּן, לֹא יִכְלִין (דף קפ"ט ע"א) לְאַתְעָרָא
 תְּשׁוּבָה מִנֵּייהוּ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה סִתְּמוֹת כָּל אֲרָחִין וּשְׁבִילִין
 מִכָּל בְּנֵי גִלּוּתָא, וְלֹא שִׁבְקַת לֹון פִּתְחוֹן
 פֶּה. אִי הָכִי, לָהֶוּ כַּמָּה דַּחּוּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, דְּלֹא
 יִסְבְּלוֹן גִּלּוּתָא וְלֹא אֲנָרָא, וְיִפְקוֹן (ס"א אִי הָכִי, לָהֶוּ כַּמָּה
 דַּחּוּ בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, יִסְבְּלוֹן גִּלּוּתָא וְלֹא יִפְקוֹן) מִדִּינָא דְּאוּרִייתָא,
 וַיִּתְעַרְבוּן בְּשֹׂאֵר עַמִּין.

פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרָה תִּקְרִיב לָלֶדֶת תַּחֲלִיל
 תִּזְעַק בַּחֲבֻלֶיהָ וְגו'. כָּמֵי כִּמּוֹ הָרָה, אֲרַח
 אֵיהוּ לְעוֹבְרֵתָא, לְאַעְבְּרָא עָלָה תִּשַּׁע יָרְחִין שְׁלָמִין.
 וְאֵית בְּעֵלְמָא כַּמָּה וְכַמָּה, דְּלֹא עֵבֶר עָלָה אֶלָּא

לשון הקודש

הַשְּׂאֲרֵת לָהֶם פִּתְחוֹן פֶּה. אִם כֵּן, שִׁיְהִיו
 כִּמּוֹ שִׁיְהִיו בְּכָל דּוֹר וְדוֹר – שְׁלֹא יִסְבְּלוּ
 גִּלּוּת וְלֹא שִׁבְרָא, וְיִצְאוּ (אם כֵּן, יִהְיוּ כִּמּוֹ שִׁיְהִיו
 בְּכָל דּוֹר וְדוֹר, יִסְבְּלוּ אֶת הַגִּלּוּת וְלֹא יִצְאוּ) מִדִּין שֶׁל
 הַתּוֹרָה, וַיִּתְעַרְבוּ בְּשֹׂאֵר הָעַמִּים.

פִּתַּח וְאָמַר, (ישעיה כו) כִּמּוֹ הָרָה תִּקְרִיב
 לָלֶדֶת תַּחֲלִיל תִּזְעַק בַּחֲבֻלֶיהָ וְגו'. מַה זֶה
 כִּמּוֹ הָרָה? דִּרְךָ הוּא לְמַעְבְּרַת שִׁיעְבְּרוּ

הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה. וּכְתוּב וְהַשְׁבֹּתָ אֶל
 לְבַבְךָ בְּכָל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר הִדִּיחָךְ וְגו'.
 וּכְתוּב וּשְׁבֹתָ עַד ה' אֱלֹהֶיךָ וְגו'. וְאִז (שם)
 אִם יִהְיֶה גִדְחָךְ בְּקִצָּה הַשָּׁמַיִם מִשֵּׁם
 יִקְבְּצֶךָ וְגו'. וְעַד שֶׁכָּל אוֹתָם דְּבָרִים לֹא
 יִתְקַיֵּמוּ, לֹא יִכּוּלִים לְעוֹרֵר תְּשׁוּבָה מֵהֶם.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, כַּמָּה הַסִּתְּרוֹת כָּל
 הַדְּרָכִים וְהַשְּׁבִילִים מִכָּל בְּנֵי הַגִּלּוּת וְלֹא

יֹמָא חַד אִו תִּרִין יוֹמִין מִתְּשִׁיעָא, וְכָל צִירִין
וְחֻבְלִין דְּעוֹבְרִתָּא בְּתִשְׁעָא אֵינוֹן. וְאַף עַל גַּב
דְּלֹא אַעֲבֵר עָלָה אֵלָא יֹמָא חַדָּא, אֶתְחַשִּׁיב עָלָה
בְּאִילוֹ אֶתְעַבְּרוּ כָּל תְּשִׁיעָא שְׁלִים. אוּף הָכִי
יִשְׂרָאֵל, בִּינוֹן דְּאַטְעָמִי טַעַם גָּלוּתָא, אִי יִתְדְּרוֹן
בְּתִשְׁוּבָה, יִתְחַשֵּׁב עַל־יָהּ כְּאִלוֹ אַעֲבְרוּ עַל־יָהּ כָּל
אֵינוֹן מַלְיִן דְּכְתִיבִין בְּאוּרֵיָתָא. כָּל שָׁכֵן וְכָל שָׁכֵן
דְּכֻמָּה וְכֻמָּה יִסּוּרִין אַעֲבְרוּ עַל־יָהּ מִן יֹמָא
דְּגָלוּתָא שָׂרִי.

אַבְל מָאִי דְּכְתִיב, (דברים ד) בַּצֹּר לָךְ וּמִצְאוֹךְ כָּל
הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. תָּא חַזִּי,
כְּמָה רַחֲמָנוּתָא רַחִים קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְיִשְׂרָאֵל
בְּמַלְכָּה דָּא. לְמַלְכָּא דְּחַוָּה לִיה בְּרָא יְחִידָא, וְרַחִים
לִיה רַחֲמוֹ דְּנִפְשָׁא, וּמִגּוֹ רַחֲמוֹ דִּילִיה, יִהֵב לִיה

לשון הקודש

עֲלִיָּהם כָּל אוֹתָם דְּבָרִים שְׁכָנוּכִים
בְּתוֹרָה. כָּל שָׁכֵן וְכָל שָׁכֵן שְׁכֻמָּה וְכֻמָּה
יִסּוּרִים עֲבְרוּ עֲלֵיהֶם מִיּוֹם שְׁהִתְחִילָה
הַגָּלוּת.

אַבְל מִהוּ שְׁכָנוּכִים (דברים ד) בַּצֹּר לָךְ
וּמִצְאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים – בָּא וְרָאָה כְּמָה רַחֲמָנוּת רַחֲמֵם
הַקְדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת יִשְׂרָאֵל בְּדְבַר
הַזֶּה. לְמַלְכָּה שְׁהִיָּה לוֹ בֶּן יְחִידִי וְאַהֲבָה

עֲלֵיהָ תִשְׁעָה חֲדָשִׁים שְׁלָמִים. וְיֵשׁ בְּעוֹלָם
כְּמָה וְכֻמָּה שְׁלֹא עוֹבֵר עֲלֵיהָ אֵלָא יוֹם
אַחַד אִו יוֹמִים מִהִתְשִׁיעִי, וְכָל הַצִּירִים
וְהַחֻבְלִים שֶׁל הַמַּעֲבָרֶת הֵם בְּתִשְׁעִי.
וְאַף עַל גַּב שְׁלֹא עֹבֵר עֲלֵיהָ אֵלָא רַק יוֹם
אַחַד, נִחַשְׁבַּ עֲלֵיהָ כְּאִלוֹ עֲבְרוּ כָּל
הַתְּשִׁיעִי שְׁלָם. אַף כֵּן יִשְׂרָאֵל, בִּינוֹן
שְׁטַעֲמוּ טַעַם גָּלוּת – אִם יִחְזוּר
בְּתִשְׁוּבָה, יִחַשֵּׁב עֲלֵיהֶם כְּאִלוֹ עֲבְרוּ

לְאַמִּיָּה מִטְרוּנִיתָא דְתַרְבִּי לִיָּה, וְתוֹלִיף לִיָּה אֲרָחִי
מִתְתַּקֵּנָן. וּמָנָא חָדָא חֵב לְגַבִּי אַבוּהָ, אָתָּא אַבוּהִי
וְאַלְקִי לִיָּה, וּלְבַתֵּר אַעְפֹּר עַל חוּבִיָּה. תָּב
כְּמִלְקַדְמִין וְחֵב לְאַבוּהָ, וְאַפְקִיָּה אַבוּהָ מִבֵּיתִיהָ,
וְאַרְגִּיז עָלֶיהָ, נָפֶק חֲחוּא בְּרָא מִבֵּיתִיהָ.

וּבְאַתֵּר דִּי־הָךְ בְּאַרְח קְשׁוּט, וִיָּהָּ זַכָּא בְּדָקָא
יָאוּת, בְּגִין דִּי־שָׁמַע מְלָכָא אַבוּהָ, וִיָּהָּ
תִּיאֻבְתִּיהָ עָלֶיהָ. מָה עֲבַד. אָמַר הוּאִיל וְנִפְקָנָא
מִהִיכְלָא דְאַבָּא, אַעְבִּיד מִכָּאן וְלַהֲלָאָה כָּל מָה
דְּאַנָּא בָּעִי. מָה עֲבַד. אָזַל וְאַתְחַפֵּר בְּזוּנוֹת,
וְאַתְלַכְלֹךְ בְּלִבְלוּכָא דְטַנוּפָּא בַּחֲדֵי־יָהּ, וְלֹא הָוָה
מִשְׁתַּבַּח אֱלֹא בַּחֲדֵי־יָהּ, בְּחַבּוּרָא דְלַחֲזוֹן.
דְּמִטְרוּנִיתָא אַמִּיָּה פִּקְדַת בְּכָל יוֹמָא עַל חֲחוּא
בְּרָא, וַיֵּדַעַת דְּבָרָה בַּחֲדֵי זוּנוֹת אַתְחַפֵּר, וְכָל
חֲבָרוֹתָא דִּי־יָהּ בַּחֲדֵי־יָהּ הָווֹת. שְׂרִיָּאָת לְמַבְבִּי,

לשון הקודש

כִּרְאוּי כְּדִי שְׂיִשְׁמַע אֲבִיו הַמֶּלֶךְ וְתַהֲיָה
עָלָיו תְּשׁוּקָתוֹ – מָה עֲשֶׂה? אָמַר, הוּאִיל
וַיֵּצְאֵתִי מִהִיכַל אָבִי, אַעֲשֶׂה מִכָּאן
וְהִלָּאָה כָּל מָה שְׂאֵנִי רוּצָה. מָה עֲשֶׂה?
הֶלֶךְ לְהַתְחַפֵּר לְזוּנוֹת, וְהַתְלַכְלֹךְ
בְּלִבְלוּךְ וְטַנּוּפַת עֵמֶן, וְלֹא הָיָה נִמְצָא
אֱלֹא עֵמֶן בְּחַבּוּר שְׁלֵהֶן. כְּשֶׁהִגְבִּירָה
אִמּוֹ פִּקְדַת בְּכָל יוֹם עַל אוֹתוֹ הֵבִין

אוֹתוֹ אֲהַבַת נֶפֶשׁ, וּמִתּוֹךְ אֲהַבָתוֹ נָתַן
אוֹתוֹ לְאִמּוֹ הַגְּבִירָה שֶׁתִּגְדֹּל אוֹתוֹ
וְתִלְמַד אוֹתוֹ דְּרָכִים מִתְקַנּוֹת. פַּעַם אַחַת
חָטָא לְאָבִיו, בָּא אָבִיו וְהִלָּקָה אוֹתוֹ,
וְאַחֵר כִּדְ עֲבַר עַל חָטְאוֹ. שָׁב כְּמִקְדָּם
וְשׁוּב חָטָא לְאָבִיו, וְהוֹצִיא אוֹתוֹ אָבִיו
מִבֵּיתוֹ וְרָגַז עָלָיו. יָצָא אוֹתוֹ בֶּן מִבֵּיתוֹ.
וּבְמִקּוֹמָם שִׁילָךְ בְּדֶרֶךְ אִמָּת וַיְהִיָּה צַדִּיק

וּלְאַתְמָרָא עַל בְּרָה.

יֹמָא חד עָאל מַלְכָּא לְגַבְהָ, חָמָא לָהּ דְּאִיהִי
מִבְּכָה. שְׁאִיל לָהּ עַל מָה אַתְּ בִּבְכָאת.
אָמְרָה וְלֹא אֲבִכָּה, דִּהָא בְּרָנָא לְבַר מְהִיכְלָא
דְּמַלְכָּא. וְלֹא דִי דִּהוּא לָא יְתִיב בְּהִיכְלָא דְּמַלְכָּא,
אַלֵּא דִּהוּא יְתִיב בְּחֵדֵי זִנּוּת. מַה יִּימָרוּן כָּל בְּנֵי
עַלְמָא, בְּרִיָּה דְּמַלְכָּא אִיהוּ דִּיתִיב בְּבִי זִנּוּת.
שְׂרִיאַת לְמַבְכִּי, וּלְאַתְחַנְנָא לְמַלְכָּא.

אָמַר מַלְכָּא, בְּגִינְךָ אַחֲדָר לִיָּה, וְאַנְתְּ עַרְבָא
דִּילִיָּה. אַמְרַת הָא וְדַאי. אָמַר מַלְכָּא
הוּאִיל וְכָךְ הוּא, לָא אַצְטְרִיךְ לְאַחֲדָרָא לִיָּה
בִּימָמָא בְּאַתְגָּלִיָּא. דְּכַסּוּפָא דִּילָן אִיהוּ לְמַחֲדָ
בְּגִינִיָּה לְבִי זִנּוּת. וְאִי לָא הָוִי כְּגִוּוּנָא דָּא, דְּטַנְגָּ
גְּרַמִּיָּה חָבִי וְחֵלֵל יְקָרִי. הָוִינָא אָנָּא, וְכָל חֵיילִין

לשון הקודש

שְׁכֵן הַמֶּלֶךְ יוֹשֵׁב בְּבֵית זִנּוּת? הַתְּחִלָּה
לְבָבוֹת וְלֹהֲתַחֲנֵן לְמַלְכָּה.

אָמַר הַמֶּלֶךְ: בְּשִׁבִּילָךְ אַחֲזִיר אוֹתוֹ, וְאַתְּ
הָעֶרְבָה שְׁלוֹ. אָמְרָה: הָרִי וְדַאי. אָמַר
הַמֶּלֶךְ: הוּאִיל וְכָךְ הוּא, לֹא צְרִיךְ
לְהַחֲזִירוֹ בַּיּוֹם בְּגָלוֹי, שְׁבוּשָׁה עֲבוּרָנוּ
לְלַכֵּת בְּשִׁבִּילוֹ לְבֵית זִנּוּת. וְאִם לֹא הָיָה
כִּמוֹ זֶה שְׁמַנְגָּ אֶת עֲצָמוֹ כִּךְ וְחֵלֵל
כְּבוֹדִי, הָיִיתִי אָנִי וְכָל הַחֲזִילוֹת שְׁלִי

וְיִודַעַת שְׁכֵנָה הַתְּחִבֵּר עִם הַזִּנּוּת וְכָל
חֲבֵרוֹתָו הָיְתָה עִמָּהֶן, מִתְּחִלָּה לְבָבוֹת
וְלְמָרָר עַל בְּנָה.

יּוֹם אַחֵד נִכְנַם אֵלֶיהָ הַמֶּלֶךְ וְרוּאָה
אוֹתָהּ בּוֹכָה. שׁוֹאֵל אוֹתָהּ: עַל מָה אַתְּ
בּוֹכָה? אָמְרָה: וְאִיךָ לֹא אֲבִכָּה, שְׁחָרִי
בְּגִנּוּ מַחוּץ לְהִיכָל הַמֶּלֶךְ? וְלֹא דִי שְׁאִינוּ
יוֹשֵׁב בְּהִיכָל הַמֶּלֶךְ, אֲלֵא שְׁחָא יוֹשֵׁב
עִם הַזִּנּוּת! מַה יֹּאמְרוּ כָּל בְּנֵי הָעוֹלָם –

דִּילִי, אֲזַלִּין בְּגִינִיָּה בְּכַמָּה יָקָר, בְּכַמָּה בּוֹקִינָם
קָמִיָּה, בְּכַמָּה מְאִנִּי קָרְבָּא, מִימִינִיָּה וּמִשְׁמַאלִיָּה,
עַד דְּכָל בְּנֵי עֲלָמָא יִזְדַּעְזְעוּן, וַיִּנְדְּעוּן כָּלָא, דְּבָרָא
דְּמַלְכָּא אִיהוּ. הַשְׁתָּא כִּינּוּן דְּאִיהוּ טַנְגָּה גְרָמִיָּה,
וְחֵלֵל יָקָרִי, אִיהוּ יַחְדָּר בְּטַמִּירוּ, דְּלֹא יִנְדְּעוּן בֵּיתָא.
אַחְדָּר לְגַבֵּי מַלְכָּא, יַחְבִּיָּה לְגַבֵּי אֲמִיָּה.

לְיוֹמִין סָרַח בְּמַלְקָדְמִין. מָה עֶבֶד מַלְכָּא. אִפִּיק
לִיה וּלְאֲמִיָּה בַּחֲדִיָּה מִגּוֹ הֵיכְלָא, אָמַר
תִּתְּרוּיִיכוּ תִתְּהִיבּוּ, וְתִתְּרוּיִיכוּ תִתְּסַבְּלוּן גָּלוּתָא,
וּמַלְקִיּוּתָא תִתְּמֵן. כִּינּוּן דְּתִתְּרוּיִיכוּ תִתְּסַבְּלוּן בַּחֲדָא,
בְּדִין יִדְעֵנָּא דְּבָרִי יְתִיב בְּדָקָא חַזִּי.

בְּךָ יִשְׂרָאֵל בְּנֵי דְּמַלְכָּא קִדִּישָׁא אֵינּוּן. אַחֲתִית לֹון
לְמַצְרִים. וְאִי תִימָא בְּתַחֲוָא זְמָנָא לָא תָּאבּוּ,
גִּזְרָה דְּגִזּוֹר קִדִּישָׁא בְּרִידָא הוּא בֵּין הַבְּתָרִים הָזֵה

לשון הקודש

הוֹצִיא אוֹתוֹ וְאֵת אִמּוֹ עִמּוֹ מִתּוֹךְ הַהֵיכָל
וְאָמַר: תֵּלְכוּ שְׁנֵיכֶם, וּשְׁנֵיכֶם תִּסְבְּלוּ אֵת
הַגָּלוּת וְהַמַּלְקוּת שֵׁם. כִּינּוּן שְׁשֵׁנִיכֶם
תִּסְבְּלוּ כְּאַחַד, אִזִּי אֲדַע שְׁבִנִּי יָשׁוּב
בְּרָאוּי.

בְּךָ יִשְׂרָאֵל, בְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ הֵם,
הוֹרִיד אוֹתָם לְמַצְרִים. וְאִם תֹּאמַר
שְׂבָאוֹתוֹ זְמַן לֹא חָטְאוּ – הַגִּזְרָה שְׁגִזּוֹר

הוֹלְכִים בְּשִׁבְלֹו בְּכַמָּה כְּבוֹד וּבְכַמָּה
חֲצוּצָרוֹת לְפָנָיו, בְּכַמָּה כְּלִי קָרֵב מִימִינוֹ
וּמִשְׁמַאלוֹ, עַד שֶׁכָּל בְּנֵי הָעוֹלָם יִזְדַּעְזְעוּ,
וַיִּדְּעוּ כָּלֵם שֶׁהוּא בֶן הַמֶּלֶךְ. עֲכָשׁוּ כִּינּוּן
שֶׁהוּא טַנְגָּה אֵת עֲצָמוֹ וְחֵלֵל אֵת כְּבוֹדִי,
הוּא יַחְדָּר בְּסִתְרָא שְׁלֹא יִכִּירוּ בּוֹ. חֲזוֹר
לְמַלְכָּה, וְנָתַן אוֹתוֹ לְאִמּוֹ.

לְיָמִים סָרַח בְּמַקְדָּם. מָה עָשָׂה הַמֶּלֶךְ?

אֶתְחַזִּי לְמַחְוֵי קַיִים, וְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא אֲשַׁנָּה
 לְתַרְיֵן מַלְיִן, תַּד בְּגִין הַחַיָּא מְלָה דְאָמַר אַבְרָהָם,
 (בראשית טו) בְּמָה אֵדַע בִּי אִירְשֶׁנָּה, דָּא הוּא (דף קפ"ט ע"ב)
 סָבָה וְעִילָה. אָבֵל עַד דְּנִפְקוּ מִמְצָרִים, לֹא הָיוּ גֻי, וְלֹא
 אֶתְחַזִּי בְּדָקָא יָאוֹת.

פֶּתַח וְאָמַר, (שיר השירים ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים בֵּין
 רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. בָּעָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמַעְבַּד לֹון לְיִשְׂרָאֵל בְּגִוּוּנָא דְלְעִילָא וְלְמַחְוֵי
 שׁוֹשְׁנָה חָדָא בְּאַרְעָא, בְּגִוּוּנָא עֲלָאָה. וְשׁוֹשְׁנָה
 דְּסִלְקָא רִיחָא, וְאֶתְבְּרִיר מִכָּל שְׂאֵר וּוְרָדִין דְּעֲלָמָא,
 לֹא הָיוּ אֵלָא הַחַיָּא דְּסִלְקָא בֵּין הַחוּחִים. וְדָא
 אֶרְחָא בְּדָקָא יָאוֹת. וְעַל דָּא זָרַע שְׁבַעֲיִן זִוְגִין, דְּהָווּ
 שְׁבַעֲיִן נֶפֶשׁ, וְאָעִיל לֹון בֵּין הַחוּחִים, וְאֵינֹון חוּחִים,
 מִיַּד דְּהָווּ אֵינֹון זִוְגִין תַּמָּן, סְלִיקוּ עֲנָפִין וְטֶרְפִּין
 וְשְׁלִיטוּ עַל עֲלָמָא, וּבְדִין פֶּרַחַת שׁוֹשְׁנָה בִּינִיחֹו.

לשון הקודש

בֵּין רַעֲיָתִי בֵּין הַבָּנוֹת. רָצָה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לַעֲשׂוֹת אֶת יִשְׂרָאֵל כְּמוֹ שְׁלֹמֶעֱלָה
 וְלִהְיוֹת שׁוֹשְׁנָה אַחַת בְּאַרְצָן כְּמוֹ
 שְׁלֹמֶעֱלָה. וְהַשׁוֹשְׁנָה שְׁמַעְלָה רִיחַ
 וּנְבַחְרָה מִכָּל שְׂאֵר הַוְרָדִים שְׁבַעֲוֹלָם
 אֵינָה אֵלָא אוֹתָהּ שְׁעוּלָה בֵּין הַחוּחִים.
 וְזוֹ דְרָךְ בְּרָאוּי. וְלִכְּן זָרַע שְׁבַעֲיִם זִוְגוֹת,
 שְׁהָיוּ שְׁבַעֲיִם נֶפֶשׁ, וְהַכְּנִיסָם לְבֵין

הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּבְרִית בֵּין הַבְּתָרִים
 הִיְתָה רְאוּיָה לְהַתְקִים, וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
 הוּא הַשְׁגִּיחַ עַל שְׁנֵי דְבָרִים: אֶחָד עַל
 אוֹתוֹ דְּבוּר שְׁאָמַר אַבְרָהָם (בראשית טו)
 בְּמָה אֵדַע בִּי אִירְשֶׁנָּה, זוֹהִי סָבָה וְעִילָה.
 אָבֵל עַד שֶׁיֵּצְאוּ מִמְצָרִים לֹא הָיוּ גֻי וְלֹא
 הָיוּ רְאוּיִים בְּרָאוּי.

פֶּתַח וְאָמַר, (שיר ב) כְּשׁוֹשְׁנָה בֵּין הַחוּחִים

כִּי־וַיִּבְעַת קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְאַפְקָא שׁוֹשְׁנָה
וְלָקִיט לָהּ מִבִּינֵיהּ, כְּדִין יָבִישׁוּ חוֹתִים,
וְאֶזְדְּרִיקוּ, וְאַשְׁתִּיצִיאוּ, וְלֹא אֶתְחַשְּׁבוּ לְכָלֹם.
בְּשַׁעֲתָא דְּאֶזִּיל לְמַלְקֻט שׁוֹשְׁנָה דָּא, לְאַפְקָא בְּרִיה
בּוֹכְרִיה, בְּתַחוּא וּמָנָא אֶזֶל מַלְכָּא גּוֹ בְּמָה חִיילִין
רַבְרַבִּין וְשְׁלִיטִין, עִם דְּגָלִין פְּרִישָׁן, וְאַפִּיק לְבְּרִיה
בּוֹכְרִיה בְּכַמָּה גְּבוּרִין, וְאַיִתִּי לִיה לְהִיכְלִיה, וְיִתִּיב
סְגִי בְּבִי מַלְכָּא.

כִּי־וַיִּחַב לְגַבִּי אֲבוּהָ, אוֹכַח לִיה, וְאַלְקִי לִיה,
דְּכַתִּיב, (שׁוֹפְטִים ב) וַיַּחַר אֵף יי' בְּיִשְׂרָאֵל וַיִּתֶּנָּם
בְּיַד שׁוֹסִים וְגו', סָרַח בְּמַלְקֻדְמִין, וּמָרַד בְּאַבוּהָ,
אַפְקִיָּה מִבֵּיתִיה. מַה עֲבָדוּ יִשְׂרָאֵל, חָמוּ דְּהָא
אֶתְבָּדְרוּ לְבָבָל, אֶתְעָרְבוּ בְּעַמֻּמִּיא, נָסִיבוּ נָשִׁין
נְכָרִיּוֹת, וְאוֹלִידוּ בְּנִין מִנְהוֹן. עִם כָּל דָּא, אִימָא

לשון הקודש

וְהוֹצִיא אֶת בְּנוֹ בְּכּוֹרוֹ בְּכַמָּה גְּבוּרֹת,
וְהָבִיא אוֹתוֹ לְהִיכְלוֹ, וַיֵּשֶׁב הַרְבֵּה בְּבֵית
הַמֶּלֶךְ.

כִּי־וַיִּחַב לְגַבִּי, הוֹכִיחַ אוֹתוֹ וְהִלָּקָהּ
אוֹתוֹ, שְׁכַתּוֹב וַיַּחַר אֵף ה' בְּיִשְׂרָאֵל
וַיִּתֶּנָּם בְּיַד שׁוֹסִים וְגו'. סָרַח בְּמַלְקֻדְמִין
וּמָרַד בְּאַבוּי, הוֹצִיא אוֹתוֹ מִבֵּיתוֹ. מַה
עָשׂוּ יִשְׂרָאֵל? רָאוּ שֶׁהָרִי הִתְפָּזְרוּ בְּבָבֶל
וְהִתְעָרְבוּ בְּעַמִּים, לָקְחוּ נָשִׁים נְכָרִיּוֹת
וְהוֹלִידוּ מֵהֶם בָּנִים. עִם כָּל זֶה הָאֵם

הַחוֹתִים, וְאוֹתָם חוֹתִים, מִיד שֶׁהָיוּ הֵם
שֵׁם זִנְגוֹת, הִעָּלוּ עֲנָפִים וְעָלִים וְשָׁלְטוּ עַל
הָעוֹלָם, וְאִזּוּ פָּרַחָה בִּינֵיהֶם הַשׁוֹשְׁנָה.

כִּי־וַיִּרְצֶה הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהוֹצִיא
שׁוֹשְׁנָה וְלָלֶקֶט אוֹתָהּ מִבִּינֵיהֶם, אִזּוּ יָבִישׁוּ
הַחוֹתִים וְנִזְרְקוּ וְהִתְכַּלּוּ וְלֹא נִחְשְׁבוּ
לְכָלֹם. בְּשַׁעֲה שְׁחֻלְדָּה לָלֶקֶט אֶת
הַשׁוֹשְׁנָה הַזֹּאת וְלְהוֹצִיא בְּנוֹ בְּכּוֹרוֹ, בְּאוֹתוֹ
זְמַן הַלֵּךְ הַמֶּלֶךְ בְּתוֹךְ כַּמָּה חִילּוֹת
גְּדוֹלִים וְשְׁלִיטִים עִם דְּגָלִים פְּרוּשִׁים,

קִדְיָשָׁא הֵנֹת אַפְטְרוֹפּוּסָא עַל־יְהוּ.

וְעַל דְּעֵבֶד הָבִי, קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא אָמַר, הוֹאִיל
וְכִסּוּפָא אִיהוּ, לִיתִי בְּרִי אִיהוּ מִגְּרָמִיָּה,
הוֹאִיל וְחֵלֶל יִקְרִי, לָא אֶתְחַזִּי דִּאֲנָא אִיזִיל תַּמָּן
לֹא־פָקָא לִיָּה, וְלִמְעַבְד לִיָּה נִסִּין וְגִבּוּרָן בְּמִלְקַדְמִין.
תָּבוּ אִינוּן, בְּלֹא סִיּוּעָא דִּאֶתְחַזִּי לִזֵּן, בְּלֹא פְּלִיאָן
וְנִסִּין, אֲלֹא בְּלָהוּ מִתְבַּדְּרָן, בְּלָהוּ לֵאן בְּמִסְכְּנֵהוּ,
וְתָבוּ לְהִיכָלָא דְּמִלְכָּא בְּכִסּוּפָא, וְאִמָּא קִדְיָשָׁא
עֲרֵבֶת לִזֵּן.

חֲתָאבוּ בְּמִלְקַדְמִין. מָה עֵבֶד קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא.
אִפִּיק לְהָאִי בְּרָא בְּמִלְקַדְמִין מְהִיכָלִיָּה,
וְאִימִיָּה בְּחֵדִיָּה. אָמַר, מִכָּאן וְלַחֲלָאָה, אִימָא וּבָרָה
יִסְבְּלוּן בְּמָה בִּישִׁין בְּחֵדָּא, הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (ישעיה
א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחַה אִמְכֶם. וְעַל דָּא כְּתִיב, (דברים ד)
בַּצַּר לָךְ וּמִצָּאוֹךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית

לשון הקודש

הַקְדוּשָׁה הִיָּתָה אַפּוֹטְרוֹפּוּס עֲלֵיהֶם. וְעַל שְׁעֵשָׂה בָּךְ, הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא
אָמַר, הוֹאִיל וְזוּ בּוֹשָׁה, אֲזִי שְׂיָבָא בְּנִי
מִעֲצָמוֹ. הוֹאִיל וְחֵלֶל כְּבוֹדִי, לֹא רָאוּי
שְׂאֲנִי אֵלֶּךְ לְשֵׁם לְהוֹצִיא אוֹתוֹ וְלַעֲשׂוֹת
לוֹ נִסִּים וְגִבּוּרֹת בְּמִקְדָּם. שָׂבוּ הֵם בְּלִי
סִיּוּעַ שְׁחִיו רָאוּיִים לוֹ, בְּלִי נִסִּים
וְנִפְלְאוֹת, אֲלֹא כָּלָם מְפֹזְרִים, כָּלָם

עֵינִים בְּעֵנִי, וְשָׂבוּ לְהִיכָל הַמִּקְדָּשׁ
בְּבוֹשָׁה, וְהָאֵם הַקְדוּשָׁה עֲרֵבָה לָהֶם.
חֲטָאוּ בְּמִקְדָּם. מָה עָשָׂה הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא? הוֹצִיא אֶת הַבֵּן הַזֶּה בְּמִקְדָּם
מִהִיכָלוֹ עִם אָמוֹ. אָמַר, מִכָּאן וְלַחֲלָאָה
הָאֵם וּבְנָה יִסְבְּלוּ בְּמָה רָעוֹת בְּאַחֲד. וְהוּ
שְׂכַתוֹב, (ישעיה א) וּבִפְשָׁעֵיכֶם שְׁלַחַה
אִמְכֶם. וְעַל זֶה כְּתוּב, (דברים ד) בַּצַּר לָךְ

הַיָּמִים. מָאִי בְּאַחֲרִית הַיָּמִים. אֶלָּא דָּא הִיא אִימָא
קַדִּישָׁא, דְּהִיא אַחֲרִית הַיָּמִים, וְעַמָּה סִבְלוּ כָּל מָה
דְּסִבְלוּ בְּגִלּוּתָא.

וְאִילוּ יַהֲדִירוּן בְּתִיבְתָּא, אֲפִילוּ חַד בִּישׁ, אוּ
חַד צַעְרָא, דִּיעֵבֵר עַלִּיהוּ, אַתְחֲשֵׁב
עַלִּיהוּ, בְּאֵלּוּ סִבְלוּ כֻּלָּא (ס"א וְאִי לֹאוּ סְתִים קִינָא) וְאִי
לֹא, פֶּד יִסְתִּיִּם קִינָא, (בִּישָׁא) וְכָל דְּרִין דִּילִיה.
בְּמָה דְּאָמַר בּוֹצִינָא קַדִּישָׁא, דְּכִתִּיב, (ויקרא כה)
לְצִמִּיתוֹת לְקוֹנָה אוֹתוֹ לְדוֹרוֹתָיו. וְכָל דָּא,
בְּתִיבְתָּא תִּלְיָא מִלְּתָא. אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא, וְדָאִי
הָכִי הוּא. וְעַל דָּא גִלּוּתָא אַתְּמַשְׁדָּ.

אַבְל קַדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, כָּל מָה דְּחָמִי (ס"א דְּמָחָא)
(נ"א דְּלָקָא) לֹון לְיִשְׂרָאֵל, בְּהֵאִי אַחֲרִית הַיָּמִים,
וּבְהֵאִי אַחֲרִית הַיָּמִים יַעֲבִיד לֹון נַסִּין וְנוֹקְמִין.

לשון הקודש

וְכָל הַדּוֹרוֹת שָׁלוֹ, כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַמְּנוּחָה
הַקְּדוּשָׁה, שְׁכֵתוֹב (ויקרא כה) לְצִמִּיתוֹת
לְקֹנָה אֹתוֹ לְדוֹרֹתָיו. וְכָל זֶה, הַדְּבָר תִּלְוִי
בְּתִשְׁבּוּבָה. אָמַר רַבִּי חֲנִיָּא, וְדָאִי כִּךְ זֶה,
וְעַל בֶּן נִמְשָׁכַת הַגִּלּוּת.

אַבְל הַקְּדוּשׁ בְּרִיךְ הוּא, כָּל מָה שֶׁרָאָה
(שְׁחָבָה) (שְׁחָלָקָה) לְיִשְׂרָאֵל – בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
הַזֶּה. וּבְאַחֲרִית הַיָּמִים הַזֶּה יַעֲשֶׂה לָהֶם

וּמִצְאוּךְ כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה בְּאַחֲרִית
הַיָּמִים. מָה זֶה בְּאַחֲרִית הַיָּמִים? אֶלָּא זֶה
הָאִם הַקְּדוּשָׁה, שֶׁהִיא אַחֲרִית הַיָּמִים,
וְעַמָּה סִבְלוּ כָּל מָה שֶׁסִּבְלוּ בְּגִלּוּת.

וְאֵלּוּ יַחֲזִירוּ בְּתִשְׁבּוּבָה – אֲפִילוּ רָעָה
אַחַת אוּ צַעַר אֶחָד שֶׁיַּעֲבֹר עֲלֵיהֶם,
יַחֲשֵׁב עֲלֵיהֶם כְּאֵלּוּ סִבְלוּ הַכֹּל. (וְאִם לֹא
יִשְׁתֵּם הַקֶּץ) וְאִם לֹא – כְּשִׁינִסְתִּים הַקֶּץ (הַרְעָה)

דְּכַתִּיב, (ישעיה ב') וְהָיָה בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הָר
בֵּית יי' בְּרֹאשׁ הָהָרִים. מָאן רֹאשׁ הָהָרִים. דָּא
אַבְרָהָם סָבָא, בְּהֵנָּה רַבָּא, רֹאשׁ דְּכָלָא. וּבְגִין דְּאִיהוּ
רֹאשׁ, כּוּם דְּבִרְכָּה, יִהְיֶה נָכוֹן בְּרֹאשׁ הָהָרִים, דָּא
אַבְרָהָם סָבָא, קְדָמָאָה לְשָׂאֵר הָהָרִים. כּוּם דְּבִרְכָּה,
אַצְטְרִיד לְמַהְיֵי מִתְקַנָּא בִּימִינָא.

וְנִשְׂא מִגִּבְעוֹת. אַצְטְרִיד לְמַהְיֵי זְקוּף מִן פִּתְוָרָא,
שִׁיעוּרָא דְאַקְרִי (ס"א דְּאִיהוּ) זָרָת, לְבִרְכָּא
לְקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא, וְדָא הוּא וְנִשְׂא מִגִּבְעוֹת.
מִגִּבְעוֹת מָאי הוּא. אֱלָא בִּינָה וּבִין (תהלים מה טו)
בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהּ רַעוּתִיהּ, שִׁיעוּרָא דְזָרָת אִיהוּ. נִשְׂא
כּוּם דְּבִרְכָּה מִגִּבְעוֹת וְדָאי, וְעַל דָּא טָבָא דִּיהָא
לִיהּ לְהָאִי בָּרָא בּוֹכְרָא, בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים אִיהוּ.

אָמַר לִיהּ שְׁפִיר קְאֻמְרָת, הָאִי קָרָא וְדָאי חָבִי

לשון הקודש

וְנִשְׂא מִגִּבְעוֹת. צְרִיד לְהֵיוֹת נִשְׂא מִן
הַשְּׁלָחַן שְׁעוֹר שְׁנִקְרָא (שְׁחָא) זָרָת לְבִרְדָּה
אֶת הַקְּדוּשׁ בְּרִיד הוּא, וְזֵהוּ וְנִשְׂא
מִגִּבְעוֹת. מַה זֶה מִגִּבְעוֹת? אֱלָא בִּינָה
וּבִין בְּתוּלוֹת אַחֲרֵיהּ רַעוּתִיהּ, שְׁעוֹר
הַזָּרָת הוּא. נִשְׂא כּוּם שֶׁל בְּרָכָה מִגִּבְעוֹת
וְדָאי, וְעַל כֵּן הַטּוֹב שִׁיחֵיהּ לְבִין הַכּוֹר
הַזֶּה (יִשְׂרָאֵל) הוּא בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים.
אָמַר לוֹ, יָפָה אֻמְרָת, שְׁפִסּוּק זֶה וְדָאי

נָפִים וְנִקְמוֹת, שְׁכַתּוֹב (ישעיה ב) וְהָיָה
בְּאַחֲרֵית הַיָּמִים נָכוֹן יִהְיֶה הָר בֵּית ה'
בְּרֹאשׁ הָהָרִים. מִי זֶה רֹאשׁ הָהָרִים? זֶה
אַבְרָהָם הַזָּקֵן, הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל, הָרֹאשׁ שֶׁל
הַכֹּל. וּמִשּׁוֹם שֶׁהוּא רֹאשׁ, כּוּם שֶׁל
בְּרָכָה, יִהְיֶה נָכוֹן בְּרֹאשׁ הָהָרִים, זֶה
אַבְרָהָם הַזָּקֵן, רֹאשׁוֹן לְשָׂאֵר הָהָרִים,
כּוּם שֶׁל בְּרָכָה, צְרִיכָה לְהֵיוֹת מִתְקַנָּת
בְּיָמֶינָא.

הוּא. בְּרֹאשׁ הַהָרִים, דָּא יְמִינָא, אֲבָרְהָם סָבָא,
 דְּאִיְהוּ רֹאשׁ הַהָרִים וְדָאִי. וְנִשָּׂא מִגְבָּעוֹת,
 מִשִּׁיעוּרָא דְגְבָעוֹת, דְּאֵינוֹן רְעוּתִיהָ. וְשִׁפּוּר
 קְאָמְרַת. (ישעיה ב) וְנָהָרוּ אֱלֹיו כָּל הַגּוֹיִם. מָאִי הוּא.
 אָמַר לִיה, וְאַפִּילוּ נָשִׁים וּקְטָנִים וְשִׁמְשׁ דְּפָלַח עַל
 פִּתְוּרָא, אַף עַל גַּב דְּאִיְהוּ לָא אָכַל, אֲצִטְרִיךְ
 לְמוֹשְׁמַע, וְלְמִימָר אָמֵן. (ס"א לְהַרִיק בְּרָכָה לְבוֹם דְּלֹא וְכוּ') דְּלֹא
 יִימָא בַר נֶשׁ, אָנָּא לָא אֲכָלִית, וְהוּאִיל (דף ק"צ ע"א) דְּלֹא
 אֲצִטְרִיפְנָא לְזִמּוֹן, לָא אֶשְׁמַע וְלֹא אֵימָא אָמֵן. הַכֹּל
 חֵיבִין בִּיהָ.

דְּבַר אַחֵר וְנָהָרוּ אֱלֹיו כָּל הַגּוֹיִם, אַף עַל גַּב
 דְּנָשִׁים וּקְטָנִים פְּטוּרִין מִן הַמִּצְוֹת, בְּבוֹם
 דְּבִרְכָּה הַכֹּל חֵיבִין, בְּלִבְד דִּינִדְעוֹן לְמֵאן
 מְבָרְכִין, וְדָא הִיא וְנָהָרוּ אֱלֹיו כָּל הַגּוֹיִם. אַתָּא
 רַבִּי יוֹסִי וְנִשְׁקִיָּה, אָמַר בְּמָה שִׁפּוּר מוֹלָה דָּא,
 וּמִתִּיקָא לְחַפָּא.

לשון הקודש

אָמֵן. (לְהַרִיק בְּרָכָה לְבוֹם) שְׁלֹא יֹאמַר אָדָם: אֲנִי
 לֹא אֲכָלִיתִי, וְהוּאִיל וְלֹא הִצְטַרְפִּיתִי
 לְזִמּוֹן, אֲנִי לֹא אֶשְׁמַע וְלֹא אֹמַר אָמֵן.
 הַכֹּל חֵיבִים בּוֹ.

דְּבַר אַחֵר וְנָהָרוּ אֱלֹיו כָּל הַגּוֹיִם – אַף
 עַל גַּב שְׁנָשִׁים וּקְטָנִים פְּטוּרִים מִן
 הַמִּצְוֹת, בְּבוֹם שֶׁל בְּרָכָה הַכֹּל חֵיבִים,

כִּךְ הוּא. בְּרֹאשׁ הַהָרִים – זֶה יְמִין,
 אֲבָרְהָם הַזֶּקֶן, שֶׁהוּא וְדָאִי רֹאשׁ הַהָרִים.
 וְנִשָּׂא מִגְבָּעוֹת – מִשְׁעוֹר הַגְּבָעוֹת, שֶׁהֵם
 רְצוּנוֹ. וַיָּפָה אָמְרָתָּה. וְנָהָרוּ אֱלֹיו כָּל
 הַגּוֹיִם, מִי הוּא? אָמַר לוֹ, וְאַפִּילוּ נָשִׁים
 וּקְטָנִים וְהַשִּׁמְשׁ שֶׁעוֹבֵד עַל הַשְּׁלָחָן, אַף
 עַל גַּב שְׂאֵינוֹ אוֹכֵל, צָרִיךְ לִשְׁמַע וְלֹאמַר

הַשְׁתָּא אֵית לְדִיִּיקָא, אִי הָאִי אַחֲרִית הַיָּמִים,
 אֵיהִי כּוּם דְּבִרְכָה מִמֶּשׁ, מַחוּ הָר בֵּית
 יִי, הָזֶה לִיה לְמִכְתָּב הָכִי, וְהָזֶה אַחֲרִית הַיָּמִים
 נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מַחוּ בְּאַחֲרִית הַיָּמִים
 נִכּוֹן יִהְיֶה הָר בֵּית יִי. אָמַר לִיה, אַחֲרִית הַיָּמִים
 אֵיהִי אֵילָנָא כָּלָא, מִרִּישִׁיה וְעַד סִיפֶיה, דִּהוּא
 אֵילָנָא דְטוֹב וְרַע. וְאַתָּא קָרָא לְבִרְרָא בְּאַחֲרִית
 הַיָּמִים, וְאַפִּיק הָר בֵּית יִי, דָּא טוֹב בְּלָא רַע. הָר
 בֵּית יִי וְדָאִי דִּלִּית תַּמָּן חוֹלְקָא לְסִטְרָא אַחֲרָא,
 דִּהָא אַתְבָּרִיר הָר בֵּית יִי, מִגּוּ אֵילָנָא דֵּאֵיהִי
 אַחֲרִית הַיָּמִים. וְדָא אֵיהִי כּוּם דְּבִרְכָה, דֵּאֵיהִי נִכּוֹן
 בְּרֹאשׁ הַהָרִים.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, זַכָּאָה אֶרְחָא דָּא, דְּזַכִּינָא לְהָאִי
 מַלְהָ. אָמַר לִיה מִמָּאן שְׁמַעַת לָהּ. אָמַר

לשון הקודש

אָמַר לוֹ, אַחֲרִית הַיָּמִים הוּא הָעֵץ שֶׁל
 הַכֵּל, מִרְאשׁוֹ וְעַד סוּפוֹ, שֶׁהוּא עֵץ טוֹב
 וְרַע. וְכַא הֶפְסוּק לְבִרְרָא בְּאַחֲרִית הַיָּמִים,
 וְהוֹצִיא הָר בֵּית ה', זֶה טוֹב בְּלִי רַע. הָר
 בֵּית ה' וְדָאִי שְׁאִין שָׁם חֶלֶק לְצַד הָאַחֶר,
 שֶׁהָרִי נִבְחַר הָר בֵּית ה' מִתּוֹךְ הָעֵץ,
 שֶׁהוּא אַחֲרִית הַיָּמִים. וְזוֹהִי כּוּם שֶׁל
 בְּרִכָּה, שֶׁהוּא נִכּוֹן בְּרֹאשׁ הַהָרִים.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אֲשֶׁרִי הִדְרָךְ הוּא שְׁזַכִּינוּ

וּבְלָבַד שֶׁיִּדְעוּ אֵת מִי מְבָרְכִים, וְזוֹהוּ
 וְנִהְרֻוּ אֵלָיו כָּל הַגּוֹיִם. בָּא רַבִּי יוֹסִי
 וְנִשְׁקֹו. אָמַר, כִּמְהָ יִפְה דְּבִר זֶה וּמִתּוֹךְ
 לְחֶד.

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לְדִיִּיק, אִם אַחֲרִית הַיָּמִים הוּא
 הָיָא כּוּם שֶׁל בְּרִכָּה מִמֶּשׁ, מַה זֶה הָר
 בֵּית ה'? הָיָה לוֹ לְכַתֵּב כֶּךָ: וְהָיָה אַחֲרִית
 הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה בְּרֹאשׁ הַהָרִים. מַחוּ
 בְּאַחֲרִית הַיָּמִים נִכּוֹן יִהְיֶה הָר בֵּית ה'?

לִיה, יוֹמָא חָדָא הֵינָא אָזִיל בְּאַרְחָא, וְשִׁמְעֵנָא
 וְחִמִּינָא לִיה לְרַב הַמְנוּנָא סָבָא, (נ"א לְרַבִּי שְׁמַעוֹן) דִּתְהוּה
 דְּרִישׁ לְהֵאֵי קָרָא לְרַבִּי אַחָא, וּבִיּוֹן דְּשִׁמְעֵנָא חֲדִינָא
 בֵּיתָא, וְנִטְרֵנָא לִיה צָרִיר בְּכַנְפָּא דְלְבוּשָׁאֵי, דְּלֹא
 יתְעַדִּי מִנָּאֵי לְעֵלְמִין. אָמַר לִיה, וְדָאֵי מֶלֶךְ קַדִּישָׁא
 דָּא, מְנַהִירוּ דְּבוּצִינָא קַדִּישָׁא אֶתְנַהִיר. וּפָאָה דָּרָא,
 דְּקִימִי עֲלָמָא וְסִמְכוּי, שְׂרִיין בְּגִיּוּתָא. וְאִי אֲנִתְּ
 צְרִירַת לְהֵאֵי מֶלֶךְ בְּקִשְׁרָא חָדָא דְּלֹא יתְעַדִּי מִינָךְ.
 אֲנָא אֶצְרֹר לָהּ בְּתִלְתִּין, אִוּ בְּאַרְבַּעִין קִשְׁרִין
 בְּכִיסָאֵי, דְּלֹא יתְעַדִּי מִינָאֵי לְעֵלְמִין. (כאן חסר).

עַל הָהִיא מֶלֶךְ דְּאַחֲמִי קַדִּישָׁא בְּרִיךְ הוּא
 לְמִשָּׁה, בְּגִין דְּאַף עַל גַּב דִּישְׂרָאֵל חָבִין
 קָמִיָּה בְּכָל דָּרָא וְדָרָא, לֹא בָּעֵי מָאן דְּיִימָא
 עָלֶיהוּ דְלְטוֹרִין. מְנַלְן. מִחוּשָׁע, דְּכַתִּיב, (הושע א)

לשון הקודש

וְתוֹמְכִיו שׁוֹרִים בְּתוֹכוֹ, וְאִם אִתָּה צוֹרֵר
 אֶת הַדִּבֶּר הַזֶּה בְּקִשְׁרָא אֶחָד שְׁלֹא יִסּוּר
 מִמֶּךָ - אֲנִי אֶצְרֹר אוֹתוֹ בְּשִׁלְשִׁים אוּ
 בְּאַרְבָּעִים קִשְׁרִים בְּכִיסֵּי שְׁלֹא יִסּוּר
 מִמֶּנִּי לְעוֹלָמִים.

עַל אוֹתוֹ דְּבֵר שְׁהִרְאָה הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
 הוּא לְמִשָּׁה, מִשּׁוּם שְׂאָף עַל גַּב
 שִׂישְׂרָאֵל חֲמָאוּ לְפָנָיו בְּכָל דּוֹר וָדוֹר,
 לֹא רָצָה מִי שִׂיאֵמַר עֲלֵיהֶם לְשׁוֹן הָרַע.

לְדַבֵּר הַזֶּה. אָמַר לוֹ, מִמֵּי שְׁמַעְתָּ אוֹתוֹ?
 אָמַר לוֹ, יוֹם אֶחָד הָיִיתִי הוֹלֵךְ בְּדֶרֶךְ
 וְשִׁמְעֵתִי וְרֵאִיתִי אֶת רַב הַמְנוּנָא סָבָא
 (לְרַבִּי שְׁמַעוֹן) שֶׁהָיָה דוֹרֵשׁ אֶת הַפֶּסוּק הַזֶּה
 לְרַב אַחָא. וּבִיּוֹן שְׁשִׁמְעֵתִי, שְׁמַחֲתִי בּוֹ,
 וְשִׁמְרֵתִי אוֹתוֹ צְרֹר בְּכַנְף לְבוּשֵׁי שְׁלֹא
 יִסּוּר מִמֶּנִּי לְעוֹלָמִים. אָמַר לוֹ, וְדָאֵי
 שְׁדִבֶּר קָדוֹשׁ זֶה נֶאֱוָר מִהֶמְנוּרָה
 הַקָּדוֹשָׁה. אֲשֶׁרִי הַדּוֹר שְׁעִמּוּדֵי הָעוֹלָם

תַּחֲלֵת דְּבַר יי' בְּהוֹשֵׁעַ, הָא אוֹקְמוּהָ מֶלֶךְ. וְעַל
 דָּא (הוֹשֵׁעַ ב) וְהָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹל הַיָּם
 וְגו'. וּבְגִין דָּא בְּרִיד לֹון בְּכַמָּה בְּרַפָּאן, לְאַתְדָּרָא
 בְּתִיּוֹבְתָא, וְלְאַתְבָּא לֹון לְגַבִּי אֲבוּהוֹן דְּבִשְׂמִיָּא,
 וְלֹא אַעֲדִי מִתַּמָּן, עַד דְּקוּדְשָׁא בְּרִיד הוּא מַחֲל
 עַל חוֹבֵייהוּ, וְאַתְנָקִיאוּ קָמִיָּה.

אַלִּיָּהוּ מָה כְּתִיב בֵּיהּ, (מלכים א יט) וַיָּבֹא וַיֵּשֶׁב תַּחַת
 רְתֵם אֶחָד וְגו', אָמַר מְאָרִיָּה דְּעִלְמָא,
 אֲתָתָא חָדָא שְׂדֵרַת לֹון לְיִשְׂרָאֵל, וּדְבוּרָה שְׂמָה,
 דְּכְתִיב, (שופטים ד) וְהָיָה יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תֹּמֶר דְּבוּרָה. דָּא
 הוּא רְתֵם, וְאַתְדָּרַת לֹון לְמוּטָב, דְּכְתִיב, (שופטים ה) עַד
 שְׁקַמְתִּי דְּבוּרָה. וְאַנָּא עָאֲלִית בִּינֵייהוּ, וְאַכְרָזִית
 קָמִיָּהוּ וְלֹא יְכִילְנָא.

לשון הקודש

מָה כְּתוּב בְּאַלִּיָּהוּ? (מלכים-א יט) וַיָּבֹא
 וַיֵּשֶׁב תַּחַת רְתֵם אֶחָד וְגו'. אָמַר, רַבּוֹן
 הָעוֹלָם, אִשָּׁה אַחַת שְׁלַחַת לְיִשְׂרָאֵל
 וּדְבוּרָה שְׂמָה, שְׁכְתוּב (שופטים ד) וְהָיָה
 יוֹשֶׁבֶת תַּחַת תֹּמֶר דְּבוּרָה. זֶהוּ רְתֵם.
 וְהַחֲזִירְתֶּם לְמוּטָב, שְׁכְתוּב (שם ה) עַד
 שְׁקַמְתִּי דְּבוּרָה. וְאַנִּי נִכְנַסְתִּי בִּינֵיהֶם,
 וְהִכְרַזְתִּי לַפְּנֵיהֶם וְלֹא יְכִלְתִּי.

מַגִּין לָנוּ? מִהוֹשֵׁעַ, שְׁכְתוּב (הוֹשֵׁעַ א) תַּחֲלֵת
 דְּבַר ה' בְּהוֹשֵׁעַ. הָרִי בָּאֵרוּ אֶת הַדְּבַר.
 וְעַל בֶּן הָיָה מִסְפָּר בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּחֹל
 הַיָּם וְגו'. וּמִשּׁוּם כֵּךְ בְּרִיד אוֹתָם בְּכַמָּה
 בְּרַכּוֹת, לַחֲזוֹר בְּתִשּׁוּבָה וְלַהֲשִׁיבָם
 לְאַבְיָהֶם שְׁבִשְׂמִיָּם, וְלֹא זֶו מִשָּׁם הַקּוּדֹשׁ
 בְּרִיד הוּא עַד שְׁמַחֲל עַל חַטָּאֵיהֶם
 וְהִתְנַקּוּ לְפָנָיו.

עַד דְּהָוָה יִתִּיב, אֶתְגַּלִּי עָלֶיָּה קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא,
אָמַר לִיה מַה לָּךְ פֶּה אֶלְיָהוּ, בְּקִדְמִיתָא קָא
הָיִית מְקַטְרָגָא וּמִקְנִי עַל בְּרִית, וּמִדְּחִמִּינָא בְּךָ
דְּקִנִּית עָלֶי בְּהָהוּא בְּרִית, נְטִלִית לִיה בְּרַעוּ דְּמִשָּׂה,
וַיְהִיבְנָא לָךְ, עַד דְּמִשָּׂה הָוָה אָמַר (במדבר כה) הִנְנִי
נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם. הַשְׁתָּא דְּאִיהוּ דִּילָךְ, לֹא
אֶתְחַזִּי לָךְ לְקַטְרָגָא עֲלוּי, הָוָה לָךְ לְמַשְׁבַּק קִנּוּיָךְ
לִי, כְּמַה בְּקִדְמִיתָא דְּהָוָה דִּילִי, שְׁבִקְנָא לִיה לִידָא
אַחְרָא, וְלֹא קַטְרִינָגָא עֲלוּי.

מַה לָּךְ פֶּה, מָאי פֶּה. בְּרִית קִיּוּמָא, פֶּה יִי אִיהוּ.
כִּיּוֹן דְּלֹא בָּעָאֵת לְשִׁבְקָא לִי פּוּמָךְ, אֶתְבְּרִי
בְּאַתָּר דְּהָהוּא פּוּמָא. תִּנֵּן, בְּהָהִיא שַׁעְתָּא, אֶתְעַבְּר
מִנִּיה תְּהוּא נְבִזְבֻּזָא דִּיִּהֵב לִיה מִשָּׂה. דְּתִנֵּן, מָאי
דְּכִתִּיב, (מלכים א יט) וַיֵּלֶךְ בֶּכֶחַ הָאֲכִילָה תְּהִיא וְגו' עַד

לשון הקודש

כְּמוֹ בְּרֵאשׁוֹנָה שְׁהִיתָה שְׁלִי, נִתְתִּי אוֹתוֹ
לְיָדִי אַחֵר וְלֹא קַטְרָגָתִי עָלָיו.
מַה לָּךְ פֶּה. מַה זֶּה פֶּה? בְּרִית הַקִּדְשָׁא
פֶּה ה' הִיא. כִּיּוֹן שְׁלֹא רְצִיתָ לְהִנִּיחַ לִי
אֶת פִּידִי, יִבְרָא בְּמָקוֹם שֶׁל אוֹתוֹ הַפֶּה.
שְׁנִינִג, בְּאוֹתָהּ שַׁעָה הָעַבְרָה מִמֶּנּוּ אוֹתָהּ
מִתְּנָה שְׁנָתֵן לוֹ מִשָּׂה. שְׁשִׁנִּינִג, מַה
שְׁכְּתוּב (מלכים א-יט) וַיֵּלֶךְ בֶּכֶחַ הָאֲכִילָה
תְּהִיא וְגו' עַד הֵר הָאֱלֹהִים חֲרִיב -

עַד שְׁהִיָּה יוֹשֵׁב, הִתְגַּלָּה עָלָיו הַקִּדְשָׁא
בְּרוּךְ הוּא. אָמַר לוֹ, מַה לָּךְ פֶּה אֶלְיָהוּ?
בְּרֵאשׁוֹנָה הָיִיתָ מְקַטְרָג וּמִקְנָא עַל
הַבְּרִית, וּמִשְׁרָאִיתִי בְּךָ שְׁקִנְאָתָא עָלִי
בְּאוֹתָהּ בְּרִית, נְטִלְתִּי אוֹתָהּ בְּרַעוּנִי שֶׁל
מִשָּׂה וְנִתְתִּי לָךְ, עַד שְׁמִשָּׂה הָיָה אוֹמֵר,
(במדבר כה) הִנְנִי נֹתֵן לוֹ אֶת בְּרִיתִי שְׁלוֹם.
עֲבָשׁוּ שְׁהוּא שְׁלָךְ, אִינוּ רְאוּי לָךְ לְקַטְרָג
עָלָיו, הָיָה לָךְ לְהִשְׁאִיר אֶת קִנְאָתְךָ לִי,

הַר הָאֱלֹהִים תּוֹרְכָה. לְמַתְבַּע מִתַּמָּן, וְכִי מִתַּמָּן הָיָה
בָּעֵי. אֲלֹא לְמַתְבַּע בְּמִלְקָדְמִין, מִהָהוּא דִּירִית בְּהַר
הָאֱלֹהִים, בְּרִית דָּא. פִּנְחָם הוּא אֱלִיָּהוּ, וְדָאִי
בְּדִרְגָּא חָדָא. אָמַר לִיה מֹשֶׁה, לִית אַנְתָּ יָכִיל
לְקַבֵּל מִנָּאי, אֲלֹא זִיל לִנְזַקְיָהוּ דִּישְׂרָאֵל, וּמֵאִינוּן
תִּרְוַח, וְאִינוּן יַהֲבִי לָךְ, וְכֹךְ הוּא עָבִיד. (חסר).

כַּמָּה מֵיבּוּ עָבִיד קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא בְּכָל דָּרָא
וְדָרָא לִישְׂרָאֵל. תָּא חַזִּי, מָה בְּתִיב, (מִיכָה ו)
וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמֵרִים. וְהָא כַּמָּה
נְבִיאֵי הָווּ לְבַתָּר מֹשֶׁה, (דף ק"צ ע"ב) וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת
מֹשֶׁה אַהֲרֹן וְאַלְעָזָר וּפִנְחָם יְהוֹשֻׁעַ וְאַלִּיָּהוּ וְאַלִּישַׁע,
וְכַמָּה שְׂאָר צְדִיקֵי וַחֲסִידֵי מִיבְּעֵי לִיה. אֲלִין תִּלְתָּא
אַמַּאי. אֲלֹא אָמַר קִדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, עַמִּי, בְּנֵי
אַמַּאי לָא תִדְּכֻרוּן לְכָל טַבִּין דַּעֲבָדִית לְכוּ,
דְּשַׁדְּרִית לְכוּ לְמֹשֶׁה אַהֲרֹן וּמֵרִים.

לשון הקודש

דור ודור לְיִשְׂרָאֵל. בא וראה מה כתוב,
(מִיכָה ז) וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן
וּמֵרִים. וְהָרִי כַּמָּה נְבִיאִים הָיוּ אַחֲרֵי
מֹשֶׁה! וְאַשְׁלַח לְפָנֶיךָ אֶת מֹשֶׁה אַהֲרֹן
וְאַלְעָזָר וּפִנְחָם יְהוֹשֻׁעַ וְאַלִּיָּהוּ וְאַלִּישַׁע
וְכַמָּה שְׂאָר צְדִיקִים וַחֲסִידִים הָיָה צְרִידָּהּ
לומר, אִזְּ לְמָה שְׁלֹשֶׁת אֵלֶּה? אֲלֹא אָמַר
הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, עַמִּי, בְּנֵי, לְמָה לֹא

לְבַקֵּשׁ מִשָּׁם. וְכִי מִשָּׁם הָיָה מְבַקֵּשׁ?
אֲלֹא לְבַקֵּשׁ בְּמִקְדָּם מֵאוֹתוֹ שִׁירֵשׁ בְּהַר
הָאֱלֹהִים אֶת הַבְּרִית הַזֹּאת. פִּנְחָם הוּא
אֱלִיָּהוּ, וְדָאִי בְּדִרְגָּה אַחֲתָא. אָמַר לוֹ
מֹשֶׁה, אִין אַתָּה יָכֹול לְקַבֵּל מִמֶּנִּי, אֲלֹא
לָךְ לְתִינּוּקוֹת שֶׁל יִשְׂרָאֵל וּמֵהֶם תִּרְוִיחַ
וְהֵם יִתְּנוּ לָךְ. וְכֹךְ הוּא עֲשֵׂה.
כַּמָּה מֵיבּוּ עֲשֵׂה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא בְּכָל

לְמַלְךְ בֶּשֶׁר וָדָם, דְּאִית לִיה מְדִינָתָא, וְשֹׁדֵר
 לְגִבָּה, גּוֹבְרִין, אַפְרָכִין רַבְרַבִּין, דִּיהוֹן
 מְנַהֲלֵי עַמָּא, וּמַעֲיִינִין בָּהוּ, וּבְדִינֵיהוּ. מָאן
 אֲצַטְרִיד לְמַהֲוִי זְקוּק בְּמוֹזְנֵיהוּ, בְּמַלִּין דִּיצְטָרְכוּן.
 לָאוּ עַמָּא דְּמְדִינָתָא, בַּעַל פְּרִתֵּיהוּ יִצְטָרְכוּ לְעֵינָא
 בָּהוּ, וּלְמִיָּהב לָהּ יִקְרָא.

שְׂדֵרִית לְמַשָּׁה, אִיהוּ אֵייתִי קָמִיכוּ מִן לְמִיכַל,
 וְנָהִיל לָכוּ וּלְבַנֵּיכוּ וּלְבַעֲרֵיכוּ,
 וְאַשְׁתַּדַּל בְּדִינֵיכוּ, (ס"א בְּמוֹזְנֵיכוּ) וּבְכָל מָה דְּאַצְטְרִיד
 לָכוּ. שְׂדֵרִית לְאַהֲרֹן, אֵייתִי (ס"א לָכוּ עֲנִי) הֵיכָלִין דְּעֲנִי
 יִקְרָ לְחַפָּאָה עָלֵיכוּ, בְּמַלְכִין. אֶסְחִי לָכוּ בְּטַלִּי יִקְרָ,
 דְּלֹא אֶתְרַקְבוּ לְבוֹשֵׁיכוּן וּמְנַעֲלֵיכוּן, וְהָיוּ מִתְחַדְשֵׁי
 בְּכָל יוֹמָא. שְׂדֵרִית לְמַרְיָם, אֵייתִיאָת בִּירָא
 לְאַשְׁקָאָה לָכוּ, וְשִׁתִּיתוּן אֶתוּן וּבַעֲרִיכוּן. אֵינּוּן יְהִיבוּ

לשון הקודש

שְׂלַחְתִּי אֶת מֹשֶׁה, הוּא הֵבִיא לְפָנֶיכֶם
 מִן לְאַכַּל, וְנָהַל אֶתְכֶם וְאֶת בְּנֵיכֶם וְאֶת
 בְּהֶמְתְּכֶם, וְהִשְׁתַּדַּל בְּדִינֵיכֶם (בְּמוֹזְנֵיכֶם)
 וּבְכָל מָה שֶׁהֲצַטְרַכְתֶּם. שְׂלַחְתִּי אֶת
 אֶהֱרֹן, הֵבִיא (לָכֶם עֲנִי) הֵיכָלוֹת שֶׁל עֲנִי
 כְּבוֹד לְכַסּוֹת עֲלֵיכֶם כְּמוֹ מְלָכִים. רַחֵן
 אֶתְכֶם בְּטַלְלֵי כְּבוֹד שֶׁלֹּא יִרְקְבוּ
 לְבוֹשֵׁיכֶם וּמְנַעֲלֵיכֶם, שֶׁהָיוּ מִתְחַדְשִׁים
 בְּכָל יוֹם. שְׂלַחְתִּי לְמַרְיָם, הֵבִיאָה בָּאֵר

תּוֹכְרוּ אֶת כָּל הַטּוֹבוֹת שֶׁעָשִׂיתִי לָכֶם,
 שֶׁשְׂלַחְתִּי לָכֶם אֶת מֹשֶׁה אֶהֱרֹן וּמַרְיָם?
 לְמַלְךְ בֶּשֶׁר וָדָם שִׁישׁ לוֹ מְדִינָה, וְשִׁלַּח
 אֵלֶיהָ אֲנָשִׁים גְּדוֹלִים, שָׂרִים וְשְׁלִיטִים,
 שִׁנְהִלוּ אֶת הָעָם וַעֲיֵנוּ בָהֶם וּבְדִינֵיהֶם.
 מִי צָרִיד לְהִיּוֹת זְקוּק בְּמוֹזָנָם וּבְדַבְרֵיהֶם
 שִׁיִּצְטָרְכוּ, הֲלֹא לֹא עִם הַמְּדִינָה?! הָרִי
 בַּעַל פְּרָחֶם יִצְטָרְכוּ לְהַשְׁגִּית עַל
 דְּרַבְּהֵיהֶם וּלְתַת לָהֶם כְּבוֹד.

לְכוּן, וּמִדִּלְהוֹן אֲכַלְתוֹן וְשָׁתִיתוֹן, וַיְתִיבְתוֹן בְּחוּפָאָה
דִּיקָר דִּלְהוֹן. וּמִדִּלְכוּן לָא יַתְבְּתוֹן לוֹן. וְלֹא עוֹד,
אַלְא דְּאִשְׁתַּדְּלוּ עָלֵיכוֹן, וְנִטְלוּ עַל צִוְאֵרִיהוֹן
מִטּוּלְכוֹן, וַחֲוִיתוֹן מִחֲרָפִין וּמִגְדָּפִין לוֹן.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לָאוּ הָוָה אָבָא רַחֲמָן עַל בְּנוֹי
בְּקוּדְשָׁא בְּרִידָה הוּא, וּקְרָא הוּא דְּכַתִּיב,
(מלכים א ח) לֹא נָפַל דָּבָר אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגו'.
תָּא חֲזִי רַחֲמֵנוּ דִּילִיָּהּ, אֱלוֹ אָמַר לֹא נָפַל דָּבָר
אֶחָד מִכָּל דְּבָרוֹ וְלֹא יִתִּיר, נַח לְעֵלְמָא דְּלֹא
אֲתַבְּרִי. אֲבָל מִדְּאָמַר מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב, וְאִפִּיק
בִּישׁ לְאַחֲזָרָא, דִּהָא מְלָה דְּבִישׁ לֹא בָּעֵי לְמַעְבֵּד.

וְאַף עַל גַּב דְּאַגְזִים, וְאַרְיִים רְצוּעָה, אֲתַתָּא אֲמָא
וְאֲתַקְפָּת בְּדְרוּעִיָּה יְמִינָא, וְקָם רְצוּעָה
בְּקִיּוּמִיָּה, וְלֹא נָחִית לְתַתָּא, וְלֹא אֲתַעְבִּיד, בְּגִין

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

שְׁכַתוֹב, (מלכים-א ח) לֹא נָפַל דְּבָר אֶחָד
מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב וְגו'. בֹּא וִירָאָה
רַחֲמָנוּתוֹ: אֱלוֹ אָמַר לֹא נָפַל דְּבָר אֶחָד
מִכָּל דְּבָרוֹ וְלֹא יוֹתֵר - נוֹחַ לְעוֹלָם שְׁלֵא
נִבְרָא. אֲבָל מִשְׁאֲמַר מִכָּל דְּבָרוֹ הַטּוֹב,
וְהוֹצִיא חֶרֶע לְאַחֲזָר, שְׁהֲרִי דְּבָר שֶׁל רַע
לֹא רָצָה לַעֲשׂוֹת.

וְאַף עַל גַּב שְׁהַפְחִיד וְהָרִים רְצוּעָה,
בָּאָה הָאָם וְהַחֲזִיקָה בְּזוּעָה יְמִינוֹ, וְעַמְדָּה

לְהַשְׁקוֹת אֲתַכֶּם, וְשָׁתִיתֶם אֲתֶם
וּבְהִמְתַּכֶּם. הֵם נָתְנוּ לָכֶם, וּמִשְׁלָהֶם
אֲכַלְתֶּם וְשָׁתִיתֶם וַיִּשְׁבַּתֶּם בְּחַפְתִּי
הַקְּבוֹד שְׁלָהֶם, וּמִשְׁלָכֶם לֹא נָתַתֶּם לָהֶם.
וְלֹא עוֹד, אֲלֹא שְׁהִשְׁתַּדְּלוּ עָלֵיכֶם וְלִקְחוּ
עַל צִוְאָרְכֶם אֶת מִשְׁאֲכֶם, וַחֲוִיתֶם
מִחֲרָפִים וּמִגְדָּפִים אוֹתֶם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לֹא הָיָה אֵב רַחֲמָן עַל
בְּנוֹי כְּמוֹ הַקּוּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּפְסוּק הוּא

דְּבַעֲיֻטָא חָדָא הָווּ תַרְוֵייהוּ, אִיהוּ דְאַנְזִים, וְאִיהוּ
דְאַחֲדַת בִּימִינִיה.

וְאִי תִימָא מְנָלָן. מִמְלָה דְאִיהִי בְּאַתְנָגְלִיא,
דְּכְתִיב לָךְ יָרֵד בִּי שְׁחַת עִמָּךְ, שְׂרִי
לְאַרְמָא רְצוּעָה, וּמִשָּׁה דְלֹא הָוָה יָדַע אֲרַחָא
דְאַמָּא, שְׁתִּיק. בִּיּוֹן דְּחֻמָּא קֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא כֹּךְ,
אַנְקִיד לִיה, וּבְטִישׁ בִּיה וְאָמַר וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי,
מִיָּד אֲרֻגִישׁ מִשָּׁה, וְאַחִיד בְּדְרוּעִיה דְּקוֹדֶשָׁא
בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב זָכוֹר לְאַבְרָהָם, דָּא דְרוּעִיה
יְמִינָא, וּבְגִין כֹּךְ לֹא נָחִית רְצוּעָה.

וְאִי תִימָא, אִמָּא דְאִיהִי רְגִילָה לְאַחְדָא בְּרְצוּעָה
דְּמִלְכָּא, אָן חֲזַת, דְּשִׁבְקַת מְלָה לְמִשָּׁה.
שְׂאִילָנָא וְאַמִּינָא וְהָא לֹא יִדְעָנָא בְּרִירָא דְמִלָּה, עַד
דְּנִתְּהוּ קָמִיה דְּבוּצִינָא קִדִּישָׁא. כִּד אָתוּ לְקָמִיה

לשון הקודש

וְאָמַר וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי. מִיָּד הֲרֻגִישׁ מִשָּׁה
וְאַחֲזוּ בְּזֻרְעוֹ שֶׁל הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא,
שֶׁכְּתוּב זָכוֹר לְאַבְרָהָם. זֶה זֻרְעַי יָמִין,
וּמִשּׁוֹם כֹּךְ לֹא יֵרְדָה הֲרְצוּעָה.

וְאַם תֹּאמַר, הָאֵם שְׂהִיא רְגִילָה לְאַחֲזוּ
בְּרְצוּעַת הַמֶּלֶךְ, הֵיכָן הֵיחָה שְׂהִשְׂאִירָה
אֶת הַדָּבָר לְמִשָּׁה? שְׂאִלְתִּי וְאַמְרַתִּי,
וְהִירִי לֹא יִדְעַתִּי אֶת בְּרוּר הַדָּבָר, עַד
שֶׁנִּהְיָה לִפְנֵי הַמְּנוּרָה הַקֹּדֶשָׁה. בְּשִׁבְאוּ

הֲרְצוּעָה בְּמִקְוָמָה וְלֹא יֵרְדָה לְמִטָּה, וְלֹא
נַעֲשֶׂה (הַדִּין), מִשּׁוֹם שֶׁכְּעַצְמָה אַחַת הִיוּ
שְׁנֵיהֶם – אוֹתוֹ שֶׁהִפְחִיד, וְאוֹתוֹ שֶׁאַחֲזוּ
בִּימִינוֹ.

וְאַם תֹּאמַר, מִנֵּיִן לָנוּ? זֶה מְדַבֵּר שֶׁהוּא
בְּגִלּוֹי, שֶׁכְּתוּב לָךְ יָרֵד בִּי שְׁחַת עִמָּךְ.
הִתְחִיל לְהִרִים רְצוּעָה, וּמִשָּׁה, שְׂלֵא הִיָּה
יֹודַע דְּרֻכָּה שֶׁל אֵם, שְׁתַּק. בִּיּוֹן שְׂרָאָה
הַקֹּדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא כֹּךְ, רָמַז לוֹ, וְהִכָּה בּוֹ

דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן, חָמָא בְּאַנְפִּיָּהּוּ סִימָן. אָמַר עוּלוּ בְּנֵי
קַדִּישִׁין, עוּלוּ רְחִימִין דְּמִלְכָּא, עוּלוּ רְחִימִין דִּילִי,
עוּלוּ רְחִימִין אֵלִין בְּאֵלִין.

דְּאָמַר רַבִּי אָבָא, כָּל אֵלִין חֲבַרְיָא, דִּלָּא רְחִימִין
אֵלִין לְאֵלִין, אִסְתָּלְקוּ מִעֲלָמָא עַד לָא
מָטָא זְמַנְיָהּ, כָּל חֲבַרְיָא בְּיוֹמוֹי דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן,
רְחִימוּ דְּנִפְשָׁא וְרוּחָא הָוָה בִּינְיָהּ, וּבְגִין כֶּךָ בְּדָרָא
דְּרַבִּי שְׁמַעוֹן בְּאַתְנָלְיָא הָוָה, דִּהָוָה אָמַר רַבִּי
שְׁמַעוֹן, כָּל חֲבַרְיָא דִּלָּא רְחִימִין אֵלִין לְאֵלִין, גִּרְמִין
דִּלָּא לִיתֵּךְ בְּאַרְחַ מִישָׁר. וְעוֹד דְּעַבְדִּין פְּגִימוּ בֵּה,
דִּהָא אוֹרִייתָא רְחִימוּ וְאַחֲוָה וּקְשׁוּט אִית בֵּה.
אַבְרָהָם רְחִים לִיצְחָק, יִצְחָק לְאַבְרָהָם, מִתְחַבְּקִין דָּא
בְּדָא, יַעֲקֹב תַּרְוִוִּיָּהּ אַחֲדִין בֵּיה, בְּרְחִימוּ, וּבְאַחֲוָה,
יְהִבִּין רוּחִיָּהּ דָּא בְּדָא. חֲבַרְיָא כִּתְחוּא דּוּגְמָא
אַצְטְרִיכוּ, וְלָא לְמַעַבְדַּ פְּגִימוּ.

לשון הקודש

הִיתָה בִּינִיהֶם, וּמִשׁוּם כֶּךָ בְּדוּרוֹ שֶׁל
רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיוּ בְּגָלוּי. שְׁהִיָּה רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר, כָּל הַחֲבָרִים שְׂאִין אוֹהֲבִים אֵלָה
לְאֵלָה, גּוֹרְמִים שְׁלֵא לְלַבֵּת בְּדֶרֶךְ
יִשְׂרָאֵל, וְעוֹד – שְׁעוֹשִׂים בֵּה פְּגָם, שְׁהָרִי
בַּתּוֹרָה אֶהְבָּה וְאַחֲוָה וְאַמַּת יֵשׁ בֵּה.
אַבְרָהָם אֶהָב אֶת יִצְחָק, וְיִצְחָק אֶת
אַבְרָהָם, הָיוּ מִתְחַבְּקִים זֶה בָּזֶה. בְּיַעֲקֹב

לִפְנֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן, רָאָה בְּפָנֵיהֶם סִימָן.
אָמַר, הַכֶּנֶסוּ בָנִים קְדוֹשִׁים, הַכֶּנֶסוּ
אֹהֲבֵי הַמֶּלֶךְ, הַכֶּנֶסוּ אֹהֲבִים שְׁלֵי,
הַכֶּנֶסוּ אֹהֲבִים אֵלָה לְאֵלָה.

שְׁאָמַר רַבִּי אָבָא, כָּל הַחֲבָרִים חָלְלוּ
שְׂאִין אוֹהֲבִים זֶה אֶת זֶה, מְסַתְּלִקִים
מִהָעוֹלָם טָרָם שְׁהִגִּיעַ זְמַנָּם. כָּל הַחֲבָרִים
בְּמִיּוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן, אֶהְבַּת נֶפֶשׁ וְרוּחַ

בִּיּוֹן דְּחֵמָא סִימֵן בְּאַנְפִּייהוּ, וְאָמַר לוֹן הָכִי. אָמְרוּ
 לִיה וְדָאֵי רוּחַ נְבוּאָה שָׂרָא עַל בּוּצִינָא
 קַדִּישָׁא, וְהָכִי אֶצְטְרִיד לָן לְמַנְדַּע. בָּכָה רַבִּי שְׂמֵעוֹן
 וְאָמַר, חַד מַלְּה מְאִינוֹן מַלְּיָן דְּלַחֲשׁוּ לִי מִגּוֹ רִישׁ
 מְתִיבְתָּא דְּגִנְתָּא דְּעֵדֶן, דְּלֹא אָמְרוּ בְּאַתְגְּלִיָּא מַלְּה
 דָּא סִתְרָא אִיהִי, וְאִימָא לָבוּ בְּנֵי רַחֲמֵי, בְּנֵי
 רַחֲמִין דְּנִפְשָׁאֵי, מָה אַעֲבִיד, אָמְרוּ לִי בְּלַחֲשָׁא,
 וְאַנָּא אִימָא בְּאַתְגְּלִיָּא. וְלִזְמָנָא דְּנַחֲמֵי אַנְפִּין
 בְּאַנְפִּין, (דף קצ"א ע"א) כָּל אַנְפִּין יִסְתַּכְמוֹן בְּדָא.

בְּנֵי. חוּבָא דְּעָבְדוּ (ע"ב רב) עָמָא דְּלָבַר. וְאַשְׁתַּתְּפוּ
 בִּיה עָמָא קַדִּישָׁא, בְּאַמָּא חָאבוּ, דְּכַתִּיב קוּם
 עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים, אֱלֹהִים וְדָאֵי. כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל דָּא,
 אִיהוּ דְּשָׂרִיא עֲלִייהוּ בְּאַמָּא עַל בְּנִין, וְדָא הוּא רְזָא
 דְּכַתִּיב, (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר.

לשון הקודש

בְּגִלּוֹי דְּכָר זֶה, סִתְרָא הוּא. וְאָמַר לָכֶם,
 בְּנֵי אַהוּבִי, בְּנֵי אַהוּבִי נִפְשֵׁי, מָה
 אַעֲשֶׂה. אָמְרוּ לִי בְּלַחֲשֵׁי, וְאִנִּי אָמַר
 בְּגִלּוֹי, וְלִזְמָן שְׁנִרְאָה פָּנִים בְּפָנִים (שְׂכִינָה),
 כָּל הַפָּנִים יִסְתַּמְכוּ בְּזוֹהַר.

בְּנֵי, הַחֲמָא שְׂעֵשׂו (ע"ב רב) הָעָם שְׂפַחוּן,
 וְהַשְׁתַּתְּפוּ בּוֹ הָעָם הַקָּדוֹשׁ – בָּאֵם הֵם
 חֲמָאוּ, שְׂכַתוּב קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים,
 אֱלֹהִים וְדָאֵי. כְּבוֹד יִשְׂרָאֵל הַזֶּה, הוּא

שְׂנִיָּהֶם אַחוּזִים בְּאַהֲבָה וּבְאַחוּהָ, נוֹתָנִים
 רוּחָם זֶה בְּזוֹהַר, גַּם הַחֲבֵרִים בְּאוֹתָהּ
 דְּגִמָּא הֵם צְרִיכִים, וְלֹא לַעֲשׂוֹת פָּגָם.

בִּיּוֹן שְׂרָאָה סִימֵן בְּפָנֵיהֶם וְאָמַר לָהֶם
 כֵּךְ, אָמְרוּ לוֹ, וְדָאֵי רוּחַ נְבוּאָה שׁוֹרָה
 עַל הַמְּנוֹרָה הַקְּדוּשָׁה, וְכֵךְ אָנוּ צְרִיכִים
 לְדַעַת. בָּכָה רַבִּי שְׂמֵעוֹן וְאָמַר, דְּכָר
 אַחַד מְאוֹתָם דְּכָרִים שְׁלַחֲשׁוּ לִי מִתּוֹךְ
 רֹאשׁ הַיְּשִׁיבָה שֶׁל גֵּן עֵדֶן, שְׁלֹא אָמְרוּ

דא כבודם דישראל, אפֿא דלהון. וְדא הוא
דכתיב, (שמואל א ד) גָּלָה כְּבוֹד. דְּגִרְמוֹ לְשִׁכְנֵתָא
דְּאַתְנָגְלִי בְּגִלּוּתָא עִמָּהוֹן. וְעַל דָּא וַיִּמְירוּ אֶת
כְּבוֹדָם, בְּמָה. בְּתַבְנִית שׁוֹר.

הָכָא אִיהוּ רְזָא דְּמִלָּה, תָּא חֲזִי, לְתַתָּא גּוֹ שְׁמָרִים
דְּחִמְרָא, דִּוְרָדִיין בִּישׁוּן, גַּפֵּךְ חַד עֲרֵעוּרָא,
מִקְטָרְגָא, מִזִּיקָא קְדַמָּא, וְאִיהוּ בְּרָזָא דִּיוֹקְנָא
דְּאַדָּם. בַּד קָרִיב לְגוֹ קְדָשָׁא. בִּיּוֹן דְּאַתְעֵבֵר מִתַּמּוֹן,
וּבְעִי לְנַחֲתָא לְתַתָּא. בָּעִי לְאַתְלַבֵּשׂא בְּלָבוּשָׁא,
לְנִזְקָא עֲלִמָּא. וְנָחִית הוּא וְרִתִּיכוּי. וּלְבוּשָׁא
קְדַמָּא דְקָא נָקִיט, תַּבְנִית שׁוֹר, דִּיוֹקְנָא דְשׁוֹר,
וְקְדַמָּא לְנִזְיָקִין מֵאִינוֹן אַרְבַּע, שׁוֹר אִיהוּ. וְאִינוֹן
אַרְבַּע אָבוֹת לְנִזְקָא עֲלִמָּא. וְכִלְהוּ תַלְתָּא דְּאָבוֹת
נִזְיָקִין בַּר שׁוֹר, בְּלָהוּ דִּילִיָּה, וְעַל דָּא כְּתִיב, וַיִּמְירוּ
אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוֹר.

לשון הקודש

בתוך שמרי חַיִּין השְׁמָרִים הָרְעִים, יצא
מִבְּנֵי אֶחָד, מִקְטָרְגָא, מִזִּיק קְדַמּוֹן, וְהוּא
בְּסוּד דְּמוֹת אָדָם. בְּשִׁקְרָב לְתוֹךְ הַקִּדָּשׁ,
בִּיּוֹן שְׁמַעְבֵּר מִשֶּׁם וְרוּצָה לְרַדֵּת לְמַטָּה,
רוּצָה לְהַתְלַבֵּשׂ בְּלָבוּשׁ לְחִזּוּק אֶת
הָעוֹלָם. וַיּוֹרֵד הוּא וּמִרְכָּבוֹתָיו. וְהִלְבוּשׁ
הָרָאשׁוֹן שֶׁהוּא לֹקַח – תַּבְנִית שׁוֹר,
דְּמוֹת שׁוֹר, וְרָאשׁוֹן לְנִזְיָקִין מֵאִתָּהּ

שְׁשׂוּרָה עָלֶיהָ כָּאֵם עַל בָּנִים, וְהוּא סוּד
הַכְּתוּב (תהלים קו) וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם
בְּתַבְנִית שׁוֹר. זֶה כְּבוֹדָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל,
הָאִמָּא שְׁלָהֶם. וְהוּא שְׁכֵתוֹב (שמואל א ד)
גָּלָה כְּבוֹד. שְׁגִרְמוֹ לְשִׁכְנֵה לְגִלּוּת
בְּגִלּוּת עִמָּהֶם. וְעַל זֶה וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם.
בְּמָה? בְּתַבְנִית שׁוֹר.

כָּאן הוּא סוּד הַדְּבָר. בֹּא וּרְאֵה, לְמַטָּה

מֵהוּ אוֹכֵל עֹשֶׂב. הָא דְרִשִּׁינָן בֵּיה. אֲבָל עֲקָרָא
דְּמִלָּה, מִתְמַצִּית דִּלְחָם וְשִׁבְעָה זִינֵי דָגָן,
לִית לִיה בָּהּ חוּלְקָא. וּבְגִינֵי בָד, אִימָא לָא הָוֵת
תַּמָּן, וְלֹא יָאוּת לָהּ לְמַהוּי תַּמָּן. וּבְגִין דְּאִבָּא הָוֵה
יַדַּע רַחֲמָנּוּ דְּאִמָּא וְאַרְחָא דִּילָהּ, אָמַר לְמַשָּׁה, בְּנִי
רְחִימָאִי, עֵיטָא בְּתַרְוֵייהוּ בָדָא תְדִיר. וְדָא הוּא
דְּלַחֲשׁוּ לִי בְּלַחֲשׁוּ, דִּלָּא חָזִי לְגַלְאָה, דְּבָרָא לָא
יִנְדַּע, וַיַּחֲמִי דְהָא רְצוּעָה אֶתְתַּקְנַת, וַיִּדְחַל תְּדִיר.
אֲבָל תַּרְוֵייהוּ בְּעֵיטָא דָא, וּבְעֵיטָא חָדָא.

תָּא חָזִי כְּתִיב (שמות לב) וַיֵּרָא הָעָם כִּי בָשַׁשׁ מֹשֶׁה.
מָאן הָעָם. אֵינּוֹן עֶרְב רַב. מָאן עֶרְב רַב. וְכִי
לוּדִים וְכוּשִׁים וְכַפְתּוּרִים וְתוּגְרָמִים הָווּ, דְּקָרְאֵן לֹזֶן
עֶרְב רַב, וְהִלָּא מִצְרִיִּים הָווּ, וּמִמְצָרִים גַּמְלוּ, וְאֵלוּ
הָווּ עֶרְבוּבִיָּא דְעַמּוּין סְגִיָּאִין, הָכִי חָוֵה לִיה לְמַכְתַּב,

לשון הקודש

אַהֲבִי, הַעֲצָה בְּזֶה תְּמִיד בְּשִׁנְיָהֶם. וְזֶהוּ
שְׁלַחֲשׁוּ לִי בְּלַחֲשׁ, שְׁלֹא רְאוּי לְגַלוּת,
שֶׁהֲבֵן לֹא יַדַּע, וַיִּרְאֶה שְׁהָרִי רְצוּעָה
מוֹכְנָה, וְתְמִיד וּפְחַד. אֲבָל שְׁנֵיהֶם בְּעֲצָה
זוֹ וּבְעֲצָה אַחַת.

בָּא וַרְאָה, כְּתוּב וַיֵּרָא הָעָם כִּי בָשַׁשׁ
מֹשֶׁה. מִי זֶה הָעָם? הֵם הָעֶרְב רַב. מִי
הָעֶרְב רַב? וְכִי לוּדִים וְכוּשִׁים וְכַפְתּוּרִים
וְתוּגְרָמִים הָווּ, שְׁקָרָאוּ לָהֶם עֶרְב רַב?
וְהִלָּא מִצְרִיִּים הָווּ, וּמִמְצָרִים נָסְעוּ. וְאֵלוּ

אַרְבָּעָה. הוּא שׁוּר. וְהֵם אַרְבָּעָה אֲבוֹת
לְהִזִּיק לְעוֹלָם, וְכָל שְׁלֹשֶׁת אֲבוֹת הַנְּזִיקִין
פָּרַט לְשׁוּר, כָּלָם שָׁלוּ, וְעַל זֶה כְּתוּב
וַיִּמְירוּ אֶת כְּבוֹדָם בְּתַבְנִית שׁוּר.

מִזֶּה זֶה אֲכֵל עֹשֶׂב? הָרִי דְרִשְׁנּוּ בּוּ, אֲבָל
עֲקָר הַדְּבָר מִתְמַצִּית שֶׁל לָחֶם וְשִׁבְעָה
מִינֵי דָגָן אֵין לוֹ בְּהֵם חֶלֶק. וּמִשּׁוּם כִּד
הָאֵם לֹא הִיְתָה שָׁם, וְלֹא נָאָה לָהּ לְהִיּוֹת
שָׁם. וּמִשּׁוּם שֶׁהָאֵב הִיָּה יוֹדַע אֶת
רַחֲמָנוּת הָאֵם וְדִרְבָּהּ, אָמַר לְמַשָּׁה, בְּנִי

עֵרֵב רַב עָלוּ אֹתָם לְפִי עֲרֻבוּכָיָא דְלַהוֹן.

אַלֵּא (שמות יב) עֵרֵב רַב עָלָה אֹתָם. עָמָא חַד הָוָה,
וְלִישָׁן חַד, אָבֵל כָּל חֲרָשֵׁי מִצְרַיִם, וְכָל
חֲרָטוּמֵי דְלַהוֹן הָיוּ, דְּכִתִּיב בְּהוּ, (שמות ז) וַיַּעֲשׂוּ גַם
הֵם חֲרָטוּמֵי מִצְרַיִם. דְּבָעוּ לְמִיקָם לְקַבֵּל פְּלִיאָן
דְּקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא, פִּינּוּן דְּחָמוּ נַפְשִׁין וּפְלִיאָן דְּעֵבֶד
מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, אֶהְדְּרוּ לְגַבֵּי מֹשֶׁה. אָמַר לִיה
קְדִישָׁא בְּרִידָּהּ הוּא לְמֹשֶׁה, לֹא תִקְבֵּל לֹזֶן. אָמַר
מֹשֶׁה, מֵאֲרִיָּה דְעֵלְמָא, פִּינּוּן דְּחָמוּ גְבוּרְתָּא דִילָךְ,
בָּעָאן לְאַתְגְּיִירָא. יַחֲמוּן גְבוּרְתָּךְ בְּכָל יוֹמָא, וַיִּנְדְּעוּן
דְּלִית אֶלְהָא בַר מִנָּךְ. וְקַבֵּל לֹזֶן מֹשֶׁה.

אַמַּאי קָרָא לֹזֶן עֵרֵב רַב. אַלֵּא כָּל חֲרָשֵׁין
דְּמִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרִישִׁיתָן יוֹנוֹם וַיִּמְבְּרוּם,
וּבִשְׁעֵתֵי דִיוֹמָא הָיוּ עֲבָדֵי תַדְרִיר חֲרָשִׁיתָּהוּ. וְכָל אֲלִין

לשון הקודש

שְׁעֵשֶׂה מֹשֶׁה בְּמִצְרַיִם, חֲזָרוּ לְמֹשֶׁה.
אָמַר הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְמֹשֶׁה, אַל
תִּקְבֵּל אוֹתָם. אָמַר מֹשֶׁה, רַבּוֹן הָעוֹלָם,
פִּינּוּן שְׂרָאוּ גְבוּרְתָּךְ הֵם רוֹצִים לְהַתְגַּזֵּר.
יִירָאוּ גְבוּרְתָּךְ בְּכָל יוֹם, וַיִּנְדְּעוּ שְׂאִין
אֱלוֹהֵי מִבְּלַעְדִּיד. וְקַבֵּל אוֹתָם מֹשֶׁה.
לְפָנָה קָרָא לָהֶם עֵרֵב רַב? אַלֵּא כָּל
מִבְּשָׁפֵי מִצְרַיִם הָיוּ, וּבְרָאשֵׁם יוֹנוֹם
וַיִּמְבְּרוּם, וּבִשְׁעוֹת הַיּוֹם הָיוּ עוֹשִׂים

הָיוּ עֲרֻבוּכָיָה שֶׁל עַמִּים רַבִּים, כִּךְ הָיָה
לוֹ לְכַתֵּב: עֵרֵב רַב עָלוּ אֹתָם לְפִי
הָעֲרֻבוּכָיָה שְׁלָהֶם.

אַלֵּא עֵרֵב רַב עָלָה אֹתָם – עִם אֶחָד
הָיָה וְלִשׁוֹן אַחֶת, אָבֵל כָּל מִבְּשָׁפֵי
מִצְרַיִם וְכָל חֲרָטְמֵיהֶם הָיוּ אֵלֶּה, שְׂכַתוֹב
בָּהֶם (שמות ז) וַיַּעֲשׂוּ גַם הֵם חֲרָטְמֵי מִצְרַיִם.
שְׂרָעוּ לַעֲמֵד בְּנִגְדַּת נִפְלְאוֹת הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא. פִּינּוּן שְׂרָאוּ הַנַּסִּים וְהַנִּפְלְאוֹת

חֲרָשִׁין עֲלָאִין, הֵווּ מִסְתַּכְלִי מִבִּי נָטִי שְׂמִשָּׂא,
מִשִּׁירוּתָא דְשִׁית שְׁעוֹת וּמַחְצָה, עַד שִׁירוּתָא דְתִשְׁעָה
וּמַחְצָה. דְּהֵינּוּ עֶרֶב רַבְרָבָא. כָּל אֵינוֹן חֲרָשִׁין
זְעִירִין, מִשִּׁירוּתָא דְתִשְׁעָה וּמַחְצָה, עַד פְּלָגוֹת לֵילִיא.

אֵינוֹן עֲלָאִין דְּבָהּוּ, הֵווּ מִסְתַּכְלִי מִבִּי נָטִי שְׂמִשָּׂא.
דְּהָא בְּדִין שָׂרָאן תִּשְׁעָה מָאָה וְתִשְׁעִין וַחֲמִשָּׁה
דְּרַגִּין, לְמִשְׁטָטָא עַל טוּרֵי חָשׂוּךְ. וְרוּחָא דְלֵהוֹן,
הָוָה מְשַׁטָּטָא עַל כָּל אֵינוֹן חֲרָשִׁין (נ"א דְרַגִּין)
בְּחֲרָשִׁיהוּ. וְאֵלִין הֵווּ עַבְדֵּי, כָּל מַה דְּאֵינוֹן בָּעָאן.
עַד דְּכָל מִצְרָאֵי רַחֲצֵנוּ דְלֵהוֹן בְּאֵלִין הָוָה. וְקָרָאן
לוֹן עֶרֶב רַב. בְּגִין דְּאִית עֶרֶב זְעִירָא, מִתְּשַׁע שְׁעוֹת
(דף קצ"א ע"ב) וּמַחְצָה וּלְתַתָּא, דָּא עֶרֶב זְעִירָא. וְתִירֵי
עֲרִבֵי אֵינוֹן, וְעַל דָּא וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה אֲתָם.

לשון הקודש

לְשׁוֹמֵט עַל הָרִי הַחֲשׂוֹךְ, וְרוּחָם הָיְתָה
מְשׁוֹמֵטֶת עַל כָּל אוֹתָם מְכַשְּׁפִים (דְּרַגוֹת)
בְּכַשְׁפֵּיהֶם. וְאֵלֶּה הָיוּ עוֹשִׂים כָּל מַה
שֶׁהֵם רוֹצִים, עַד שֶׁכָּל הַמִּצְרִים בְּאֵלֶּה
הָיָה מְבַטְּחִם. וְקָרְאוּ לָהֶם עֶרֶב רַב,
מִשּׁוּם שֶׁיֵּשׁ לָהֶם עֶרֶב קָטָן, מִתְּשַׁע
שְׁעוֹת וְחֲצִי וּמִטָּה, זֶה עֶרֶב קָטָן. וּשְׁנֵי
עֲרִבִים הֵם, וְעַל כֵּךְ וְגַם עֶרֶב רַב עָלָה
אֲתָם.

בְּכַשְׁפֵּיהֶם תָּמִיד. וְכָל הַמְכַשְּׁפִים הִלְלוּ
הָעֲלִיוֹנִים הָיוּ מִסְתַּכְלִים מִכַּאֲשֶׁר נֹטָה
הַשֶּׁמֶשׁ, מִרְאשִׁית שֶׁשׁ שְׁעוֹת וְחֲצִי עַד
רְאשִׁית תִּשְׁעָה וְחֲצִי, שֶׁהֵינּוּ עֶרֶב הַגָּדוֹל.
כָּל אוֹתָם מְכַשְּׁפִים קְטָנִים, מִתְחַלְת
תִּשְׁעָה וְחֲצִי עַד חֲצוֹת הַלַּיְלָה.
אוֹתָם עֲלִיוֹנִים שֶׁבָּהֶם הָיוּ מִסְתַּכְלִים
מְכַשְׁנֹטָה הַשֶּׁמֶשׁ, שֶׁהָרִי אֵז מִתְחִילִים
תִּשְׁעָה מֵאוֹת וְתִשְׁעִים וַחֲמִשָּׁה דְּרַגּוֹת

וְחִכְמַתָּא דְלֵהוֹן, הָוָה סָגִי. וְאִינוֹן אֶסְתַּכְּלוּ
בְּשַׁעְתֵּי דִּיּוֹמָא, וְאֶסְתַּכְּלוּ בְּדִרְגָּא
דְּמִשָּׁה, וְחִמוּ דְּהָא בְּכָל סְטָרִין בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה: בְּשֵׁשׁ
שַׁעְתֵּי קַדְמָאִין דִּיּוֹמָא, דְּאִינוֹן לָא יִכְלִין לְשַׁלְטָא
בָּהוּ, (נ"א בְּגִין שִׁית) בְּשִׁית דְּרַגְיִן עֲלָאִין דְּאַחִידֵן בִּיה (נ"א
דְּאַחִיד בָּהוּ). וּבְכָל סְטָרִין בְּשִׁית הָוָה, וּבְעֵטְרִין דְּאֵלִין
שִׁית, הָוָה זְמִין לָרְדָת מִן הָהָר, דְּכְתִיב בִּי בְשֵׁשׁ
מִשָּׁה לָרְדָת מִן הָהָר.

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן, (דְּהָכִי תִגִּין דְּבִסְתִּיא שַׁעְתָּא דְּנִחִית
מִשָּׁה וְקִבִּיל אֹרִייתָא בְּלַחֲדוּי כָּלְלָא דְּכָל יִשְׂרָאֵל וְאִיהוּ קִבִּיל אֹרִייתָא
בְּעֵלְמָא. וְאַפִּילוּ מְנִילָת אֶסְתֵּר דְּכְתִיב (אֶסְתֵּר ט') וְקִבִּיל הִיְהוּדִים. וְקִבִּלוּ הִיְהוּדִים מִכְּפֵי
לִיָּה. מָאִי וְקִבִּיל אֱלָא דָּא מִשָּׁה דְּאִיהוּ הִיְהוּדִים כָּלְלָא דִּיְהוּדָאִי. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן)
אַמָּאִי עַל אֶהְרֹן. בְּגִין לְאַתְּכַלָּל בְּסִטְרָא דִּימִינָא,
דְּהָא אִינוֹן שְׂמָאֲלָא בְּעוּ מִנִּיהּ, וּבְגִין דְּלֵהוּי כָּלִיל
בִּימִינָא, אֶתְכַנְּשׁוּ עַל אֶהְרֹן, וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם

לשון הקודש

וְחִכְמַתָּם הָיְתָה רַבָּה, וְהֵם הִסְתַּכְּלוּ
בְּשַׁעוֹת הַיּוֹם, וְהִסְתַּכְּלוּ בְּדִרְגַּת מִשָּׁה,
וְרָאוּ שֶׁהָיָה בְּכָל הַצְּדָדִים בְּשֵׁשׁ מִשָּׁה:
בְּשֵׁשׁ שַׁעוֹת רֵאשׁוֹנוֹת שֶׁל הַיּוֹם, שֶׁהֵם
לֹא יְכוּלִים לְשַׁלֵּט בָּהֶם, (בְּגִלָּל שֵׁשׁ) בְּשֵׁשׁ
דְּרָגוֹת עֲלִיוֹנוֹת שְׂאוֹתָיוּם בּוּ (שְׂאוֹתוֹ בָּהֶם).
וּבְכָל הַצְּדָדִים הָיָה בְּשֵׁשׁ, וּבְעֵטְרוֹת
הַשֵּׁשׁ הִלְלוּ הָיָה עֲתִיד לָרְדָת מִן הָהָר,
שְׁכָתוֹב בִּי בְשֵׁשׁ מִשָּׁה לָרְדָת מִן הָהָר.

מִיָּד וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן, (שְׁכָר לְמַדְנָה,
שְׂבָאוֹתָהּ שַׁעָה שִׁירָד מִשָּׁה וְקִבִּיל הַתּוֹרָה לְבָדוּ כְּלָלוֹת כָּל
יִשְׂרָאֵל, וְהוּא קִבִּיל הַתּוֹרָה בְּעוֹלָם. וְאַפִּילוּ מְגִלַת אֶסְתֵּר
שְׁכָתוֹב (אֶסְתֵּר ט') וְקִבִּיל הִיְהוּדִים, וְקִבִּלוּ הִיְהוּדִים הָיָה צָרִיךְ
לְהִיוֹתוֹ מִהוּ וְקִבִּיל אֱלָא זֶה מִשָּׁה שְׂהוּא הִיְהוּדִים, כְּלָלוֹת
כָּל הִיְהוּדִים. וַיִּקְהַל הָעָם עַל אֶהְרֹן) לְמָה עַל
אֶהְרֹן? כִּדִּי לְהַכְלִיל בְּצַד הַיָּמִין, שֶׁהָיָה
הֵם הַשְּׂמָאֵל רָצוּ מִמֶּנּוּ, וּכְדִי שִׁיְהִיָּה
כָּלִיל בְּיָמִין, הַתְּכַנְּסוּ עַל אֶהְרֹן,

עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדָאִי בְּעוּ סִטְר שְׁמַאלָא. אֲשֶׁר יִלְכוּ אֲשֶׁר יִלְךְ מִבְּעֵי לִיה. מָאִי אֲשֶׁר יִלְכוּ. אֵלָא אֱלֹהִים שִׁית דְּרָגָא אֵינּוּן (ד"א שִׁשִּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה) בְּלִהוּ בְּסִטְר שְׁמַאלָא דְאֱלֹהִים שִׁית אֵינּוּן. דָּאִי תִימָא דְהָא שְׁבַע אֵינּוּן. הַחֹוּא אֱלֹהִים עֲלָאָה לָא עָאֵל בְּכָלָא).

תָּא חַוִּי, כָּל זְמַנָּא דְהִזְה מִשָּׁה בְּמַצְרִים, שְׁמָא דְאֱלֹהִים לָא דְכִיר, אֵלָא שְׁמָא דִּי, וְעַל דָּא קִשְׂיָא לִיה לְפַרְעָה בְּנִין דְלָא יִהֵא תוֹקְפָא לְהִהוּא בְּסִטְרָא אַחְרָא, וְלָא יִתְתַּקַּף בְּעֲלָמָא. הַשְׁתָּא בְּעוּ הֵהִיא מַלְאָה, וְהֵינּוּ קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. לָנוּ דִּיִּקָּא, דְאֵנָן צְרִיכִין לְהֵאִי מַלְאָה, לְתַקְפָּא בְּסִטְרָא דִּילָן, דְהִזְה אֶתְדַּחֲיָא עַד הַשְׁתָּא.

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָאִי אָמְרוּ. אֵלָא הָכִי אָמְרוּ, חֲמִינָן דְאֶתוֹן יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל יָקָר דְּעֲלָמָא לָבוּ, וְאֵנָן דִּחְיִין לָבֵר. דְלָבוּ, (שְׁמוֹת יג) וַיִּי' הוֹלֵךְ לְפָנֵיהֶם יוֹמָם. אוֹף הָכִי אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ

לשון הקודש

וַיֹּאמְרוּ אֵלָיו קוּם עֲשֵׂה לָנוּ אֱלֹהִים. (אֱלֹהִים וְדָאִי רָצוּ צַד הַשְּׁמַאל, אֲשֶׁר יִלְכוּ, אֲשֶׁר יִלְךְ הִיָּה צְרִיר לְהִיטוּת מַהוּ אֲשֶׁר יִלְכוּ? אֵלָא אֱלֹהִים, שֶׁשׁ מִדְּרָגוֹת הֵן, (שִׁשִּׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה), כָּלֵם בְּצַד הַשְּׁמַאל שֶׁל אֱלֹהִים, שֶׁשׁ הֵן. שָׁאֵם תֹּאמַר שְׁחָרִי הֵן שְׁבַע, אוֹתוֹ הָאֱלֹהִים הַעֲלִיזוּ לֹא נִכְנָס בְּכָלָל).

בֹּא וּרְאֵה, כָּל זְמַן שֶׁהִיָּה מִשָּׁה בְּמַצְרִים, לֹא הַזְכִּיר הַשֵּׁם שֶׁל אֱלֹהִים, אֵלָא שֵׁם שֶׁל ה', וְעַל זֶה קִשְׂשָׁה לוֹ לְפַרְעָה, כִּדִּי

אֲשֶׁר יִלְכוּ לְפָנֵינוּ. מָה אָמְרוּ? אֵלָא כִּדְ אָמְרוּ, אֵנּוּ רֹאִים שְׁאֲתֵם יִשְׂרָאֵל, כָּל טוֹב וְכָל הַכְּבוֹד שֶׁל הָעוֹלָם לָכֶם, וְאֵנּוּ

לִפְנֵינוּ, בְּמָה דִּאָזיל קִמִּיכוּ יי'. דִּהָא רִשּׁוּ אִית
לְסַטְרָא דִּילָן לְמַחֲדָ אוֹף חָבִי לְקַמָּנָא, אִי נִזְמִין
לִיה עוֹבְדָא.

תָּא חַזִּי, כָּל עֲנָנֵי יָקָר דִּאָזלוּ בְּמִדְבָּרָא, לָא חֲזִי
חֲפִיין אֶלָּא לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל לְחוֹדֵייהוּ. וְהָהוּא
עֲנָנָא דִּיקָר, דְּכִתִּיב וַיֵּי' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, אֶזְלָא
לְקַמִּייהוּ. וְאֵלִין עֵרֶב רַב, וְכָל אֵינֹון בְּעִירֵי עֲאֲנִין
וְתוֹרִין, חֲזִי אֶזְלוּ לְבָר מִמִּשְׁרֵיתָא, לְבִתְרֵיתָא. וְתָא
חַזִּי, כָּל אֵינֹון אֲרַבְּעִין שָׁנִין דִּקָּא אֶזְלוּ יִשְׂרָאֵל
בְּמִדְבָּרָא, שׁוּם לְכַלּוּכָא וְטַנוּפָא לָא חֲזָה גוּ עֲנָנֵי
לְגוּ. וְעַל דָּא עֲאֲנֵי וְתוֹרֵי דַחֲזוּ אֶכְלִי עֵשֶׂב לְבָר
חֲזִי, וְכָל אֵינֹון דִּנְטֵרֵי לֹון.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אִי חָבִי אֵינֹון עֵרֶב רַב
לָא חֲזִי אֶכְלִי מִן מִנָּא. אָמַר לִיה וּדְאִי חָבִי

לשון הקודש

לִפְנֵיהֶם. וְהָעֵרֶב רַב הִלְלוּ, וְכָל אוֹתָן
בְּהִמּוּת, צֹאן וּשְׁנֹרִים, הָיוּ הוֹלְכִים מִחוּץ
לְמַחֲנֶה בְּאַחֲרוֹנָה. וּבֹא רָאָה, כָּל אוֹתָם
אֲרַבְּעִים שָׁנִים שֶׁהָלְכוּ יִשְׂרָאֵל בְּמִדְבָּר,
שׁוּם לְכַלּוּד וְטַנוּפָא לָא הָיָה בְּתוֹךְ הָעֲנָנִים
בְּפָנִים. וְעַל זֶה צֹאן וּבִקְרָ שֶׁהָיוּ אוֹכְלִים
עֵשֶׂב הָיוּ בְּחוּץ, וְכָל אוֹתָם שֶׁשׁוֹמְרִים
אוֹתָם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, אַבָּא, אִם כֵּן, אוֹתָם

דְּחוּיִים בְּחוּץ. שְׁלָכֶם - (שמות יג) וְה' הוֹלֵךְ
לִפְנֵיהֶם יוֹמָם. אִם כֵּן אֱלֹהִים אֲשֶׁר יִלְכוּ
לִפְנֵינוּ, כְּמוֹ שֶׁה' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם. שֶׁחֲרִי
יֵשׁ לָנוּ רִשּׁוֹת לַצַּד שֶׁלָּנוּ לְלֶכֶת אִם כֵּן
לִפְנֵינוּ, אִם נִזְמִין לוֹ מַעֲשֶׂה.

בֹּא וּרְאָה, כָּל עֲנָנֵי הַכְּבוֹד שֶׁהָלְכוּ
בְּמִדְבָּר, לָא הָיוּ מְכַסִּים אֶלָּא רַק אֶת
בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְבִדָּם, וְאוֹתוֹ עֲנֵן כְּבוֹד
שֶׁכְּתוּב וְה' הוֹלֵךְ לִפְנֵיהֶם יוֹמָם, הוֹלֵךְ

הוא. אֵלֶּא מָה דִּיהֲבִין לֹון יִשְׂרָאֵל, כְּמֵאן דִּיהִיב
 לְעַבְדֵּיהּ. וּמִמָּה הֵווּ אַבְלִי. מִתְמַצִּית, מָה דְּאִשְׁתָּאָר
 מִבֶּתֶר רִיתֵיא, פִּסּוּלָת. וּקְרָא אַבְרִיז וְאָמַר, (שמות טז)
 וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן אַרְבָּעִים שָׁנָה. בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אַחֲרָא. וַיֵּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִן
 הוּא, וְלֹא שָׂאָר עֲרֵב רַב, עָאנִי וְתוֹרִי, דִּהוּוּ בִּינֵייהוּ.
 עַד הַשָּׁתָא, הֵווּ אַתְפַּכְיִין אֵינוֹן עֲרֵב רַב וְהַשָּׁתָא
 קָמוּ וּבָעוּ עוֹבְדָא, לְאַתְקַפָּא לְסִטְרָא אַחֲרָא.
 אָמְרוּ, אוּ נָהִיא כְּלָנָא עֲמָא חָדָא, וְנִהְיוּ בְּכֻלָּא
 עֲמֻכוֹן, אוּ יִהִי לָן מָאן דִּיחֻד קָמָנָא, כְּמָה דִּיחֻד
 אֱלֹהִיכוֹן קַמִּיכוֹן. אָמַר אַהֲרֹן, חֵם וְשָׁלוֹם דְּאֵלִין
 יִשְׁתַּתְּפוֹן בְּעֲמָא קַדִּישָׁא, לְמַהְיוּ כְּלָא כְּלָלָא חָדָא,
 וְלֹא יִתְעַרְבוּן עֲמָא קַדִּישָׁא בְּעֲמָא דָא, כְּלָלָא חָדָא,
 אֵלֶּא טַב אִיהוּ לְאַפְרָשָׁא לֹון מִגּוּ עֲמָא קַדִּישָׁא, עַד
 דִּיִּיתִי מִשָּׂה.

לשון הקודש

שָׂאָר הָעֲרֵב רַב, צֵאן וּבִקֵּר שְׁהִיו
 בִּינֵיהֶם.

עַד עֲכָשׁוּ הָיוּ כְּנוּעִים אוֹתָם עֲרֵב רַב,
 וְעֲכָשׁוּ עָמְדוּ וְרָצוּ מַעֲשֶׂה לְחֹזֵק אֶת הַצַּד
 הָאֲחֵר, וְאָמְרוּ, אוּ נָהִיָּה כְּלָנָו עִם אֶחָד
 וְנָהִיָּה בְּכֻלָּל עִמָּכֶם, אוּ שִׁיְהִיָּה לָנוּ מִי
 שִׁילָד לְפָנֵינוּ כְּמוֹ שֶׁהוּלָד אֱלֹהֵיכֶם
 לְפָנֵיכֶם. אָמַר אַהֲרֹן, חֵם וְשָׁלוֹם שְׂאֵלָה

עֲרֵב רַב לֹא הָיוּ אוֹכְלִים מִן הַמָּן? אָמַר
 לוֹ, וְדַאי כִּךְ הוּא, אֵלֶּא רַק מִה שְׁנוּתֵינִים
 לָהֶם יִשְׂרָאֵל, כְּמִי שְׁנוּתֵן לְעַבְדּוֹ. וּמִמָּה
 הָיוּ אוֹכְלִים? מִתְמַצִּית, מִה שֶׁנִּשְׁאָר
 אַחֵר הָרַחֲמִים, פִּסּוּלָת. וְהַכְּתוּב מִכְרִיז
 וְאָמַר, (שם טז) וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל אָכְלוּ אֶת הַמָּן
 אַרְבָּעִים שָׁנָה. בְּנֵי יִשְׂרָאֵל, וְלֹא אַחֲרֵיהֶם.
 וַיֵּרְאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמְרוּ מִן הוּא, וְלֹא

וְאַהֲרֹן לְטַב אֶתְכֹּוֹן, אֵלֶּא סְגִיֵּאִין הָיוּ מִיִּשְׂרָאֵל
 דְּאַשְׁתַּתְּפוּ בְּהַדְיָיהוּ בְּלִבָּא. וּבְגִין כֵּךְ, כִּד
 אַתָּא מֹשֶׁה, אֶצְטְרִיךְ לְבָרְרָא וּלְלַבְנָא לְעִמָּא
 קַדִּישָׁא מִהֵּהוּא חוּבָא, וְאַשְׁקִי לֹון שְׁקִי, עַד
 דְּאַתְבָּרִירוּ (דף קצ"ב ע"א) בְּלָחוּ וְלֹא אֶשְׁתַּאֲר בָּהוּ
 פְּסוּלַת בְּלָל.

אָמַר לֹון אַהֲרֹן, (שמות לב) פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזֹּהֵב, וְכִי לֹא
 הָיָה לֹון דִּהֲבָא אַחֲרָא. אֵלֶּא אָמַר אַהֲרֹן,
 בְּעוֹד דְּאִית לֹון קְטָטָה בְּבִנְיָהוּ וּבְנִשְׁיָיהוּ, יִתְעַכְּבוּן,
 וּבִין כֵּךְ יִיְתִי מֹשֶׁה. תָּא חַזִּי, תַּנִּינֵן קָשִׁים גָּרִים
 לְיִשְׂרָאֵל בְּסַפְחַת בְּבֶשֶׂר חַחִי, כָּל שְׂכָן אֵלִיִּן, דְּלֹא
 הָיוּ גָרִים בְּדִקָּא יְאוּת. אֵינּוֹן מָה עֲבָדוּ. וַיִּתְּפָרְקוּ
 כָּל הָעָם אֶת נְזָמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בָּאֲזֻנֵיהֶם. כַּמָּה אֲלָפֵי
 וּרְבֹוֹן הָיוּ מִנְזָמֵיהוֹן תַּכְּוֵן.

לשון הקודש

אָמַר לָהֶם אַהֲרֹן, פָּרְקוּ נְזָמֵי הַזֹּהֵב. וְכִי
 לֹא הָיָה לָהֶם זֹהֵב אַחֲרָ? אֵלֶּא אָמַר
 אַהֲרֹן, בְּעוֹד שָׁיֵשׁ לָהֶם קְטָטָה עִם בְּנֵיהֶם
 וּנְשֵׁיהֶם, יִתְעַכְּבוּ, וּבִין כֵּךְ יָבֹא מֹשֶׁה.
 בֹּא וּרְאֵה, שְׁנֵינוּ קָשִׁים גָּרִים לְיִשְׂרָאֵל
 בְּסַפְחַת בְּבֶשֶׂר חַחִי, כָּל שְׂכָן אֵלֶּה שְׁלֹא
 הָיוּ גָרִים כְּרָאוּי. מָה הֵם עָשׂוּ? וַיִּתְּפָרְקוּ
 כָּל הָעָם אֶת נְזָמֵי הַזֹּהֵב אֲשֶׁר בָּאֲזֻנֵיהֶם.
 כַּמָּה אֲלָפִים וּרְבָבוֹת הָיוּ מִנְזָמֵיהֶם שָׁם.

יִשְׁתַּתְּפוּ בְּעַם הַקְּדוֹשׁ לְהִיּוֹת הַכֹּל בְּלָל
 אַחֲד, וְלֹא יִתְעַרְבוּ הָעָם הַקְּדוֹשׁ בְּעַם
 הַזֶּה בְּכָלל אַחֲד, אֵלֶּא טוֹב לְהַפְרִידָם
 מִתּוֹךְ הָעָם הַקְּדוֹשׁ עַד שִׁיבֹא מֹשֶׁה.
 וְאַהֲרֹן הִתְכַּוֵּן לְטוֹב, אֵלֶּא שְׁהָיוּ רַבִּים
 מִיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִשְׁתַּתְּפוּ עִמָּהֶם בְּלָב.
 וּמִשּׁוֹם כֵּךְ, כִּשְׁבָּא מֹשֶׁה, הֶצְטְרִיךְ לְבָרֵר
 וּלְלַבֵּן אֶת הָעָם הַקְּדוֹשׁ מֵאוּתוֹ הַטָּא,
 וְהִשְׁקָה אוֹתָם הַשְׁקִיָּה, עַד שֶׁכָּלֶם נִבְרְרוּ
 וְלֹא נִשְׁאָרָה בָּהֶם פְּסוּלַת בְּלָל.

מֶה כְּתִיב, וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט וְגו'.
 אַחֲרָן לֹא אֶסְתַּמֵּר, מֵאֵינּוֹן תִּרְיִן חֲכִימִין,
 דִּהוּ בְּרִישִׁיהוֹן דִּהְהוּא עֶרְב רַב. חַד מְנִיֵּהוּ הָהּ
 קָמִיה, וְאַחֲרָא הָהּ עָבִיד בַּחֲרָשׁוּי. כִּיּוֹן דִּתְרוּוֹיֵיהוּ
 אֶתִּיעֲטוּ בַּחֲדָא, נִטְלוּ הֶהוּא דִּהֶבָא, (חַד) תִּרְיִן
 שְׁלִישִׁי בִידָא דְחַד, וּשְׁלִישׁ בִּידָא דִּאֲחֲרָא. בְּגִין
 דִּהֲכִי אֶצְטְרִיךְ בְּהֶהוּא זֵינָא דְחֲרָשָׁא.

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר אִי חֲסִידָא קִדִּישָׁא, אַחֲרָן
 מְשִׁיחָא דְאַלְהָא רַבָּא, בַּחֲסִידוּתָךְ נִפְלוּ כֻמָּה
 מַעֲמָא קִדִּישָׁא. וְאַנְתָּ לֹא הָיִית יָדַע לְאַסְתַּמְרָא.
 מַהוּ עֲבָדוּ. כִּד מָטוּ שִׁית שְׁעֵתִין, וַיּוֹמַא הָהּ
 בְּמִתְקָלָא, נִטְלוּ הֶהוּא דִּהֶבָא דְפָרִיקוּ מֵאוּדְנִיהוֹן.
 מָאִי טַעֲמָא. בְּגִין דְּמֵאֵן דִּאֶצְטְרִיךְ לְמַעַבְדַּ חֲרָשָׁא,
 לֹא בָּעִי לְמִיחָם עֵינָיו עַל כְּמוֹנָא. וְאֵינּוֹן אֲמָרִי,
 שְׁעֵתָא קִיַּימָא לָן, אִי אֲנִן לֹא מַעַכְבִּין. לֹא שְׁעֵתָא

לשון הקודש

בְּכַה רַבִּי שְׁמַעוֹן, אָמַר, אִי חֲסִיד קְדוֹשׁ,
 אַחֲרָן מְשֻׁחַ שֶׁל הָאֵל הַגָּדוֹל,
 בַּחֲסִידוּתְךָ נִפְלוּ כֻמָּה מֵהַעֵם הַקְּדוֹשׁ,
 וְאַתָּה לֹא הָיִיתָ יוֹדֵעַ לְהִשְׁמֵר. מַה עָשׂוּ?
 כְּשֶׁהִגִּיעוּ שֵׁשׁ שָׁעוֹת וְהַיּוֹם הָיָה בְּמִשְׁקַל,
 לָקַחוּ אֶת אוֹתוֹ וְהֵב שְׁפָרְקוּ מֵאֲזִנֵּיהֶם.
 מַה הַטַּעַם? מִשּׁוּם שֶׁמִּי שֹׁצְרִיךְ לַעֲשׂוֹת
 כְּשׁוּף, לֹא מִתְבַּקֵּשׁ לְחוּם עֵינָיו עַל מָמוֹן.

מֶה כְּתוּב? וַיִּקַּח מִיָּדָם וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בַּחֶרֶט
 וְגו'. אַחֲרָן לֹא נִשְׁמַר מֵאוֹתָם שְׁנֵי
 חֲכָמִים שֶׁהָיוּ בְּרֹאשֵׁיהֶם שֶׁל אוֹתוֹ עֶרְב
 רַב, אֶחָד מֵהֶם הָיָה לְפָנָיו, וְהָאֲחֵר הָיָה
 עוֹשֶׂה בְּכַשְׁפִּים. כִּיּוֹן שֶׁשְׁנֵיהֶם הִתְיַעֲצוּ
 בְּאַחֵר, לָקַחוּ אֶת אוֹתוֹ וְהֵב, (אֶחָד) שְׁנֵי
 שְׁלִישׁ בִּיד אַחַת, וּשְׁלִישׁ בִּיד הָאֲחֵרָת.
 מִשּׁוּם שֶׁכָּךְ צָרִיךְ בְּאוֹתוֹ מִן שֶׁל כְּשׁוּף.

לְמִיחָם עַל דְּהָבָא, מִיַּד וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעָם. מֵאִי
וַיִּתְּפְּרוּ. בְּמָה דָּאֵת אָמַר (מלכים א יט) מִפָּרֶק הָרִים
וּמִשִּׁבְר סָלְעִים, דְּחִבִּילוּ וַתִּבְרוּ אוֹדְנִיָּהוּ. בְּכָה
בְּמִלְקָדְמִין וְאָמַר אִי עֲמָא קִדִּישָׁא אִי עֲמָא קִדִּישָׁא,
דְּקוֹדֶשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא.

פִּתְחָ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה, וְאָמַר, (שמות כא) וְהִגִּישׁוּ
אֶדְנִיּוֹ אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָא אוֹקְמוּהָ
חֲבֵרִיָּיא, אֲזִין דְּשִׁמְעַ בְּסִינִי, (ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל
עֹבְדִים וְגו'. וְאִיהוּ פָּרִיק עוֹל מַלְכוּת שָׁמַיִם מֵעֲלִיָּה,
וְזִבִּין גְּרָמִיָּה לְאַחַר, תִּרְצַע. וְאַלִּין חֲיִיבִיא רְשִׁיעִין,
גּוֹבְרִין בִּישִׁין, בְּתִיאֻבְתָּא דְּלַחֹן לְמַהֲדָר
לְסִרְחַנִּיָּהוּ, לָא בָּעוּ מִנְּשִׁיחֹן וּבְנִיחֹן אֱלָא חֲבִילוֹ
אוֹרְחִיָּהוּ (ס"א אוֹדְנִיָּהוּ) וְאִתְּפְּרוּ מֵעוֹל שְׁמִיא דְּפָקִיד
לְהוּ מִשָּׂה, וַתִּבְרוּ אוֹדְנִיָּהוּ, דְּלִית לֹון חוֹלְקָא
בְּשִׁמָּא קִדִּישָׁא, וְעֲמָא קִדִּישָׁא.

לשון הקודש

וְהִגִּישׁוּ אֶדְנִיּוֹ אֶל הָאֱלֹהִים וְגו'. הָרִי
פֿרשׁוּהָ הַחֲבֵרִים, הָאֲזִין שְׁשִׁמְעָה בְּסִינִי
(ויקרא כה) כִּי לִי בְנֵי יִשְׂרָאֵל עֹבְדִים וְגו',
וְהוּא פָּרֶק עַל מַלְכוּת שָׁמַיִם מֵעֲלִיוּ וּמִכַּר
עֲצָמוּ לְאַחַר – תִּרְצַע. וְאַלּוּ הִרְשָׁעִים
הַחֲבִיבִים, אֲנָשִׁים רָעִים, בְּתִשׁוּקָתָם לְחֹזֵר
לְסִרְחָוֹנָם לָא רָצוּ מִנְּשִׁיחָם וּבְנִיחָם אֱלָא
הִשְׁתַּתְּת דִּרְכָּם (אֲזִינִיָּהם), וְהִתְּפְּרוּ מֵעַל

וְהָם אוֹמְרִים, הִשְׁעָה עוֹמְדָת לָנוּ, אִם
אֵינְנוּ מֵעַבְבִּים. זֹו אֵינָהּ שְׁעָה לְחוּם עַל
הַזֶּהב. מִיַּד – וַיִּתְּפְּרוּ כָּל הָעָם. מַה זֶּה
וַיִּתְּפְּרוּ? כִּמוֹ שְׁנֵאמַר (מלכים-א יט) מִפָּרֶק
הָרִים וּמִשִּׁבְר סָלְעִים, שְׁהִשְׁחִיתוּ וְשִׁבְּרוּ
אֶת אֲזִינֵיהֶם. בְּכָה כְּמִקְדָּם וְאָמַר, אִי עִם
קְדוּשַׁת שְׁל הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא.

פִּתְחָ רַבִּי שְׁמַעוֹן בְּבִכְיָה וְאָמַר, (שמות כא)

מָה עֲבָדוּ. פְּלִיגוּ תַרְנוּיָיהוּ הֵהוּא דְהֶבֶא, חַד נָטִיל
 תִּרְיִן שְׁלִישִׁין, וְחַד שְׁלִישׁ. קָמוּ לְקַבֵּל שְׂמִשָּׁא,
 בְּשִׁית שְׁעֵתִין. עֲבָדוּ חֲרָשִׁיהוּ, וּבִלְטוּ בִלְטִיהוֹן
 בְּחֶרֶשָּׁא דְפּוּמָא. בֵּינוֹן דְּמָטָא שִׁירוּתָא דְשִׁבְעָ,
 אָרִימוּ תַרְנוּיָיהוּ יְדִיָּהוּ עַל יְדֵי דְאַחֲרִין. (וּמַנְלֵן דְּמִידָא
 דְּתַרְנוּיָהוּ יָד מִכָּל חַד נָטִיל וְלֹא יִתִּיר) דְּכִתִּיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, תַרְנוּיָיהוּ
 הָיוּ, וְלֹא יִתִּיר. בֵּינוֹן דְּאִיהוּ קָבִיל מִיָּדָם (ס"א תִּרִי וְלֹא
 יְדִיָּהֶם), קָלָא נָפִיק וְאָמַר, (מְשִׁלִי יֹא) יָד לִיד לֹא יִנְקָה
 רַע, דְּכִתִּיב בִּי בְרַע הוּא. אֵייתִי רַע לְעֶלְמָא.

רָזָא דְּמִלָּה. אֵינוֹן רְשָׁעִים חֲיִיבִין חֲרָשִׁין בְּנוֹי
 דְּבִלְעָם חֲיִיבָא, בְּנֵי בְנוֹי דְּלָבִן רְשִׁיעָא, חָמוּ
 דְּכּוּם שָׁל בְּרָכָה בִּימִין אִיהוּ, וּמִן יְמִינָא אֶתְקַף
 תְּדִיר. (ס"א יִתִּיר) אָמְרוּ, אִי יֵהֵא בְסִטֵּר דָּא, הֵהוּא
 רִישָׁא דִימִינָא, הָא תּוֹקְפָא דִילָן בְּדָקָא יָאוּת.

לשון הקודש

אַחֲרָן, (וּמַנְלֵן שְׂמִיחָא דְּשִׁנְיָה נָטִיל יָד אַחַת וְלֹא יוֹתֵר)
 שְׁכָתוּב וַיִּקַּח מִיָּדָם. שְׁנִיָּהֶם הָיוּ וְלֹא
 יוֹתֵר. בֵּינוֹן שְׁהוּא קָבִיל מִיָּדָם (שְׁתִּים), וְלֹא
 יְדִיָּהֶם, יֵצֵא קוֹל וְאָמַר, (מְשִׁלִי יֹא) יָד לִיד לֹא
 יִנְקָה רַע, שְׁכָתוּב בִּי בְרַע הוּא. הֵבִיא
 רַע לְעוֹלָם.

פֶּזֶד הַדָּבָר – אוֹתָם הַחוּמָאִים הָרְשָׁעִים
 מְכַשְּׁפִים בְּנֵי בִלְעָם הַחוּמָא, בְּנֵי בְנוֹי
 שֶׁל לָבִן הָרְשָׁע, רָאוּ שְׂכּוּם שֶׁל בְּרָכָה

שֶׁל שְׂמִים שְׁעוּזָה אוֹתָם מִשָּׁה וְשָׁבְרוּ
 אֲזִנֵּיהֶם, שְׁאִין לֶחֶם חֶלֶק בְּשֵׁם הַקָּדוֹשׁ
 וְהָעַם הַקָּדוֹשׁ.

מָה עָשׂוּ? חֲלָקוּ שְׁנִיָּהֶם אוֹתוֹ הַזֶּהָב,
 אַחַד נָטִיל שְׁנֵי שְׁלִישִׁים, וְאַחַד שְׁלִישִׁי.
 עָמְדוּ כְּנֶגֶד הַשֶּׁמֶשׁ בְּשֵׁשׁ שְׁעוֹת. עָשׂוּ
 כְּשִׁפְיָהֶם וּכְשָׁפּוּ בִלְהִטִּיהֶם בְּכִשּׁוּף שֶׁל
 הַפֶּה. בֵּינוֹן שְׁהִינְיָה רֵאשִׁית הַשְּׁעָה
 הַשְּׂבִיעִית, שְׁנִיָּהֶם הָרִימוּ יְדֵיהֶם עַל יְדֵי

בִּיּוֹן דְּמָטָא שְׁבַע שְׁעָתִין דִּיּוֹמָא, יַהֲבוּ לִיהּ לְאַהֲרֹן
מִיד. אִי אִיהוּ הָזֶה אָמַר לֹון שׁוּוּ לִיהּ
בְּאַרְעָא בְּקִדְמִיתָא, וְאַנָּא אָטוּל, לָא הָווּ יִכְלִין
בְּחִרְשִׁיהּ כְּלוּם, אֶלָּא מִיָּדָם נָטַל. וְקָרָא מִתְרַעֵם
וְאָמַר, וַיִּקַּח מִיָּדָם, חָמוּ מָה עֲבַד אַהֲרֹן גִּבֵּר נְבִיאָה
גִּבֵּר חֲכִים, לָא יָדַע לְאַסְתְּמָרָא, דְּאִילוּ נָטִיל
מִאַרְעָא, כָּל חִרְשִׁין דְּעֶלְמָא לָא הָווּ יִכְלִין
לְאַצְלָחָא. אָבַל בְּמָה אֲצִלְחוּ בְּעוֹבְדָא דָא, בְּגִין
דְּוִיקָח מִיָּדָם וְלֹא מִאַרְעָא.

וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט, (שמות לב) לָאוּ בְּמָה דְּחֻשְׁבִּין בְּגִי
נִשָּׂא, דְּעֵבַד צִיּוּרִין בְּמַחוּגָה, אוּ בְּמִלָּה
אַחֲרָא. אֶלָּא אַתָּא קָרָא לְאוֹכְחָא מְלָה, דְּאַהֲרֹן לָא
יָדַע לְאַסְתְּמָרָא. אִילוּ כִּד נָטִיל מִיָּדִיהוֹן, הָזֶה שְׂדִי

לשון הקודש

אִישׁ נְבִיא, אִישׁ חֶכֶם, שְׁלֹא יָדַע
לְהַשְׁמַר. שְׁאֵלוּ נָטַל מִן הָאָרֶץ, כָּל
בְּשָׂפִים שְׁבַעוּלָם לָא הָיוּ יִכְוֹלִים
לְהַצְלִיחַ. אָבַל בְּמָה הִצְלִיחוּ בְּמַעֲשֵׂה
הָזֶה? מִשּׁוּם שׁוֹיִקָּח מִיָּדָם, וְלֹא מִן
הָאָרֶץ.

וַיַּצֵּר אוֹתוֹ בְּחֶרֶט. לָא כְּמוֹ שְׁחוּשְׁבִים
בְּגִי אָדָם שְׁעֵשָׂה צִיּוּרִים בְּמַחוּגָה אוּ
בְּדָבָר אַחֵר. אֶלָּא בָּא הַכְּתוּב לְהוֹכִיחַ
אֶת הַדָּבָר, שְׁאַהֲרֹן לָא יָדַע לְהַשְׁמַר.

הִיא בְּיָמִין, וּמִהִימִין מִתְחַנֵּקת תְּמִיד
(וְיֹתֵר), אָמַר, אִם יִהְיֶה בְּצֶד הָזֶה אוֹתוֹ
רֹאשׁ שֶׁל הַיָּמִין, הָרִי הַעֲצָמָה שְׁלָנוּ
בְּרֹאוּי.

בִּיּוֹן שְׁהִגִּיעַ שְׁבַע שְׁעוֹת שֶׁל הַיּוֹם, נָתַנוּ
לוֹ לְאַהֲרֹן מִיד. אִם הוּא הִזָּה אוֹמַר לָהֶם
שִׁימוּ אוֹתוֹ בְּאָרֶץ בְּתַחֲלָה וְאֲנִי אָטַל –
לֹא הָיוּ יִכְוֹלִים בְּכַשְׁפֵּיהֶם לַעֲשׂוֹת כְּלוּם.
אֶלָּא נָטַל מִיָּדָם. וְהַכְּתוּב מִתְרַעֵם
וְאָמַר, וַיִּקַּח מִיָּדָם. רְאוּ מָה עָשָׂה אַהֲרֹן

לְאַרְעָא, וְאַף עַל גַּב דְּיִטּוּל לִיה לְבַתָּר, לָא הָוָה
 (דף קצ"ב ע"ב) אַצִּלַּח עוּבָדָא בִּישָׂא דָא. אֲבָל בְּכֻלָּא
 סִיּוּעָא בִּישָׂא הָוָה, דְּנִקִּיט דִּהֲבָא, וּמְמַרִּיה מַעֲיָנָא,
 בִּישׁ בַּתָּר בִּישׁ, מָאִי וַיֵּצֵר אוֹתוֹ בַּחֲרַט. דְּשִׁינִי כָּל
 דִּהֲבָא בְּכִיסָא חָדָא, וְאַסְתָּמַר מַעֲיָנָא. בְּדִין סָלִיק
 בְּלָא לְעוּבָדָא.

בְּסִפְרָא דְחֲנוּךְ אֲשַׁכְחָנָא, דְּהָוָה אָמַר הָכִי, בְּרָא
 יְחִידָאָה יְתִיילָד לְהַחֲוָא רִישָׁא תְּהוּרָא,
 וְכַד יִיתּוֹן מִבְּשָׂרָא דְחַמְרִי, יִטְעִין לִיה, בְּתַחֲוָא
 דְּעִייל (נ"א דְנָטִיל) מְרַגְלָן בְּזִגְיוֹן דִּדְהֲבָא, בְּלָא דַּעְתָּא
 דִּילִיה, וּדְיוֹקְנָא יֵצִיר בְּצִיּוּרָא בַּחֲרַט. מָאִי בַּחֲרַט.
 בַּחֲרַט אָנוּשׁ. דָּא קְלָמוּסָא דְאַנוּשׁ תִּיַּיבָא, דְאַטְעִי
 לְבָנִי נָשָׂא.

וְדָאִי דָּא בְּרִירָא דְמַלְכָּה, דְאַנוּשׁ בַּד אַטְעִי עֲלֻמָּא,
 בְּקְלָמוּסָא הָוָה רָשִׁים רְשִׁימִין, דְּכָל דְּיוֹקְנִין

לשון הקודש

אומר, בן יחיד יולד לאותו ראש הלבן,
 וכשיבאו אותם מבשר החמורים, יטעו
 אותם באותו שיכנים (שיטל) מרגליות
 בפעמוני זהב ללא דעתו, ודמות תציר
 בצירור בחרט. מה זה בחרט? בחרט
 אנוש, זהו קולמוס של אנוש הרשע
 שהטעה בני אדם.

וְדָאִי זֶהוּ בְּרוּר הַדְּבָר, שְׁאָנוּשׁ

אלו כשנטל מידיהם היה זורק לארץ,
 ואף על גב שאתר כך יטל אותו, אז לא
 היה מצליח המעשה הרע הזה. אבל
 בכל היה סיוע רע, שלקח זהב וטמנו
 מהעין, רע אחר רע. מה זה ויצר אותו
 בחרט? ששם את כל הזהב בכיס אחד
 ונשמר מהעין, ואז הכל עלה למעשה.

בְּסִפְרוֹ שֶׁל חֲנוּךְ מְצִאנוּ שֶׁכָּךְ הָיָה

וּפְלַחְנִין נִכְרְאִין בְּהֵהוּא קַלְמוּסָא, (ס"א רָשִׁים רָשִׁימוּ) וְעַל
דָּא בְּתִיב בְּחֶרֶט, הֵהוּא דְּאַשְׁתְּמוּדַע לְמַעַבְדַּר הָבִי.
וְדָא הוּא בְּרִירוּ דְּמַלְחָה.

וְכֻלָּא הָוָה, דְּוִדְאִי בְּכִיסָא אַרְמִי דְּהֶבֶא, וְכִסִּי לִיה
מַעֲיָנָא, בְּמָה דְּאַמְרוּ אֵינֻן חֲרָשִׁין, וְהָבִי
אַצְטְרִיךְ בְּזִינִי דְּחֲרָשִׁין אֵלִין. וְדָא הוּא עוֹבְדָא
דְּחֲרָשִׁין אֵלִין, מַלְחָה דְּאַצְטְרִיךְ בְּאַתְנָגְלִיא,
לְאַתְנָגְלָאָה לְבִתָּר, אַצְטְרִיךְ טְמִירוּ וְכִסּוּיָא
בְּקַדְמִיתָא, דְּיִתְכַסִּי מַעֲיָנָא, וּבִתָּר יְפֹךְ אוֹמְנָא
לְאוֹמְנוּתִיהּ. וּמַלְחָה דְּאַצְטְרִיךְ בְּכִסּוּיָא לְבִתָּר,
אַצְטְרִיךְ בְּאַתְנָגְלִיא בְּקַדְמִיתָא.

הַשְׁתָּא בְּנֵי רַחֲמָאִי, רַחֲמִינִין דְּנִפְשָׁאִי, מָה אַעֲבִיד,
וְדָאִי אַצְטְרִיכְנָא לְגַלָּאָה, אַצִּיתוּ וְאַטְמִירוּ
מַלְיִן. בְּסִטֵּר קַדְשָׁהּ הֵהוּא, אֱלֹהִים דְּקִשּׁוּט, מַלְךְ

לשון הקודש

הַלְלוּ. וְהוּוּ מַעֲשִׂיהֶם שֶׁל הַכְּשָׁפִים הַלְלוּ
— דְּבַר שְׁצָרִיךְ בְּגִלּוּי לְגִלּוֹת אַחֵר בְּךָ,
צָרִיךְ הַסְתָּרָה וְכִסּוּי בְּרֵאשׁוֹנָה,
שְׂוִיתְכֶסֶּה מִן הָעֵינִן, וְאַחֵר בְּךָ יֵצֵא הָאִמֵּן
לְאַמְנוּתוֹ. וְדְבַר שְׁצָרִיךְ אַחֵר בְּךָ כִּסּוּי,
צָרִיךְ בְּרֵאשׁוֹנָה בְּגִלּוּי.

עֲבָשׁוּ, בְּנֵי אַהוּבִי, אַהוּבִי נִפְשִׁי, מָה
אַעֲשֶׂה? וְדָאִי שְׁצָרִיךְ לְגִלּוֹת. הַקְשִׁיבוּ

כְּשֶׁהִטְעָה אֶת הָעוֹלָם, בְּקוֹלְמוֹס הָיָה
רוּשֵׁם רְשׁוּמִים שֶׁל כָּל הַדְּמִיוֹת וְעִבּוּדוֹת
זְרוֹת בְּאוֹתוֹ קוֹלְמוֹס (רֶשֶׁם רְשׁוּם), וְלָכֵן
כְּתוּב בְּחֶרֶט, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע לַעֲשׂוֹת בְּךָ.
וְהוּוּ בְּרוּר הַדְּבַר.

וְחַפֵּל הָיָה, שְׁוֹדְאִי בְּכִים הַשְׁלִיךְ הַזֶּהב
וְכִסָּה אוֹתוֹ מִן הָעֵינִן, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ אוֹתָם
מְכַשְּׁפִים, וְכָךְ צָרִיךְ בְּמִינֵי הַכְּשָׁפִים

עַל עֲלֻמָּא, בְּתִלַּת (מִלִּין) עֲלָמִין (אֵלִין) אֶתְתַּקַּף.
בְּבְרִיאָה. בִּיצִירָה. בַּעֲשִׂיָּה. וְהָא אֶתְמַר, רָזָא דְכָל
חָדָא וְחָדָא הָכָא. לְקַבֵּל בְּרִיאָה, וַיִּקַּח מִיָּדָם, מִלָּה
דְּלֹא הָוָה בֵּיהּ עַד כְּעֵן כְּלוּם. לְקַבֵּל יִצִּירָה, וַיִּצֹר
אוֹתוֹ בַּחֲרֻט. לְקַבֵּל עֲשִׂיָּה, וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגָל מִסְכָּה. מָאן
חָמָא חֲרָשִׁין בְּכָל עֲלֻמָּא כְּאֵלִין.

הַשְׁתָּא אֵית לְמִימַר, וְכִי לֹא כְּתִיב וַאֲשַׁלִּיכֶהוּ
בְּאֵשׁ, וְלֹא יִתִּיר, וּכְדִין וַיֵּצֵא הָעֲגָל הַזֶּה.
וְהַשְׁתָּא אֶתְ אַמְרַת וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגָל מִסְכָּה אֱלֹא חֶם
וְשָׁלוֹם דְּאַהֲרֹן עֶבֶד, וּקְרָא אוֹכַח דְּכְתִיב וַיִּקַּח אֶת
הָעֲגָל אֲשֶׁר עָשׂוּ. אֲבָל מִמָּה דְכְתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם,
וְכְתִיב וַיִּצֹר אוֹתוֹ. מַחֲלֵל דְּתַרִּין אֵלִין, אֶתְעַבִּיד
כְּלָא. בְּכִיכּוּל הוּא עֶבֶד לֵיהּ, דְּאֵי תַרִּין אֵלִין לֹא
הָיוּ, לֹא אֶתְעַבִּיד וְלֹא נָפַק לְאוֹמָנוּתָא. אֲבָל מָאן

לשון הקודש

וְהַסְתִּירוּ הַדְּבָרִים. בְּצַד הַקְדָּשָׁה הָהוּא, אֱלֹהִים אִמְתָּ, מְלֶךְ עַל הָעוֹלָם, בְּשִׁלְשָׁה
(דְּבָרִים) עוֹלָמוֹת (אלו) הַתַּחֲזֹק – בְּבְרִיאָה,
בִּיצִירָה, בַּעֲשִׂיָּה. וְהָרִי נֹאמַר הַסּוּד שֶׁל
כָּל אֶחָד וְאֶחָד כָּאן. כְּנֻגַּד בְּרִיאָה –
וַיִּקַּח מִיָּדָם, דְּבָר שֶׁלֹּא הָיָה בּוֹ עַד עֲכָשׁוּ
כְלוּם. כְּנֻגַּד יִצִּירָה – וַיִּצֹר אֹתוֹ בַּחֲרֻט.
כְּנֻגַּד עֲשִׂיָּה – וַיַּעֲשֶׂהוּ עֲגָל מִסְכָּה. מִי
רָאָה כְּבִשְׁפִים הָאֵלֶּה בְּכָל הָעוֹלָם?

עֲכָשׁוּ יֵשׁ לוֹמַר, וְכִי לֹא כְּתוּב
וַאֲשַׁלִּיכֶהוּ בְּאֵשׁ, וְלֹא יוֹתֵר, וְאִי וַיֵּצֵא
הָעֲגָל הַזֶּה, וְעֲכָשׁוּ אֹתָהּ אוֹמַר וַיַּעֲשֶׂהוּ
עֲגָל מִסְכָּה? אֱלֹא חֶם וְשָׁלוֹם שְׁאֵהֲרֹן
עָשָׂה, וְהַכְּתוּב מוֹכִיחַ, שְׁכְּתוּב וַיִּקַּח אֶת
הָעֲגָל אֲשֶׁר עָשׂוּ. אֲבָל מִמָּה שְׁכְּתוּב
וַיִּקַּח מִיָּדָם וְכְתוּב וַיִּצֹר אֹתוֹ, מִכָּח שְׁנֵי
אֵלֶּה נַעֲשֶׂה הַכָּל. בְּכִיכּוּל הוּא עָשָׂה
אוֹתוֹ. שְׁאֵם שְׁנֵי אֵלֶּה לֹא הָיוּ, לֹא הָיָה

גֶּרֶם דְּאֶתְעָבִיד. אֵינּוֹן תִּרְיִן. (כְּבִכּוֹל וַיַּעֲשֶׂהוּ אִיהוּ וְדָאֵי עֲשָׂהוּ)
בְּעוֹד דְּאִיהוּ לָקַח מִיָּדָם, אֵינְהוּ הָווּ עֲבָדֵי
חֲרֻשֵׁיהוּ, וּמְלַחְשֵׁי בְּפוּמֵייהוּ, וּמִשְׁכֵּי רוּחָא לְתַתָּא,
מִן סֵטְרָא אַחֲרָא.

וּמִשְׁכּוֹ תִּרְיִן רוּחִין בְּחֻדָּא, חַד מִן דְּכָר, וְחַד מִן
נוֹקְבָא. דְּכָר אֶתְלָבֵשׁ בְּדִיוֹקְנָא דְשׁוּר.
נוֹקְבָא בְּדִיוֹקְנָא דְחַמּוּר, תִּרְוּוּיֵיהוּ הָווּ כְּלִילָן בְּחֻדָּא.
אַמַּאי תִּרְיִן אֵלִין. אֶלָּא שׁוּר הָא אֶתְמַר. חַמּוּר
אַמַּאי. בְּגִין דְּחֲרָשִׁין אֵלִין דְּמַצְרָאֵי, כְּתִיב בְּהוּ,
(יחזקאל כג) אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם.

וְעַל דָּא, כָּל אֵינּוֹן דִּישְׁרָאֵל דְּמִיתוּ, אֶתְחַבְּרוּ
בְּחֲדֵייהוּ בְּלַבְּחֻן. וּבְגִין דְּהוּ תִּרְיִן דִּיוֹקְנִין,
כְּתִיב אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתִיב זֶה, אֶלָּא
אֵלֶּה, תִּרְיִן הָווּ בְּחֻדָּא, אֲשֶׁר הָעֵלּוּד מֵאַרְצֵי מִצְרַיִם.
הָעֵלּוּד וְלֹא הָעֵלֶךְ כְּתִיב.

לשון הקודש

הַחַמּוּר, וּשְׁנֵיהֶם הָיוּ כְּלוּלִים בְּאַחַד.
לְמַה שְׁנֵי אֵלֶּה? אֶלָּא שׁוּר הָרִי נֶאֱמַר,
וְחַמּוּר לְמַה? מִשּׁוּם שְׁבַמְכִשְׁפִּים
הַמִּצְרַיִם הִלְלוּ כְּתוּב בָּהֶם, (יחזקאל כג)
אֲשֶׁר בָּשָׂר חַמּוּרִים בְּשָׂרָם.

וְלִכְּן כָּל אֱלוֹ מִיִּשְׂרָאֵל שְׁמִיתוּ הִתְחַבְּרוּ
עִמָּהֶם בְּלַבָּם. וּמִשּׁוּם שֶׁהָיוּ שְׁתֵּי דְּמִיּוֹת,
כְּתוּב אֵלֶּה אֱלֹהֵיךָ יִשְׂרָאֵל, וְלֹא כְּתוּב

נַעֲשֶׂה וְלֹא יוֹצֵא לְאֻמָּנוֹת. אֲבָל מִי גֶרֶם
שְׁנַעֲשֶׂה? שְׁנֵי אֵלֶּה. (כְּבִכּוֹל וַיַּעֲשֶׂהוּ, הוּא וְדָאֵי
עֲשָׂהוּ) בְּעוֹד שֶׁהוּא לֹקַח מִיָּדָם, הֵם עָשׂוּ
כְּשִׁפְיָהֶם וְלֹחֲשִׁים בְּפִיהֶם, וּמוֹשְׁכִים
רוּחַ לְמַטָּה מִחֻדָּא אַחֲרָא.

וּמִשְׁכּוֹ שְׁתֵּי רוּחוֹת כְּאֶחָת, אֶחָת
מִהֻזְכָּר וְאֶחָת מִהֶנְקֵבָה. שְׁכִשְׁמֵתְלַבֵּשׁ
הֻזְכָּר בְּדַמּוֹת הַשׁוּר, הֶנְקֵבָה בְּדַמּוֹת

וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מִסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ. (שמות לב) וַיֹּאמֶר לֹא
 כְּתִיב, אֵלֹא וַיֹּאמְרוּ, דְּאַהֲרֹן לֹא אָמַר
 מִדִּי. תִּנְיֵנוּ, מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ קִנְטָרִין הָיוּ בֵּיתָה.
 הֵיךְ כְּתִיב וַיִּקַּח מִיָּדָם, וְכִי בִידָם הָיוּ כָּל אֱלֹוִן
 קִנְטָרִין. אֵלֹא מִכָּלֵלֹא דְאֵינוֹן קִנְטָרִין נִטְלוּ מִלִּי
 יְדֵיהֶו. וְהָהוּא זַעִיר, אֶסְתַּלַּק עַל כָּלָא, בְּאִילוֹ הָהוּ
 כָּלָא בִידֵיהֶו.

תָּא חַזִּי, מָה כְּתִיב וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.
 אִי חֲסִידָא קִדִּישָׁא, כְּמָה רַעוּתָךְ הָוָה לְטָב,
 וְלֹא יָדַעַת לְאַסְתַּמְרָא. בֵּינוֹן דְּאַרְמִי לִיה בְּנוֹרָא,
 אֶתְתַּקַּף חֵילָא דְסִטְרָא אַחֲרָא תַמָּן בְּנוֹרָא, וְנִפְק (דף
 קצ"ג ע"א) דִּיּוֹקְנָא דְשׁוֹר, כְּמָה דְאַתְמַר בְּתָרִין מְשִׁיכִין
 דְסִטְרָא אַחֲרָא. מִיֵּד וַיֵּרָא אַהֲרֹן. מַחוּ וַיֵּרָא אַהֲרֹן.
 חָמָא דְסִטְרָא אַחֲרָא אֶתְתַּקַּף, מִיֵּד וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ

לשון הקודש

יְדִיהֶם, ואֹתוֹ מַעֲט הִתְעַלָּה עַל הַכֵּל
 כָּאלוֹ הַכֵּל הָיָה בִידֵיהֶם.

בֹּא וּרְאֵה מַה כְּתוּב, וַיֵּרָא אַהֲרֹן וַיִּבֶן
 מִזְבֵּחַ לְפָנָיו. אִי חֲסִיד קְדוּשָׁה, כְּמָה
 רְצוֹנָךְ הָיָה לְטוֹב וְלֹא יָדַעְתָּ לְהַשְׁמֵר.
 בֵּינוֹן שְׁזָרְקוּ לָאֵשׁ, הִתְחַזַּק כַּח הַצַּד
 הָאַחֵר שֶׁם בָּאֵשׁ, וַיִּצְאָה דְמוּת שׁוֹר, כְּמוֹ
 שְׁנֵאמַר בְּשֵׁתִי הַמְשֻׁכּוֹת שֶׁל הַצַּד
 הָאַחֵר. מִיֵּד – וַיֵּרָא אַהֲרֹן. מַה זֶה וַיֵּרָא

זֶה, אֵלֹא אֵלֶּה. שְׁנַיִם הָיוּ פְּאֻדֵּי. אֲשֶׁר
 הִעֲלוּךְ מֵאַרְצֵן מִצְרַיִם, הִעֲלוּךְ וְלֹא כְּתוּב
 הִעֲלוּךְ.

וַיַּעֲשֵׂהוּ עֵגֶל מִסֵּכָה וַיֹּאמְרוּ. לֹא כְּתוּב
 וַיֹּאמֶר, אֵלֹא וַיֹּאמְרוּ, שְׁאַהֲרֹן לֹא אָמַר
 דְּבַר. שְׁנֵינּוּ, מֵאָה וְעֶשְׂרִים וְחֲמִשׁ
 קִנְטָרִים הָיוּ בּוֹ. אֵיךְ כְּתוּב וַיִּקַּח מִיָּדָם?
 וְכִי בִידָם הָיוּ כָּל הַקִּנְטָרִים הַלָּלוּ? אֵלֹא
 מִכָּלֵל שֶׁל אוֹתָם קִנְטָרִים לָקַח מִלֹּא

לִפְנֵי, דִּיאֲלִמְלֵא דִּיאֲקִידִים וּבְנֵה מִזְבֵּחַ דָּא, עֲלִמָּא
אֶתְהִדֵּר לְחֶרְבְּנָא.

לְלִסְטִים דִּיהֵה נִפִּיק לְקַפְחָא וּלְקַטְלָא בְּנֵי נִשָּׂא,
חֲמָא לְגִיּוֹנָא דְּמִלְכָּא, דִּיהֵהוּא לְסִטִּים
נִפִּק בְּחִילָא תַקִּיף מָה עֶבֶד תְּהוּא לְגִיּוֹנָא, אֲשֶׁתִּדִּל
בְּתֵדִי מִלְכָּא לְנִפְקָא בְּאַרְחָא. וּמִשִּׁיךְ לִיה תְּהוּא
לְגִיּוֹנָא בְּתֵהוּא אֲרָחָא, עַד דִּיאֲזִיל תְּהוּא לְסִטִּים
בְּתֵהוּא אֲרָחָא, חֲמָא דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא קָאִים קָמִיָּה,
בִּיּוֹן דִּחֲמָא לִיה לְמִלְכָּא דִּיהֵה אֲזִיל קָמִיָּה בְּאַרְחָא,
מִיד נִרְתַּע וְאַתְהִדֵּר לְאַחֲרָא.

כִּד וַיֵּרָא אֶהְרֹן דְּסֵטֶר אֶתְרָא אֶתְקַף, אֶתִּיד
בְּאַסְנוֹתָא, וְאַתְקִיף בְּסֵטֶר קְדוּשָׁה וְשׁוּי לִיה
קָמִיָּה. בִּיּוֹן דִּחֲמָא סֵטֶר בִּישָׂא דִּיּוֹקְנָא דְּמִלְכָּא
דְּקָאִים קָמִיָּה, מִיד אֶתְהִדֵּר לְאַחֲרָא, וְאַתְחַלֵּשׁ

לשון הקודש

אותו הלגיון לאותה הדרך. בשעֲדוֹן
הלסטים הולך באותה הדרך, רָאָה
דְּמוֹת הַמֶּלֶךְ עוֹמְדֵת לִפְנָיו. בִּיּוֹן שְׂרָאָה
אֶת הַמֶּלֶךְ שֶׁהִיא הוֹלֶךְ לִפְנָיו בְּדֶרֶךְ,
מִיד נִרְתַּע וְחֹזֵר לְאַחֲרָא.

כִּד וַיֵּרָא אֶהְרֹן שֶׁהֵצֵד הָאֲחֵר מִתְנַבֵּר,
אָחוּ בְּרִפּוּאָה וְהַחֲזִיק בְּצֵד הַקִּדְשָׁה וְשָׁם
אוֹתוֹ לִפְנָיו. בִּיּוֹן שְׂרָאָה הֵצֵד הָרַע אֶת

אֶהְרֹן? רָאָה שֶׁהֵצֵד הָאֲחֵר הַתְּחִזֵּק. מִיד
– וַיֵּבֶן מִזְבֵּחַ לִפְנָיו. שְׂאֲלִמְלֵא הַקִּדִּים
וּבְנֵה הַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה, הָעוֹלָם הִיָּה חֹזֵר
לְחֶרְבְּנוֹ.

לְלִסְטִים שֶׁהִיא יוֹצֵא לְאַבְדּ וּלְהִרְגַּב בְּנֵי
אָדָם, רָאָה לְגִיּוֹן הַמֶּלֶךְ שְׂאוֹתוֹ הַלִּסְטִים
יוֹצֵא בְּכַח חֲזֵק, מָה עֲשֵׂה אוֹתוֹ לְגִיּוֹן?
שִׁדֵּל אֶת הַמֶּלֶךְ לְצֵאת לְדֶרֶךְ, וּמִשִּׁיךְ

תִּקְפִּיָּה וְחִילִיָּה, דְּהָא אֶתְתַּקַּף, (מִדּוּ וַיְבִן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו) וּמִזְבֵּחַ
דָּא אֶתְגַּבֵּר, וְאֶתְחַלֵּשׁ סִטְרָא אַחֲרָא.

תָּא חַיִּי מָה כְּתִיב (שְׁמוֹת ל"ב) וַיִּקְרָא אֶהְרֹן וַיֹּאמֶר חַג
לִי מִחֵר. חַג לִי, וְלֹא לַעֲגֹל. וְלִסִּטְרָא קִדְשָׁה
עֲבֵד, וְלִסִּטְרָא קִדְשָׁה קָרָא וַאֲמַר. וְדָא אֲסוּתָא
אֶקְדִּים, דְּאֶלְמִלָּא דְּעֵבֵד דָּא, לֹא קָאִים עָלְמָא עַל
קִיּוּמִיהּ, וְעַם כָּל דָּא, לֹא שְׂכִיד רִוְגִיָּה מֵאֶהְרֹן, אִף
עַל גַּב דְּלֹא אֶתְכַּוֵּן לְבִישׁ.

אֲמַר לִיהּ קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, אֶהְרֹן, תִּרְיִן חֲרָשִׁין
אֵלִין מִשְׁכּוֹ לָךְ לְמַח דְּבָעוּ. חֲרִידָא, תִּרְיִן בְּנִידָא
יִפְלוֹן, וְעַל חוּבָא דָּא יִתְפַּסְקוֹן (ס"א וּבַחֲזוּבָא דָּא יִתְפַּסְקוֹן)
הָדָא הוּא דְּכְתִיב, (דְּבָרִים ט) וּבִאֶהְרֹן הִתְאַנֵּף יִי מְאֹד
לְהַשְׁמִידוֹ. מָאִי לְהַשְׁמִידוֹ. אֵלִין בְּנוֹי, בְּמַח דְּאֶת
אֲמַר (עֲמוֹס ב) וְאַשְׁמִיד פְּרִיּוֹ מִמֶּעַל, דְּפָרִי דְּבֵר נֶשׁ
בְּנוֹי אֵינוֹן.

לשון הקודש

עֲשֵׂה אֶת זֶה, לֹא עֲמַד הָעוֹלָם עַל מְקוֹמוֹ,
וְעַם כָּל זֶה לֹא שְׂכִיד רִגְזוֹ מֵאֶהְרֹן, אִף עַל
גַּב שְׁלֵא הִתְכַּוֵּן לָרַע.

אֲמַר לוֹ הַקְּדוֹשׁ בְּרִידָא הוּא, אֶהְרֹן, שְׁנֵי
הַמְּכַשְּׁפִים הִלְלוּ מִשְׁכּוֹ אוֹתָךְ לְמַח
שְׂרָצוֹ, חֲרִידָא שְׁשֵׁנִי בְּנִידָא יִפְלוֹ, וְעַל
הַחֲטָא הַזֶּה יָמוּתוּ (וּבַחֲטָא הַזֶּה חָם יִתְפַּסֵּוּ). וְזֶהוּ
שְׂכָתוֹב (דְּבָרִים ט) וּבִאֶהְרֹן הִתְאַנֵּף ה' מְאֹד

דִּיוּקָן הַמֶּלֶךְ שְׁעוּמַד לְפָנָיו, מִיד חֲזוֹר
לְאַחֹר וְנִחַלֵּשׁ כּוּחוֹ וְחִילוֹ, שְׁהָרִי הִתְחַזַּק,
(מִיד וַיְבִן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו) וְהַמִּזְבֵּחַ הַזֶּה הִתְגַּבֵּר,
וְנִחַלֵּשׁ הַצֵּד הָאֲחֵר.

בֹּא וּרְאֵה מָה כְּתוּב, וַיִּקְרָא אֶהְרֹן
וַיֹּאמֶר חַג לִי מִחֵר. חַג לִי, וְלֹא לַעֲגֹל.
וְלִצֵּד הַקְּדֻשָּׁה עֲשֵׂה, וְלִצֵּד הַקְּדֻשָּׁה קָרָא
וַאֲמַר. וְזֶה הָרְפוּאָה שְׁהַקְדִּים, שְׁאֶלְמִלָּא

תָּא חַיִּי, אַהֲרֹן שְׂוִי לִיָּה לְהִהוּא מִזְבַּח לְפָנָיו,
וְעִגָּלָא תָב לְאַחֲרָא. בְּנוֹי שְׂוִי לְסִטְרָא אַחֲרָא
לְפָנָיו, וּסִטְרָא קִדְשָׁה אַהֲדָר לְאַחֲרָא, דְּכְתִיב, (ויקרא י')
וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי יְיָ, לְפָנַי יְיָ שְׂוִי. אֲתַפְסֹו בְּחוּבָה דָּא.
אַהֲרֹן חָשַׁב, דְּבִין כֹּד יִיתִי מִשָּׁה, וְעַל דָּא הִהוּא
מִזְבַּח לָא סָתִיר לִיָּה מִשָּׁה, דְּאִילוּ הָוָה
כְּמָה דְּחֻשְׁבִּין בְּנֵי נָשָׂא, מָלָה קִדְמָאָה דְּאֲבָעִי
לְמִשָּׁה, לְנִתְצָא לְהִהוּא מִזְבַּח אֲצִטְרִיד, כְּמָה דְּנָבִי
עֲדֹו עַל מִזְבַּח דְּבֵית אֵל, וְנִבְוֵאֲתִיָּה עַל הִהוּא מִזְבַּח
הָוָה. אֲבָל הָכָא מָלָה אַחֲרָא הָוָה כְּמָה דְּאֲתָמַר.
וּכְתִיב, וַיִּקַּח אֶת הָעִגָּל אֲשֶׁר עָשָׂו, וְלֹא כְתִיב וַיִּנְתֵּן
אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

תָּא חַיִּי וַיִּקְרָא אַהֲרֹן. אַכְרִיז אִיהוּ בְּקָלָא וְאָמַר.
כְּתִיב הָכָא וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, וּכְתִיב בְּיוֹנָה (יונה ג')

לשון הקודש

הִיָּה כְּמוֹ שְׂחוּשְׁבִים בְּנֵי אָדָם, הַדְּבָר
הָרֵאשׁוֹן שֶׁהַצִּטְרִיד מִשָּׁה – לְנִתֵּן אֶת
אוֹתוֹ מִזְבַּח הִיָּה צִרִיד, כְּמוֹ שֶׁהַתְּנַבָּא
הַנִּבִּיא עֲדֹו עַל הַמִּזְבֵּחַ בְּבֵית אֵל,
וְנִבְוֵאֲתוֹ עַל אוֹתוֹ מִזְבַּח הִיָּתָה. אֲבָל
כָּאן הִיָּה דְּבָר אַחֵר כְּמוֹ שֶׁנִּתְבָּאָר.
וּכְתוּב וַיִּקַּח אֶת הָעִגָּל אֲשֶׁר עָשָׂו, וְלֹא
כְּתוּב וַיִּנְתֵּן אֶת הַמִּזְבֵּחַ.

בָּא וְרָאָה, וַיִּקְרָא אַהֲרֹן – הוּא הַכְּרִיז
בְּקוֹל וְאָמַר. כְּתוּב כָּאן וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר,

לְהַשְׁמִידוֹ. מַה זֶה לְהַשְׁמִידוֹ? אֵלֹו בְּנֵי,
כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (עמוס ב) וְאֲשִׁמִּיד פְּרִיז מִמַּעַל,
שְׁפָרִיז שֶׁל אָדָם אֵלֹו הֵם בְּנֵי.

בָּא וְרָאָה, אַהֲרֹן שָׁם אֶת אוֹתוֹ מִזְבַּח
לְפָנָיו, וְהָעִגָּל שָׁב לְאַחֲרָיו. בְּנֵי שְׂמוֹ
אֶת הַצִּד הָאֲחֵר לְפָנָיו, וְצִד הַקִּדְשָׁה חֹזֵר
לְאַחֵר, שְׁכָתוּב (ויקרא י') וַיִּקְרִיבוּ לְפָנַי ה'.
לְפָנַי ה' שְׂמוֹ. נִתְפָּסוּ בְּחֻטְא הָוָה.

אַהֲרֹן חָשַׁב, שֶׁבִּינְתִּים יָבֹא מִשָּׁה, וְלִכְּן
אֶת אוֹתוֹ מִזְבַּח לֹא הָרַם מִשָּׁה, שְׂאֵלֹו

וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר, מָה לְהֵלֵךְ בְּרִיז לְדִינָא, אוֹף הָבָא
בְּרִיז לְדִינָא. חַג לִי' מֹחֵר, נָבִי נְבוּאָה בְּהִחוּא רוּחַ
בְּמוֹזֶבֶת, דְּזִמִּין דִּינָא לְשִׁרְיָא עַל־יָהּ. חַג לִי',
לְמַעַבְדּ בְּכוּ דִינָא.

וּתְלַת דִּינִין הָווּ, חַד, וַיְגוֹף יִי' אֶת הָעָם. וְחַד,
בְּבִנֵי לִוִּי. וְחַד, דְּאִשְׁקִי לְבָנֵי יִשְׂרָאֵל.
וְהֵינּוּ חַג דְּבָנֵי לִוִּי. לִי', דְּוִיגוֹף יִי'. מֹחֵר, דְּאִשְׁקִי
לִזֵּן מִשָּׁה. וּבֵיתוֹ בְּהִחוּא לִילִיָּא, וּלְמֹחֵר אֲשֶׁתְּכֹחוּ
נְפִיחִין וּמִתִּין. וְאֵינּוּן מִיִּין הָווּ מְכַשְׁפִּשִּׁין בְּמַעֲיָהוֹן
כָּל לִילִיָּא, וּבְצַפְרָא אֲשֶׁתְּכֹחוּ מִתִּין, וְעַל דָּא חַג
לִי' מֹחֵר. וְכָל אֲסוּתָא דְּעַבְד אַחֲרוֹן, בְּגִין דְּכְתִיב
וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.

תָּא חֲזִי, (מִחוּא מִזְבֵּחַ דְּקְדוּשָׁה חֲזִי) דְּכְתִיב וַיִּרָא אֶת הָעֵגֶל
וּמַחֲוֹלוֹת, וְאֵלּוּ מִזְבֵּחַ לֹא כְתִיב. דִּהָא אַחֲרוֹן

לשון הקודש

ל'ה' - שְׁוִיגוֹף ה'. מֹחֵר - שְׁהִשְׁקָה אוֹתָם
מִשָּׁה. וְלָנוּ בְּאוֹתוֹ לִילָה, וּלְמֹחֵר נִמְצָאוּ
נְפֻחִים וּמִתִּים. וְאוֹתָם הַמִּים הָיוּ
מְכַשְׁפִּשִּׁים בְּמַעֲיָהֶם כָּל הַלִּילָה, וּבְבִקֵּר
נִמְצָאוּ מִתִּים, וְלָכֵן חַג ל'ה' מֹחֵר. וְכָל
הַרְפוּאָה שְׁעָשָׂה אַחֲרָן, מִשּׁוּם שְׁכָתוּב
וַיִּבֶן מִזְבֵּחַ לְפָנָיו.

בֹּא וּרְאֵה, (אוֹתוֹ מִזְבֵּחַ שֶׁל קְדֻשָּׁה חֲזִי) שְׁכָתוּב

וּכְתוּב בְּיוֹנָה וַיִּקְרָא וַיֹּאמֶר. מָה שָּׁם
הַכְּרִיז לְדִין, אַף בָּאן הַכְּרִיז לְדִין. חַג ל'ה'
מֹחֵר, נָבִיא נְבוּאָה בְּאוֹתָהּ רוּחַ שֶׁל
מִזְבֵּחַ, שְׁעֵתִיד הַדִּין לְשִׁרּוֹת עַל־יָהֶם. חַג
ל'ה', לַעֲשׂוֹת בְּכֶם דִּין.

וּשְׁלֹשָׁה דִּינִים הָיוּ: אַחַד, וַיְגוֹף ה' אֶת
הָעָם. וְאַחַד בְּבִנֵי לִוִּי. וְאַחַד שְׁהִשְׁקָה
אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל. וְהֵינּוּ חַג שֶׁל בְּנֵי לִוִּי.

מִנִּדַּע הָיָה יָדַע, דְּכִתִּיב, (שמות כב) זִכַּח לְאֱלֹהִים יַחֲרֹם
בְּלִתִּי לִי' לְבַדּוֹ, וְדָאִי אֲשֶׁתִּזְיֵב אַהֲרֹן בְּעִיטָא טָבָא
דְּדַבֵּר לְנַפְשִׁיהּ, וְכָלֹא בְרַעוּתָא שְׁלִים טָב, דְּלֹא
אֶתְכַּוִּין לְבִישׁ.

אָמַר לִיה רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא וְדָאִי הָכִי הוּא,
וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ. אָבָל יִרְבְּעָם דְּעֵבֶד עֲגָלִין,
הָא יִשְׂרָאֵל הָיוּ, וְעֵגֶל עָבְדוּ. אָמַר לִיה וְדָאִי,
וְאוֹקְמוּתָהּ, אָבָל יִרְבְּעָם חָטָא וְהַחֲטִיא, וְלֹאֹ כְּמָה
דְּאָמְרוּ. דְּוְדָאִי חֻבָּא בִישָׁא עָבֵד וּבַמְלָכוֹת חָטָא.

אָמַר יִרְבְּעָם, וְדָאִי יִדְעָנָא דְהָא סֶטֶר קְדוּשָׁה לֹא
שְׂרִיא, אָלֹא בְּלָבָא דְכָל עֲלָמָא, וְדָא
יְרוּשָׁלַם. אָנָּא לֹא יְכִילָנָא לְאַמְשָׁכָא לְהַהוּא סֶטֶר
הָכָא, מָה אַעֲבִיד. מִיד (מלכים א יב) וַיִּזְעַן הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ
וַגּו'. נָטַל עִיטָא בִישָׁא, אָמַר הָא (דף קצ"ג ע"ב) סֶטֶרֶא

לשון הקודש

עָשׂו. אָמַר לוֹ, וְדָאִי, וּפְרָשׁוּהּ, אָבָל
יִרְבְּעָם חָטָא וְהַחֲטִיא, וְלֹא כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ.
שְׁוֹדָאִי חָטָא רַע עָשָׂה, וּבַמְלָכוֹת חָטָא.
אָמַר יִרְבְּעָם, הָרִי וְדָאִי שְׁהָרִי צַד
הַקֶּדְשָׁה לֹא שׁוּרָה אֲלֹא רַק בְּלָב כָּל
הָעוֹלָם, וְזוֹ יְרוּשָׁלַם. אָנִי לֹא יָכוֹל לְמַשְׁךְ
אֶת אוֹתוֹ הַצֵּד לְכָאֵן, מָה אַעֲשֶׂה? מִיד
— (מלכים א יב) וַיִּזְעַן הַמֶּלֶךְ וַיַּעַשׂ וַגּו'. נָטַל
עֲצָה רָעָה. אָמַר, הָרִי הַצֵּד הָאֲחֵר

וַיֵּרָא אֶת הָעֵגֶל וּמַחֲלֹת, וְאֵלּוּ מִזְבַּח לֹא
כְּתוּב. שְׁהָרִי אַהֲרֹן יָדִיעָה הָיָה יוֹדַע
שְׁכַתוּב (שמות כב) זִכַּח לְאֱלֹהִים יַחֲרֹם
בְּלִתִּי לַה' לְבַדּוֹ, וְדָאִי נֹצֵל אַהֲרֹן בְּעֲצָה
טוֹבָה שְׁהִנְהִיג לְנַפְשׁוֹ, וְהַכֹּל בְּרַצוֹן שְׁלֵם
טוֹב, שְׁלֹא הִתְכַּוֵּן לְרַע.

אָמַר לוֹ רַבִּי אֶלְעָזָר, אָבָא, וְדָאִי כָּךְ
הוּא, וַיִּשְׂרָאֵל לֹא הָיוּ. אָבָל יִרְבְּעָם
שְׁעָשָׂה עֲגָלִים, הָרִי יִשְׂרָאֵל הָיוּ, וְעֵגֶל

אַחֲרָא, דְּאַתְמַשְׁכָּא מִיַּד לְכָל אֲתָר. וְכָל שְׁכֵן
בְּאַרְעָא דָא, דְּתִיאֻבְתִּיה לְאַשְׁרָאָה בְּגִיָּיה, אֲכָל לָא
יִכְלָא לְאַתְלַבֵּשָׂא אֱלָא בְּדִיּוֹקְנָא דְשׁוּר.

תִּרְיִן עֲגָלִים אֲמַאי. אֱלָא אָמַר יִרְבְּעָם, (ס"א בְּמִצְרַיִם
וּבְמִדְבָּרָא) בְּמִדְבָּרָא הוּוּ אֵינוֹן חֲרָשִׁין, דְּכְתִיב,

בְּשׂוּר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם. (ס"א לָא אֵינוֹן מִצְרַיִם אֱלָא

הָכָא, אֵינוֹן תִּרְיִן רוּחִין בִּישִׁין, יתְלַבְּשׁוּ בְּדָקָא חֲזִי
לִזֵּן, דְּכָר וְנוֹקְבָא אֵינוֹן. דְּכָר הָוָה בְּבֵית אֵל,
וְנוֹקְבָא הָוָה בְּדֵן. וּמִגֵּו דְכְתִיב, (משלי ה) נִפְתַּת תַּטְפֹּנָה

שִׁפְתֵי זָרָה, אֲתַמְשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אֲבִתְרָה יִתִּיר, דְּכְתִיב
וַיִּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן. וּבְגִין כֶּךָ תִּרְיִן
עֲגָלִין הוּוּ. וּמַשִּׁיךְ לִזֵּן יִרְבְּעָם בְּאַרְעָא קַדִּישָׁא, וְהָוָה
חֻבָּא עָלֶיהָ וְעַל יִשְׂרָאֵל, וּמִנֵּעַ בְּרַכָּאן מִן עֲלֻמָּא.
וְעָלֶיהָ כְּתִיב (משלי כח) גִּזְלֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגו'.

לשון הקודש

שְׁנַמְשָׁךְ מִיַּד לְכָל מְקוֹם, וְכָל שְׁכֵן בְּאַרְצֵן
הוּוּ, שְׁתִּשְׁוֹקְתוּ לְשָׁרוֹת בְּתוֹכָהּ, אֲכָל לָא
יִכּוֹל לְהִתְלַבֵּשׂ אֱלָא רַק בְּדַמּוֹת שֶׁל
שׁוּר.
שְׁנֵי עֲגָלִים לָמָּה? אֱלָא אָמַר יִרְבְּעָם,
(בְּמִצְרַיִם וּבְמִדְבָּר) בְּמִדְבָּר הָיוּ אוֹתָם מְכַשְׁפִּים,
שְׁכָתוֹב (יחזקאל כג) בְּשׂוּר חֲמוּרִים בְּשָׂרָם.
(לֹא אוֹתָם מִצְרַיִם, אֱלָא) כָּאֵן אוֹתָן שְׁתֵּי רוּחוֹת
רְעוֹת יתְלַבְּשׁוּ כְּרָאוּי, זָכָר וּנְקֵבָה הֵם.

שְׁהָרִי הַזֶּכֶר הָיָה בְּבֵית אֵל, וְהַנְּקֵבָה
הָיְתָה בְּדֵן. וּמִתּוֹךְ שְׁכָתוֹב נִפְתַּת תַּטְפֹּנָה
שִׁפְתֵי זָרָה, נִמְשְׁכוּ יִשְׂרָאֵל אַחֲרָיו יוֹתֵר,
שְׁכָתוֹב וַיִּלְכוּ הָעָם לִפְנֵי הָאֶחָד עַד דָּן.
וּמִשּׁוּם כֶּךָ הָיוּ שְׁנֵי עֲגָלִים, וּמַשִּׁיךְ אוֹתָם
יִרְבְּעָם לְאַרְצֵן הַקְדוּשָׁה, וְהָיָה חֲטָא עָלָיו
וְעַל כָּל יִשְׂרָאֵל, וּמִנֵּעַ בְּרָכוֹת מִן הָעוֹלָם,
וְעָלָיו כְּתוּב (משלי כח) גִּזְלֵל אָבִיו וְאִמּוֹ וְגו'.

וַעֲלֵ דָא הוּוּ עֲגָלִין, דִּהָא לְבוּשָׁא קַדְמָאָה
דְּמַתְּלַבֵּשׁ סְטָרָא אַחֲרָא שׁוּר אִיהוּ, כְּמָה
דְּאַתְבֵּר. וְאִי תִימָא אֲמַאי אִיהוּ עֲגָל וְלֹא שׁוּר.
אַלָּא וּדְאִי כֶּךָ אַתְחִזִּי, וְכֵן בְּכָל סְטָרִין, שִׁירוּתָא
דְּלְבוּשָׁא זֹוטָא אִיהוּ, וְהָא אוֹקִימָנָא.

וַעֲלֵ דָא בְּנֵי רְחִימָאִי, בִּינוּן דְּאַלְהִים בָּעוּ, וּבְסֵטֶר
דְּאַלְהִים אַתְבְּנִי עוּבָדָא, אֱלֹהִים קַדִּישָׁא,
אִימָא, דְּאַחֲדַת תְּדִיר בְּדִרוּעָא דְּמַלְכָּא, וּסְלִיקַת
רְצוּעָה, לָא הָוֵת תַּפְּן, וְאַצְטְרִיךְ לִיהּ לְמִשָּׁה לְמַהוּי
תַּפְּן בְּאַתְרָהּ, בִּינוּן דְּאַנְקִיד לִיהּ קַדְשָׁא בְּרִיךְ
הוּא, אֶסְתַּכֵּל.

תִּלְתִּל זְמַנִּין אַנְקִיד לִיהּ, אִי מִשָּׁה רַעֲיָא מְחִימָנָא,
כְּמָה חִילָךְ תַּקִּיפָה, כְּמָה גְבוּרְתָךְ רַב, תִּלְתִּל
זְמַנִּין אַנְקִיד לִיהּ, דְּכַתִּיב וְעַתָּה הִנֵּיחָה לִי הָא חַד.

לשון הקודש

הָאֱלֹהִים הַקָּדוֹשׁ, הָאֵם, שְׁאוּחֻת תָּמִיד
בְּזִרְעֵ הַמֶּלֶךְ וּמַעֲלָה אֶת הָרְצוּעָה, לֹא
הִיָּתָה שֵׁם, וְהַצְטַרֵּךְ מִשָּׁה לְהִיּוֹת שֵׁם
בְּמִקוּמָה. בִּינוּן שְׂרָמֻז לֹו הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ
הוּא, הֶסְתַּכֵּל.

שְׁלֹשׁ פְּעָמִים רָמַז לֹו, אִי מִשָּׁה הִרְעָה
הַנִּיאָמָן, כְּמָה חֲזָק כְּחָד, כְּמָה גְבוּרְתָךְ
גְּדוּלָה. שְׁלֹשׁ פְּעָמִים רָמַז לֹו, שְׂכֵתוֹב

וַעֲלֵ בִן הָיוּ הָעֲגָלִים, שְׁהָרִי הַלְבוּשׁ
הָרֵאשׁוֹן שְׂמַתְּלַבֵּשׁ הַצֵּד הָאֲחֵר הוּא
שׁוּר, כְּמוֹ שְׁנַתְבָּאָר. וְאִם תֹּאמַר, לָמָּה
הוּא עֲגָל וְלֹא שׁוּר? אַלָּא וּדְאִי כֶּךָ רָאוּי,
וְכֵן בְּכָל הַצְדִּידִים, רֵאשִׁית הַלְבוּשׁ הוּא
קָטָן, וְהָרִי בִּארְגוֹ.

וְלָכֵן, בְּנֵי אַהוּבִי, בִּינוּן שְׂרָצוּ אֱלֹהִים,
וּבְצֵד שֶׁל אֱלֹהִים גְּבֻהָה הַמַּעֲשֶׂה,

וַיַּחַר אִפִּי בָהֶם וְאֹכְלִים, הָא תִּרִּין. וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ
 לְגוֹי גָּדוֹל, הָא תִּלֵּת. חֲכָמָתָא דְּמִשָּׁה בְּתִלֵּת נְקוּדִין
 אֵלִין. אַחִיד בְּדְרוּעִיהּ יְמִינָא, לְקַבֵּל הַנִּיחָא לִי.
 אַחִיד בְּדְרוּעִיהּ שְׂמָאלָא, לְקַבֵּל וַיַּחַר אִפִּי בָהֶם
 וְאֹכְלִים. אֶתְחַבֵּק בְּגוּפָא דְּמִלְכָּא, לְקַבֵּל וְאֶעֱשֶׂה
 אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל. וְכֵד אֶתְחַבֵּק בְּגוּפָא, תִּרִּין דְּרוּעִין
 מִסְטָרָא דָּא וּמִסְטָרָא דָּא, לָא יָכִיל לְאַתְנַעֲנַע
 לְסִטְרָא בְּעֵלְמָא. דָּא הֵוִי חֲכָמָתָא דְּמִשָּׁה, (ס"א דְּבִמְלִי)
 דְּמִינִי נְקוּדִין דְּמִלְכָּא יֵדַע בְּכָל חַד מְנִיחֹהוּ, בְּאֵן
 אַתָּר יִתְתַּקֵּף, וּבְחֲכָמָתָא עֶבֶד.

אַתּוּ רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרִיא, וְנִשְׁקוּ יְדוּי. הָוָה תַּמָּן
 רַבִּי אַבָּא, אָמַר, אֵלְמִלָּא לָא אֶתִּינָא לְעֵלְמָא
 אֱלָא לְמִשְׁמַע דָּא, דִּי לָן. בָּכָה וְאָמַר, וַיִּי רַבִּי, כֵּד
 תִּסְתַּלַּק מֵעֵלְמָא, מָאן יִנְהַר וַיִּגְלִי נְהוּרִין

לשון הקודש

לֹא יָכוֹל לְהַתְנַעֲנַע לְצַד בְּעוֹלָם. זוֹ הֵיטָה
 חֲכָמָתוֹ שֶׁל מֹשֶׁה, (שְׂבַדְרִי) שְׂמִינִי רְמִזִּים
 שֶׁל הַמֶּלֶךְ הַכִּיר בְּכָל אַחַד מֵהֶם מֵאִיזָה
 מְקוֹם יְחִזִּיק, וּבְחֲכָמָה הוּא עֹשֶׂה.
בָּאן רַבִּי אֶלְעָזָר וְחֲבֵרִים וְנִשְׁקוּ יְדוּ.
 הָיָה שֵׁם רַבִּי אַבָּא. אָמַר, אֵלְמִלָּא לָא
 בָּאתִי לְעוֹלָם אֱלָא לְשִׁמְעַת אֵת זֶה – דִּי
 לָנוּ. בָּכָה וְאָמַר, וַיִּי רַבִּי, כִּשְׁתַּסְתַּלַּק מִן
 הָעוֹלָם, מִי יֵאִיר וַיִּגְלֶה אוֹרוֹת הַתּוֹרָה?

וַעֲתָה הַנִּיחָה לִי – הָרִי אַחֵד. וַיַּחַר אִפִּי
 בָהֶם וְאֹכְלִים – הָרִי שְׁתֵּים. וְאֶעֱשֶׂה
 אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל – הָרִי שְׁלֹשׁ. חֲכָמָתוֹ
 שֶׁל מֹשֶׁה בְּשִׁלְשֵׁת הָרְמִזִּים הִלָּלוּ. אַחֲזוּ
 בְּזֹרֹעַ יְמִינוֹ – כְּנֶגֶד הַנִּיחָה לִי. אַחֲזוּ
 בְּזֹרֹעַ שְׂמָאלוֹ – כְּנֶגֶד וַיַּחַר אִפִּי בָהֶם
 וְאֹכְלִים. הִתְחַבֵּק בְּגוּף הַמֶּלֶךְ – כְּנֶגֶד
 וְאֶעֱשֶׂה אוֹתָךְ לְגוֹי גָּדוֹל. וּכְשֶׁהִתְחַבֵּק
 בְּגוּף, וְשְׁתֵּי זְרוּעוֹת מְצַד זֶה וּמְצַד זֶה,

דְּאֻרֵּיתָא. מְלָה דָּא, בְּחִשּׁוּכָא אֲתַטְּמַר עַד הַשְּׁתָּא,
 דְּנִפְק מִתַּמָּן, וְהָא נְהִיר עַד רוּם רְקִיעָא, וּבְכִרְסֵי
 דְּמִלְכָּא רָשִׁים, וְקוּדְשָׁא בְּרִידָּהּ הוּא חֲדֵי הַשְּׁתָּא
 בְּהֵאי מְלָה. וּבְמָה חֲדוּ עַל חֲדוּ, אֲתוּסָף מִקַּמֵּי
 מִלְכָּא קִדִּישָׁא. מָאן יִתְעַר מְלִי דְחֲכַמְתָּא בְּעִלְמָא
 יֵדִין בְּנוּתִידָּהּ.

תָּא חֲזִי, עַד לָא חָטָא אָדָם, הָוָה סָלִיק וְקָאִים
 בְּחֲכֻמָּה דְנִהִירוּ עֲלָאָה, וְלֹא הָוָה מִתְפָּרֵשׁ
 מֵאֵילָנָא דְחֲזִי. בִּינוּן דְּאַסְגֵּי תִיאוּבְתָא לְמִנְדַּע,
 וְלִנְחֻתָּא לְתַתָּא, אֲתַמְשִׁיד אֲבִתְרִיָּהּ, עַד דְּאֲתַפְּרֵשׁ
 מֵאֵילָנָא דְחֲזִי, וְיִדַּע רַע וְשָׂבֵק טוֹב. וְעַל דָּא בְּתִיב,
 (תהלים ה) כִּי לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֶרְךָ רַע,
 מָאן דְּאֲתַמְשִׁיד בְּרַע, לִית לִיה דִּיּוֹרָא עִם אֵילָנָא
 דְחֲזִי. וְעַד לָא חָטָאוּ, הָווּ שְׁמַעִין קִלָּא מְלַעִילָא,
 וְיִדַּעִין חֲכַמְתָּא עֲלָאָה, וְלֹא דְחֲלִי. בִּינוּן דְּחָטָאוּ,

לשון הקודש

ועומד בחכמת האור העליון, ולא היה
 נפרד מעץ החיים. בינון שנהגיל
 תשוקתו לדעת ולרדת למטה, נמשך
 אחריהם, עד שנפרד מעץ החיים, וידע
 רע ועוב הטוב. ולכן כתוב (תהלים ח) כִּי
 לֹא אֵל חֲפִיץ רָשָׁע אֶתָּה לֹא יִגְוֶרְךָ רַע. מִי
 שנמשך ברע, אין לו דיור עם עץ החיים.
 וטרם שחטאו, היו שומעים קול

דבר זה בחשכה נסתר עד עכשו, שיצא
 משם, והרי מאיר עד רוּם הַרְקִיעַ,
 ובכסא המלך הוא רשום, והקדוש ברוך
 הוא שמת עכשו בדבר הזה. ובמה
 שמחה על שמחה נוספה מלפני המלך
 הקדוש. מי יעיר דברי חכמה בעולם
 הזה כמותך.

בא וראה, טרם חטא אדם, היה עולה

אֲפִילוּ קָלָא דְלִתְתָּא, לָא הָווּ יְבָלִין לְמִיקָם בֵּיהּ.

בְּגִוּוֹנָא דָּא, עַד לָא חָאבוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעְתָּא
דְּקִיָּמוּ יִשְׂרָאֵל עַל טוֹרָא דְסִינִי, אֲתַעֲבַר
מִנֵּיהּ זִוְהָמָא דְהָאִי חוּיָא, דְהָא בְּדִין בְּטוֹל יֵצֵר
הָרַע הָוֵה מַעְלָמָא, וְדָחוּ לֵיהּ מִנֵּיהּ. וּבְדִין
אֲתַאֲחִידוּ בְּאִלְנָא דְחַיִּי, וּסְלִיקוּ לְעִילָא, וְלֹא נִחְתּוּ
לְתַתָּא. בְּדִין הָווּ יַדְעִין, וְהָווּ חֲמָאן, אֲסַפְקִלְרִיאן
עֲלָאִין, וְאֲתַנְהָרֵן עֵינֵיהּ, וְחֲדָאן לְמַנְדַּע וְלַמְשָׁמַע.
וּבְדִין חָגַר לִזֵּן קַדְשָׁא בְּרִידָא הוּא, חֲגִירִין דְּאֲתַזֵּן
דְּשָׁמָא קַדִּישָׁא, דְּלֹא יָכִיל לְשַׁלְטָאָה עָלֵיהּ הָאִי
חוּיָא, וְלֹא יִסָּב לִזֵּן בְּדַבְּקֵימִיתָא.

בִּיּוֹן דְּחֲטוּ בַּעֲגָלָא, אֲתַעֲבַרוּ מִנֵּיהּ כָּל אֵינוֹן
דְּרַגִּין, וְנִהוּרִין עֲלָאִין, וְאֲתַעֲבַר מִנֵּיהּ חֲגִירוּ

לשון הקודש

וְהָיוּ רֹאִים אֲסַפְקִלְרִיּוֹת הָעֲלִיּוֹנוֹת,
וְעֵינֵיהֶם הוֹאָרוּ, וְשָׁמְחוּ לְחִבּוּר וְלִשְׁמַע.
וְאִזְ חָגַר אוֹתָם הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא
בְּחִנּוּרוֹת שֶׁל אוֹתִיּוֹת הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ שֶׁלֹּא
יֻכַּל לְשַׁלֵּט עֲלֵיהֶם הַנֶּחֱשׁ הַזֶּה, וְלֹא
יִטְמָא אוֹתָם בְּבִרְאשׁוֹנָה.

בִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ בַּעֲגָל, הָעֲבָרוּ מֵהֶם כָּל
אוֹתָן הַדְּרָגוֹת וְהָאֻרוֹת הָעֲלִיּוֹנִים,
וְהָעֲבָרָה מֵהֶם חֲגוּרָת כָּלִי הַזֵּין

מִלְמַעְלָה וְיוֹדְעִים אֶת הַחֻקִּים הָעֲלִיּוֹנִים
וְלֹא פוֹחַדִּים. בִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ, אֲפִלוּ קוֹל
שְׁלֵמָטָה לֹא יָכִילוּ לַעֲמֹד בּוֹ.

כְּמוֹ זֶה, טָרַם שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל, בְּשַׁעָה
שֶׁעָמְדוּ יִשְׂרָאֵל עַל הַר סִינִי, הָעֲבָרָה
מֵהֶם זִוְהָמָתוֹ שֶׁל הַנֶּחֱשׁ הַזֶּה, שֶׁהָרִי אִז
בְּטוֹל שֶׁל יֵצֵר הָרַע הָיָה בַּעוֹלָם, וְדָחוּ
אוֹתוֹ מֵהֶם, וְאִז נֶאֱחָזוּ בַּעֲץ הַחַיִּים וְעָלוּ
לְמַעְלָה, וְלֹא יָרְדוּ לְמָטָה. אִז הָיוּ מַבִּירִים

מִזִּינִין, דְּאֵתְעֵטְרוּ מִשְׁמָא קִדִּישָׁא עֲלָאָה, וְאַמְשִׁיכוּ
עַל־יְהוּ חוּיָא בִישָׁא כְּמִלְקָדְמִין, וְגָרִימוּ מוֹתָא לְכָל
עַלְמָא. וְלִבְתָּר מָה כְּתִיב. וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת מֹשֶׁה וְהִנֵּה (דף קצ"ד ע"א) קָרַן עוֹר פָּנָיו
וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁת אֱלֹיו.

תָּא חוּי, מָה כְּתִיב בְּקִדְמִיתָא, (שמות יד) וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל
אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה, וְכָלְהוּ חֲמָאן זָהָרִין עֲלָאִין,
אֶתְנַהָרִין בְּאַסְפִּקְלָרִיא דְנִהָרָא, דְכְתִיב, (שמות כ) וְכָל
הָעָם רוֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְעַל יַמָּא, הוּוּ חֲמָאן וְלֹא
דְחִלִין, דְכְתִיב זֶה אֱלֹי וְאַנְהוּ, לְבָתָר דְחֲמוּ, פָּנֵי
הַפָּרֶסוֹר לֹא הוּוּ יְכִלִי לְמַחְמִי. מָה כְּתִיב, וַיִּירָאוּ
מִגִּשְׁת אֱלֹיו.

וְתָא חוּי, מָה כְּתִיב בְּהוּ (שמות לג) וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מִהָר חִרְב, דְּאֵתְעֵבְרוּ

לשון הקודש

אֶת הַזָּהָרִים הָעֲלִיּוֹנִים נֹאזְרִים
בְּאַסְפִּקְלָרִיָּה הַמְּאִירָה, שְׁכָתוֹב (שם כ)
וְכָל הָעָם רֹאִים אֶת הַקּוֹלוֹת. וְעַל הַיָּם הָיוּ
רוֹאִים וְלֹא פוֹחֲדִים, שְׁכָתוֹב זֶה אֱלֹי
וְאַנְהוּ. אַחֵר שְׁחֲטָאוּ, פָּנֵי הַפָּרֶסוֹר לֹא
הָיוּ יְכוּלִים לְרֹאוֹת. מָה כְּתוֹב? וַיִּירָאוּ
מִגִּשְׁת אֱלֹיו.

וּבֹא רָאָה, מָה כְּתוֹב בָּהֶם? וַיִּתְנַצְּלוּ בְנֵי

שְׁהֵתְעֵטְרוּ מִהֶשֶׁם הַקָּדוֹשׁ הָעֲלִיּוֹן,
וְהִמְשִׁיכוּ עֲלֵיהֶם הַנְּחָשׁ הָרַע כְּמִקְדָּם,
וְגָרִמוּ מוֹת לְכָל הָעוֹלָם. וְאַחֵר כִּד מָה
כְּתוֹב? וַיֵּרָא אֶהָרֶן וְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
מֹשֶׁה וְהִנֵּה קָרַן עוֹר פָּנָיו וַיִּירָאוּ מִגִּשְׁת
אֱלֹיו.

בֹּא וּרְאָה, מָה כְּתוֹב בְּרֹאשׁוֹנָה? (שמות יד)
וַיֵּרָא יִשְׂרָאֵל אֶת הַיָּד הַגְּדוֹלָה. וְכָלָם רָאוּ

מִנִּיּוֹהוּ, אֵינּוֹן מְזַיְינִין דְּאַתְחַבְּרוּ בְּהוּ בְּטוֹרָא דְּסִינִי, בְּגִין דְּלֹא יִשְׁלוּט בְּהוּ הַהוּא חוּיָא בִּישָׂא, בִּין דְּאַתְעַבְּר מִנִּיּוֹהוּ, מָה כְּתִיב, וּמֹשֶׁה (רל"ו) יָקַח אֶת הָאֱהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, מָאי הָאִי קָרָא לְגַבִּי הָאִי. אֱלֹא, בִּין דִּידַע מֹשֶׁה, דְּאַתְעַבְּרוּ מִנִּיּוֹהוּ דִּישְׂרָאֵל אֵינּוֹן זַיְינִין עֲלָאִין, אָמַר, הָא וּדְאִי מִכָּאן וּלְהֵלָּא, חוּיָא בִּישָׂא יִיְתִי לְדִיִּירָא בִּינִיּוֹהוּ, וְאִי יָקוּם מִקִּדְשָׁא הָכָא בִּינִיּוֹהוּ יִסְתָּאב, מִיד וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֱהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. בְּגִין דְּחָמָא מֹשֶׁה, דְּהָא בְּדִין יִשְׁלוּט חוּיָא בִּישָׂא, מָה דְּלֹא הוּהּ מִקְדָּמַת דִּנָּא.

וְקָרָא לוֹ אֱהֶל מוֹעֵד, וְכִי לֹא הָוָה בְּקִדְמִיתָא אֱהֶל מוֹעֵד. אֱלֹא, בְּקִדְמִיתָא אֱהֶל סֹתָם, הַשְׁתָּא

לשון הקודש

כְּלִי זֶזֶן עֲלִיוֹנִים, אָמַר, הָרִי וּדְאִי מִכָּאן וְהֵלָּא הִנָּחֵשׁ הָרַע יָבֹא לְדוֹר בִּינִיָּהֶם. וְאִם יַעֲמֵד הַמִּקְדָּשׁ כָּאן בִּינִיָּהֶם, יִמָּא. מִיד – וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֱהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. מִשּׁוּם שְׂמִשָּׁה רָאָה שְׁהָרִי אִזּוּ יִשְׁלַט הִנָּחֵשׁ הָרַע מָה שְׂלֹא הִיָּה מִקְדָּם לְכֹן.

וְקָרָא לוֹ אֱהֶל מוֹעֵד. וְכִי לֹא בְּרֵאוּשׁוֹנָה

יִשְׂרָאֵל אֶת עֲדִים מִהֵר חוֹרֵב, שְׁהַעֲבְרוּ מִהֶם אוֹתָם כְּלִי זֶזֶן שְׁהַתְחַבְּרוּ בְּהֶם בְּהֵר סִינִי, בְּדִי שְׂלֹא יִשְׁלַט אוֹתוֹ הִנָּחֵשׁ הָרַע. בִּין שְׁהַעֲבְרוּ מִהֶם, מָה כְּתוּב? וּמֹשֶׁה יָקַח אֶת הָאֱהֶל וְנָטָה לוֹ מִחוּץ לַמִּחֲנֶה הַרְחֵק מִן הַמִּחֲנֶה. אָמַר רַבִּי אֱלֵעָזָר, מָה הִפְסוּק הָזֶה לָזֶה? אֱלֹא בִּין שִׁידַע מֹשֶׁה שְׁהַעֲבְרוּ מִיִּשְׂרָאֵל אוֹתָם

אָהֵל מוֹעֵד. מָאי מוֹעֵד. רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטָב,
 רַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטָב, מַה
 מוֹעֵד דַּאִיְהוּ יוֹם חֲדָוָה דְּסִיחָרָא, דַּאִיתוּסָפָא בֵּיה
 קִדְשָׁה, לֹא שְׁלֵטָא בָּהּ פְּגִימוּתָא, אוּף הָבֵא קָרִי
 לִיה בְּשִׁמָּא דָּא, לְאַחֲזָא דְהָא אֶתְרַחֵק מִבִּינֵיהוּ,
 וְלֹא אֶתְפָּגִים, וְעַל דָּא וְקָרָא לוֹ אָהֵל מוֹעֵד כְּתִיב.

וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְבִישׁ, דְּהָא בְּקִדְמִיתָא חָזָה אָהֵל
 סָתָם, כְּמַה דַּאֲתָּ אָמַר ^(ישעיה לג) אָהֵל בַּל
 יִצְעָן בַּל יִסַּע יִתְרוֹתָיו לְנִצָּחַת. וְהַשְׁתָּא אָהֵל מוֹעֵד.
 בְּקִדְמִיתָא, לְמִיחָב חֵיין אַרוּכִין לְעֵלְמִין, דְּלֹא
 יִשְׁלוּט בְּהוּ מוֹתָא. מִכָּאן לְהִלָּאָה אָהֵל מוֹעֵד,
 כְּמַה דַּאֲתָּ אָמַר ^(איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי, הַשְׁתָּא,
 אֶתִּיחִיב בֵּיה זְמָנָא וְחֵיין קְצוּבִין לְעֵלְמָא.

לשון הקודש

אָהֵל מוֹעֵד? אַלֵּא בְּרֵאשׁוֹנָה אָהֵל סָתָם,
 וְכַעַת אָהֵל מוֹעֵד. מַה זֶּה מוֹעֵד? רַבִּי
 אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב. רַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע.
 רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר לְטוֹב – מַה מוֹעֵד הוּא
 יוֹם שְׁמִחַת הַלְבָּנָה, שְׁנוּסָפָה בּוֹ קִדְשָׁה,
 לֹא שׁוֹלֵט בָּהּ פָּגֶם, אִיף כָּאן קוּרָא לֵה
 בְּשֵׁם הַזֶּה, לְהִרְאוֹת שְׁהֵרִי הַתְּרַחֵק
 מִבִּינֵיהֶם וְלֹא נִפְגְּמָה, וְלִכְּן כְּתוּב וְקָרָא
 לוֹ אָהֵל מוֹעֵד.
 וְרַבִּי אַבָּא אָמַר לְרַע – שְׁהֵרִי
 בְּרֵאשׁוֹנָה הָיָה אָהֵל סָתָם, כְּמוֹ שְׁנֵי אֲמָר
 אָהֵל בַּל יִצְעָן בַּל יִסַּע יִתְרוֹתָיו ^(ישעיה לג)
 לְנִצָּחַת, וְעַכְשָׁו אָהֵל מוֹעֵד. בְּרֵאשׁוֹנָה
 לְתַת רְפוּאוֹת לְעוֹלָם שְׁלֵא יִשְׁלַט בָּהֶם
 הַמָּוֶת – מִכָּאן וְהִלָּאָה אָהֵל מוֹעֵד, כְּמוֹ
 שְׁנֵי אֲמָר ^(איוב ל) וּבֵית מוֹעֵד לְכָל חַי. כָּאן

בְּקִדְמִיתָא לֹא אֲתַפְּגִים, וְהַשְׁתָּא אֲתַפְּגִים.
בְּקִדְמִיתָא חֲבֵרוֹתָא וְזוּגָא לְסִהְרָא בְּשִׁמְשָׁא, דְּלֹא
יַעֲדוּן. הַשְׁתָּא אֲהֵל מוֹעֵד, וְזוּגָא דְלַהוֹן מִזְמַן
לְזִמְן, וּבְגִין כֶּךָ וְקָרָא לוֹ אֲהֵל מוֹעֵד, מָה דְּלֹא
הָוָה קוּדָם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן, הָוָה יְתִיב לִילִיָּא חֲדָא, וְלַעֲי
בְּאוּרֵייתָא, וְהוּוּ יְתִבִּי קָמִיָּה רַבִּי יְהוּדָה
וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, הָא כְּתִיב
וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת עֵדִים מִהֵרָ חֲרִב.
וְקֹאמְרִינֵן דְּגֵרְמוֹ מוֹתָא עָלֵיהוּ, מִתְּחִלָּה וּמִנָּא
וְלַעֲיָלָא, וְשְׁלִיט בְּהוּ הָהוּא חוּיָא בִּישָׁא, דְּאֶעֱדִי לִיה
מִנֵּייהוּ בְּקִדְמִיתָא. יִשְׂרָאֵל תִּינַח. יְהוֹשֻׁעַ דְּלֹא חָטָא,
אֲתַעֲדִי מִנִּיהּ הָהוּא וַיִּנָּא עֲלָאָה דְּקַבִּיל עֲמַחוֹן
בְּטוֹרָא דְּסִינִי, אוּ לֹא.

לשון הקודש

וְרַבִּי יִצְחָק וְרַבִּי יוֹסִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה,
הָרִי כְּתוּב וַיִּתְנַצְּלוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת
עֵדִים מִהֵרָ חֲרִיב, וְאִמְרָנוּ שְׁגֵרְמוֹ מוֹת
עֲלֵיהֶם מֵאוֹתוֹ זִמְן וּמַעֲלָה וְשִׁלַּט בְּהֶם
אוֹתוֹ הַנֶּחֱשׁ הָרַע שְׁהוּסַר מִמֶּה
בְּרֵאשׁוֹנָה. יִשְׂרָאֵל מִלָּא, אֲבָל יְהוֹשֻׁעַ
שְׁלֹא חָטָא, הָאֵם הוּסַר מִמֶּנּוּ אוֹתוֹ כְּלִי
זֵין עֲלִיוֹן שְׁקַבֵּל עִמָּהֶם בְּהֵרָ סִינִי אוּ לֹא?

נִתֵּן בּוֹ זִמְן וְחַיִּים קְצוּבִין לְעוֹלָם. בְּתַחֲלָה
לֹא נִפְגָּם – וְעָבְשׁוּ נִפְגָּם. בְּרֵאשׁוֹנָה
חֲבֵרוֹת וְזוּג לְלִבְנָה עִם הַשֶּׁמֶשׁ שְׁלֹא
יוֹסְרוּ – עָבְשׁוּ אֲהֵל מוֹעֵד, וְזוּגָם מִזְמַן
לְזִמְן. וּמִשּׁוּם כֶּךָ, וְקָרָא לוֹ אֲהֵל מוֹעֵד,
מָה שְׁלֹא הָיָה קִדָּם.

רַבִּי שְׁמַעוֹן הָיָה יוֹשֵׁב לִילָה אַחַד וְעוֹסֵק
בְּתוֹרָה, וְהָיוּ יוֹשְׁבִים לְפָנָיו רַבִּי יְהוּדָה

אִי תִימָא דְלֹא אֶתְעָדִי מִנִּיהּ. אִי הָבִי, אֲמַאי מִית
בְּשָׂאָר כָּל בְּנֵי נָשָׂא. וְאִי תִימָא דְאֶתְעָדִי מִנִּיהּ,
אֲמַאי. וְהָא לָא חָטָא, דְּהָא אִיהוּ עִם מֹשֶׁה הָוָה
בְּשַׁעֲתָא דְחָבּוּ יִשְׂרָאֵל. וְאִי תִימָא דְלֹא קִבִּיל הָהוּא
עֲטָרָא בְּטוֹרָא דְסִינֵי, כְּמָה דְקִבִּילוּ יִשְׂרָאֵל. אֲמַאי.

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יא) כִּי צַדִּיק יִי
צְדָקוֹת אֲהֵב יִשְׂרָאֵל יַחֲזוּ פָנִימוֹ, הֵאִי קָרָא
אָמְרוּ בֵּיה חֲבֵרִיָּא מָה דְאָמְרוּ, אֲבָל כִּי צַדִּיק יִי,
צַדִּיק הוּא, וּשְׁמִיָּה צַדִּיק, וּבְגִין כֹּךְ צְדָקוֹת אֲהֵב.
יִשְׂרָאֵל. וְאִיהוּ יִשְׂרָאֵל, כְּמָה דְאֵת אָמַר (דברים לב) צַדִּיק
וְיִשְׂרָאֵל. וְעַל דָּא יַחֲזוּ פָנִימוֹ, כָּל בְּנֵי עֲלָמָא, וְיִתְקַנְנוּ
אֶרְחֵייהוּ, לְמַתְךָ בְּאַרְחֵ מִיִּשְׂרָאֵל כְּדָקָא יְאוּת.

וְתָא חֲזִי, כִּד דְאִין קִדְשָׁא בְּרִידָא הוּא עֲלָמָא, לָא
דָּן לִיָּה אֵלָא לְפֻם רוּבֵן דְבְנֵי נָשָׂא. וְתָא

לשון הקודש

אם תאמר שלא הוסיף ממנו, אם כן,
אז למה מת בשאר כל בני האדם? ואם
תאמר שהוסיף ממנו, למה? והרי לא
חטא! שהרי הוא היה עם משה בשעה
שחטאו ישראל. ואם תאמר שלא קבל
אותה העטרה בהר סיני כמו שקבלו
ישראל, למה?

פֶּתַח רַבִּי שְׁמַעוֹן וְאָמַר, (תהלים יד) כִּי
צַדִּיק ה' צְדָקוֹת אֲהֵב יִשְׂרָאֵל יַחֲזוּ פָנִימוֹ.

ובא ראה, בשדן הקדוש ברוך הוא את
העולם, לא דן אותו אלא לפי רב בני

חַיִּי, כִּד חֵב אָדָם בְּאִילָנָא דְאַכַּל מִנֶּיהָ, גָּרַם לָהּ הוּא
 אִילָנָא, דְּשָׂרֵי בֵיה מוֹתָא לְכָל עֲלָמָא, וְגַרַם פְּגִימוּ
 לְאַפְרָשָׁא אֶתְתָּא מִבְּעָלָהּ, וְקָאִים חוּבָה דְּפְגִימוּ דָּא
 בְּסִיחָרָא, עַד דְּקִימָן יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינִי, בִּיּוֹן
 דְּקִימוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא (דף קצ"ד ע"ב) דְּסִינִי, אֶתְעַבְרָ
 תְּהוּא פְּגִימוּ דְּסִיחָרָא, וְקִימָא לְאַנְהָרָא תְּדִיר. בִּיּוֹן
 דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל בְּעַגְלָא, תָּבַת סִיחָרָא כְּמִלְקָדְמִין
 לְאַתְפִּגְמָא, וְשִׁלְטָא חַיִּיא בִּישָׂא, וְאַחִיד בָּהּ, וּמִשִּׁיד
 לָהּ לְגַבִּיהָ, וְאַתְפִּגְמִית.

וְכִד יָדַע מֹשֶׁה דְּחָבוּ יִשְׂרָאֵל, וְאַתְעַבְרוּ מִנֶּיהוּ
 אִינוּן זַיִינוּן קְדִישִׁין, יָדַע וּדְאִי, דְּהָא חַיִּיא
 אַחִיד בָּהּ בְּסִיחָרָא, לְאַמְשָׁכָא לָהּ לְגַבִּיהָ,
 וְאַתְפִּגְמִית. בְּדִין אַפִּיק לִיה לְבַר. וְכִיּוֹן דְּקִימָא
 לְאַתְפִּגְמָא, אַף עַל גַּב דִּיהוּשָׁע קָאִים בְּעַטְרָא

לשון הקודש

בְּעַגְלָא, שְׂבָה הַלְבָנָה כְּמִקְדָם לַפְּגָמָה,
 וְשִׁלְט הַנְּחָשׁ הָרַע, וְאַחֲזוּ בָּהּ וּמִשִּׁיד
 אוֹתָהּ אֵלָיו וְנִפְגְּמָהּ.

וּכְשִׁידַע מֹשֶׁה שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל וְהַעֲבִירוּ
 מִקָּדָם אוֹתָם כְּלִי זֵין הַקְּדוּשִׁים, יָדַע וּדְאִי
 שְׂהָרֵי הַנְּחָשׁ אַחֲזוּ בַּלְבָּנָה לְמִשִּׁיד אוֹתָהּ
 אֵלָיו וְנִפְגְּמָהּ. אִזּוּ הוֹצִיא אוֹתָהּ בַּחוּץ.
 וְכִיּוֹן שְׁחָטָהּ לְהַפְּגָם, אַף עַל גַּב

הָאָדָם. וְכֵא רָאָה, כְּשִׁחָטָא אָדָם בְּעִין
 שְׂאֵכַל מִמֶּנּוּ, גָּרַם לְאוֹתוֹ עֵין שְׁשׁוּרָה בּו
 הַמּוֹת לְכָל הָעוֹלָם, וְגַרַם פְּגָם לְהַפְּרִיד
 אִשָּׁה מִבְּעָלָהּ, וְעַמֵּד הַחֲטָא שֶׁל הַפְּגָם
 הַזֶּה בַּלְבָּנָה עַד שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר
 סִינִי. בִּיּוֹן שְׁעַמְדוֹ יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינִי,
 הַעֲבִיר אוֹתוֹ הַפְּגָם שֶׁל הַלְבָּנָה וְעַמֵּד
 לְהַאִיר תְּמִיד. בִּיּוֹן שְׁחָטָאוּ יִשְׂרָאֵל

דְּזִיגִין דִּילָהּ, בִּיּוֹן דְּפִגְמֵי שְׂרִיא בָּהּ, וְאַתְּהִדְרַת
בְּמָה דְּאַתְּפִגְמִית בְּחוּבָא דְּאַדָּם, לָא יָכִיל בַּר נָשׁ
לְאַתְּקִימָא. בַּר מוֹשֶׁה, דְּהָוָה שְׁלִיט בָּהּ, וּמִזִּתִּיה
הָוָה בְּסִטְרָא אַחֲרָא. וְעַל דָּא לָא הָוָה רִשּׁוּ בָּהּ,
לְקִימָא לִיהוֹשֻׁעַ תְּדִיר, וְלֹא לְאַחֲרָא. וְעַל דָּא
אַהֲל מוֹעֵד קָרִי לִיה, דְּהָא שְׂרִיא בִּיה זְמַן קָצִיב,
לְכָל עָלְמָא.

וְעַל דָּא, רְזָא דְּמִלָּה, אִית יְמִינָא לְעִילָא, וְאִית
יְמִינָא לְתַתָּא. אִית שְׂמַאלָא לְעִילָא, וְאִית
שְׂמַאלָא לְתַתָּא. אִית יְמִינָא לְעִילָא, בְּקְדוּשָׁה
עֲלָאָה. וְאִית יְמִינָא לְתַתָּא, דְּאִיתוּ בְּסִטְרָא אַחֲרָא.
אִית שְׂמַאלָא לְעִילָא בְּקְדוּשָׁה עֲלָאָה, לְאַתְּעֲרָא
רְחִימוּתָא, לְאַתְּקִשְׂרָא סִיחָרָא, בְּאַתְר קְדִישָׁא
לְעִילָא, לְאַתְּנַהֲרָא.

לשון הקודש

העולם.

וְלִבָּן סוּד הַדְּבָר - יֵשׁ יָמִין לְמַעְלָה וְיֵשׁ
יָמִין לְמַטָּה. יֵשׁ שְׂמַאל לְמַעְלָה וְיֵשׁ
שְׂמַאל לְמַטָּה. יֵשׁ יָמִין לְמַעְלָה בְּקְדוּשָׁה
עֲלִיוֹנָה. וְיֵשׁ יָמִין לְמַטָּה שְׁהוּא בְּצַד
הָאַחֵר. יֵשׁ שְׂמַאל לְמַעְלָה בְּקְדוּשָׁה
עֲלִיוֹנָה, לְעוֹרֵר אַהֲבָה, לְהַתְקַשֵּׁר
לְלִבָּנָה, בְּמָקוֹם קְדוֹשׁ לְמַעְלָה לְהֵאִיר.

שְׁהוּשֵׁעַ עוֹמֵד בְּעִטְרַת כְּלִי הַזֶּהן שְׁלָה,
בִּיּוֹן שְׁהַפְגָּם שׁוֹרָה בָּהּ וְחוֹרָה לְכַמוּ
שְׁנַפְגָּמָה בְּחִטָּאוֹ שֶׁל אָדָם, לֹא יָכֹול
אָדָם לְהַתְקַיֵּם, פֶּרֶט לְמוֹשֶׁה שֶׁשְּׁלַט בָּהּ,
וּמִתּוֹ הָיָה בְּצַד אַחֵר. וְעַל זֶה לֹא הָיָה
בָּהּ רִשּׁוּת לְקַיֵּם אֶת יְהוֹשֻׁעַ תְּמִיד וְלֹא
מִישָׁהוּ אַחֵר. וְעַל כֵּן קוֹרָא לָהּ אַהֲל
מוֹעֵד, שֶׁהָיָה שׁוֹרָה בָּהּ זְמַן קָצוּב לְכָל

וְאִית שְׂמָאלָא לְתַתָּא, דְּאַפְרִישׁ רְחִימוּתָא
 דְּלַעִילָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֶאכְרָא
 בְּשִׁמְשָׁא, וְלֹא תִקְרָבָא בְּחֵדִיהּ, וְדָא הוּא סְטְרָא
 רְחוּיָא בִישָׁא. דְּכֵד שְׂמָאלָא דָּא דִּלְתַתָּא אֶתְעָרַת,
 בְּדִין מְשִׁיךְ לָהּ לְסִיחָרָא, וְאַפְרִישׁ לָהּ מְלֶעִילָא,
 וְאֶתְחַשְׁבֵּת נְהוּרָהָא, וְאֶתְדַבֵּקַת בְּחוּיָא, וּבְדִין
 שְׂאִיבַת מוּתָא לְתַתָּא, לְכָלָא דְּאֶתְדַבֵּקַת בְּחוּיָא,
 וְאֶתְרַחַקַת מֵאִילָנָא דְּחַיִּי, וְעַל דָּא גָרִים מוּתָא לְכָל
 עֲלָמָא. וְדָא הוּא כֵּד אֶסְתָּאב מִקְדָּשָׁא, עַד זְמַנָּא
 קָצִיב, דְּאֶתְתַּקְנַת סִיחָרָא, וְתַבַּת לְאַנְהָרָא, וְדָא הוּא
 אֶהֱל מוֹעֵד.

וְעַל דָּא יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית, אֶלָּא בְּעִיטָא דְּנַחֲשׁ דָּא,
 דְּקָרִיב וּפָגִים מִשְׁכָּנָא כְּדִקְדָּמִיתָא. וְדָא הוּא
 רְזָא דְּכַתִּיב, (שמות לג) יְהוֹשֻׁעַ בֶּן נּוּן נָעַר. דְּאֵף עַל

לשון הקודש

וּמִתְרַחַקַת מֵעֵץ הַחַיִּים, וְלִבְנֵי גִּזְרֵת מוּת
 לְכָל הָעוֹלָם. וְזֶהוּ כַּאֲשֶׁר נִמְסָא הַמְּקֻדָּשׁ
 עַד זְמַן קָצִיב כְּשִׁמְתַּתְקַנַּת הַלְבָּנָה וְשָׁבָה
 לְהָאִיר, וְזֶהוּ אֶהֱל מוֹעֵד.

וְעַל זֶה יְהוֹשֻׁעַ לָא מִית, אֶלָּא בְּעִטּוֹ שֶׁל
 הַנָּחָשׁ הַזֶּה שֶׁקָּרַב וּפָגַם אֶת הַמִּשְׁכָּן
 כְּבָרָאשׁוּנָה. וְזֶהוּ סוּד הַכְּתוּב יְהוֹשֻׁעַ בֶּן
 נּוּן נָעַר. שֶׁאֵף עַל גִּבּ שֶׁהוּא נָעַר לְמִטָּה

יֵישׁ שְׂמָאל לְמִטָּה שֶׁמִּפְרִיד אֶהְבָּה
 שְׁלֹמֶעֱלָה, וּמִפְרִיד אוֹתָהּ מִלְּהָאִיר
 בְּשִׁמְשׁ וּלְהִתְקָרֵב עִמּוֹ, וְזֶהוּ הַצַּד שֶׁל
 הַנָּחָשׁ הָרָע. שֶׁכַּאֲשֶׁר הִשְׁמָאל הָזֶה
 שְׁלֹמֶעֱלָה מִתְעוֹרֵר, אִזּוּ הוּא מוֹשֵׁךְ אֶת
 הַלְבָּנָה וּמִפְרִידָה מִלְּמֶעֱלָה, וְאוֹרָה
 נִחְשָׁה, וְנִדְבָקַת בְּנַחֲשׁ, וְאִזּוּ שׁוֹאֲבַת מוּת
 לְמִטָּה לְכָל, בִּי נִדְבָקַת בְּנַחֲשׁ

גַּב דְּאִיהוּ נֶעַר לְתַתָּא, לְקַבֵּלָא נְהוּרָא, לֹא יָמִישׁ
מִתּוּךְ הָאֱהֵל, בְּמָה דְּאַתְפָּגִים דָּא, הָכִי נָמִי אַתְפָּגִים
דָּא אַף עַל גַּב דְּזִינָא קַדִּישָׁא חוּה לִיָּה, בִּיּוֹן
דְּאַתְפָּגִים סִיְהָרָא, הָכִי הוּא וְדָאִי לֹא אֲשַׁתְּזִיב
בְּלַחֲדוּי מַנִּיָּה, מִתְּהוּא גְּזוּנָא מִכּוּשׁ, וְהָא אַתְמַר.

זָכַרְנָא אֵינּוֹן צְדִיקָא, דִּי־דַעִין רִזִּין דְּאוּרִייתָא,
וּמִתְדַבְּקִין בָּהּ בְּאוּרִייתָא, וּמְקַיִמִין קָרָא
דְּכְתִיב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם וּלְיָלָה וְגו'. וּבְגִנָּה
יִזְכּוּן לְחַיִּי עָלְמָא דְּאַתִּי, דְּכְתִיב, (דברים ל) כִּי הוּא
חַיִּיךָ וְאוֹרְךָ יָמֶיךָ וְגו'.

לשון הקודש

הַתּוֹרָה וְנִדְבָקִים בַּתּוֹרָה, וּמְקַיִמִים
הַפְּסוּק שְׂכָתוֹב, (יהושע א) וְהָגִיתָ בּוֹ יוֹמָם
וּלְיָלָה וְגו'. וּבְשִׁבְלָה יִזְכּוּן לְחַיִּי הָעוֹלָם
הַבָּא, שְׂכָתוֹב (דברים ל) כִּי הוּא חַיִּיךָ וְאוֹרְךָ
יָמֶיךָ וְגו'.

לְקַבֵּל אֹר, לֹא יָמִישׁ מִתּוּךְ הָאֱהֵל. כְּמוֹ
שְׁזָה נִפְגָּם, כֶּךְ גַּם זֶה נִפְגָּם, אַף עַל גַּב
שְׁמִין קָדוֹשׁ הָיָה לוֹ, בִּיּוֹן שְׁנִפְגָּמָה
הַלְבָּנָה, כֶּךְ וְדָאִי לֹא נִצּוֹל לְבָדוּ מִמֶּנּוּ
מֵאוּתוֹ גָּזוֹן מִכּוּשׁ, וְהָרִי נִתְבָּאֵר.
אַשְׁרֵי הַצְדִּיקִים שְׂיִוְדָעִים סוּדוֹת